

Unge alkoholvaner i Danmark 2017

- en kortlægning

Unge alkoholvaner i Danmark 2017

- en kortlægning

Denne rapport er udarbejdet af evalueringsenheden hos Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-kampagne ved:

Anne Sofie Plum Christensen

- Analyse- og evalueringskonsulent, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)
- Ansvarlig kontaktperson for denne kortlægning – kan kontaktes på asc@cancer.dk og tlf.: 35 25 77 28

Christine Lind Behrens

- Senior projektleder, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Louise Hansen

- Studentermedhjælper, stud.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Emilie Zachariasen

- Studentermedhjælper, stud.med. (Medicin)

Uddrag, herunder figurer og kortere citater, er tilladt med kildeangivelse:

Christensen ASP, Behrens CL, Hansen L & Zachariasen E

Unge alkoholvaner i Danmark 2017 – en kortlægning

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2018

Kræftens Bekæmpelse

Forebyggelse & Oplysning

Strandboulevarden 49

2100 København Ø

Tlf: 35 25 75 00

Rapporten findes udelukkende i elektronisk form og er tilgængelig via

www.fuldafliv.dk

Forside: Colourbox

ISBN: 978-87-7064-374-0

Copyright©

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba)

Marts 2018

Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Alkohols sundhedskonsekvenser er omfangsrige og veldokumenterede. Alkohol er forbundet med mere end 60 forskellige sygdomme samt ulykker og over 3.000 årlige dødsfald alene i Danmark. Siden 1988 har alkohol desuden været på WHO's liste over stoffer, der med sikkerhed er kræftfremkaldende for mennesker.

Alkoholvaner grundlægges i ungdommen. Tidlig debut og et stort alkoholforbrug som ung er forbundet med en højere risiko for at drikke mere end andre voksne senere i livet. Heldigvis er alkoholforbruget blandt danske unge faldet i løbet af de senere år, og samtidig er unge nu ældre, når de begynder at drikke. Til trods for denne positive udvikling i unges alkoholforbrug, er Danmark fortsat det land i Europa, hvor flest unge drikker sig fulde. Den udbredte drukkultur blandt danske unge er årsagen til, at Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden i 2014 igangsatte alkoholkampagnen 'Fuld af liv'. 'Fuld af liv'-kampagnen er en bredspektret oplysningskampagne, der har til formål at nedsætte alkoholforbruget blandt danske unge og herigennem være med til at skabe en sundere alkoholkultur i Danmark.

I denne rapport kortlægges alkoholvaner blandt Danmarks unge i alderen 15-25 år i 2017. Rapporten belyser danske unges viden, holdninger og adfærd i relation til alkohol, og rapportens fund bidrager til kvalificeringen af fremtidige kampagneindsatser, så 'Fuld af liv'-kampagnen kan levere en kvalificeret indsats for at få unge i Danmark til at drikke mindre og opleve mere.

Peter Dalum, projektchef i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholkampagne 'Fuld af liv', marts 2018.

Indhold

1. Indledning.....	9
2. Unge alkohol- og fuldsksdebut	12
3. Unge alkoholforbrug.....	16
4. Oplevelser med at drikke for meget.....	22
5. Unge kendskab og holdninger til alkoholforbrug blandt danske unge.....	25
6. Drikkepres.....	29
7. Alkohol, venner og fest.....	35
8. Alkohol og studieliv	42
9. Forældres indflydelse på unges alkoholvaner	45
10. Unge køb af alkohol	50
11. Unge holdninger til strukturel forebyggelse i forhold til alkohol	52
12. Alternativer til alkohol.....	56
13. Unge kendskab til alkohols helbredskonsekvenser	59
14. Metode	64
Referencer	67

Sammenfatning

I denne rapport kortlægges unges alkoholvaner i Danmark 2017. Rapporten er baseret på data fra en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 1.000 unge i alderen 15-25 år. Undersøgelsen er gennemført af analyseinstituttet Epinion, og data er nationalt repræsentativt i forhold til køn, alder og region. Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholkampagne 'Fuld af liv'.

Unge alkoholdebut og -forbrug

Ni ud af ti 15-25-årige (89 %) har prøvet at drikke en hel genstand, og otte ud af ti (79 %) har prøvet at være fulde. Hovedparten af 15-25-årige holder sig inden for Sundhedsstyrelsens lavrisikogrænse (81 % af mænd og 72 % af kvinder), men der er stadig 19 % af mændene og 28 % af kvinderne, der overskrider lavrisikogrænsen for alkoholindtag. 11 % af både mænd og kvinder overskrider endvidere højrisikogrænsen. Lidt over halvdelen (58 %) har drukket fem eller flere genstande ved samme lejlighed (binge-druk) inden for den seneste måned. Det er et fald fra 2014 (68 %) og 2015 (64 %), mens der ikke er sket nogen signifikant ændring i unges binge-druk siden 2016.

Oplevelser med at drikke for meget

Mere end to ud af tre 15-25-årige (68 %), der drikker alkohol, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre. Cirka hver femte (19 %) har oplevet det den seneste måned. Blandt unge, der har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre, er det især udbredt at have oplevet opkast (72 %) og black-out (54 %) som følge af at have drukket for meget. Andre konsekvenser som eksempelvis selvforskyldte ulykker, intim kontakt man efterfølgende fortrød, konflikter og skænderier opleves også af mange (mellem 32-40 % af unge, der har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre).

Kendskab og holdninger til unges alkoholforbrug

59 % af 15-25-årige, der har prøvet at drikke alkohol, mener, at de drikker *mindre* alkohol end deres jævnaldrende, mens kun 9 % mener, at de drikker *mere*. Desuden overvurderer cirka halvdelen (48 %), hvor mange 15-20-årige, der drikker over lavrisikogrænserne for alkoholindtag. De vurderer, at mellem 50 og 80 % overskrider lavrisikogrænserne, mens det reelt drejer sig om 29 % af 15-20-årige. Halvdelen af 15-25-årige mener, at alkoholforbruget blandt unge i Danmark er *for højt*, mens 25 % mener, at det er *passende*, 7 % mener at det er *for lavt*, og 19 % ikke har nogen holdning til det.

Drikkepres

Drikkepres er udbredt blandt unge, idet 42 % har oplevet at deres venner/veninder har forsøgt at presse dem til at drikke mere, end de havde lyst til. 51 % er enige i, at dem, der *ikke* drikker, ofte er lidt udenfor til fester og hver tredje er enig i, at man har brug for at drikke alkohol for at have en sjov fest (34 %). Omvendt har over halvdelen af unge ikke brug for at drikke alkohol for at have en sjov fest (54 %) og det opfattes som utjekket at drikke sig meget fuld af over halvdelen af 15-25-årige (55 %).

Alkohol, venner og fest

Det sociale aspekt er en stor del af det at gå til fest. Således svarer 70 % af unge, at det fedeste ved gå til fest er at være sammen med venner, mens 48 % svarer, at det er at møde nye mennesker (det var muligt at angive flere svar). En del mener også, at det fedeste ved at gå til fest er at slå sig løs (41 %),

danse (34 %) eller at drikke alkohol (25 %). Det, der gør en ven god at feste med ifølge unge, er især, at han/hun spreder god stemning (70 %), er sjov/underholdende (66 %) og god at snakke med til festen (57 %), og ifølge hver tredje (32 %), at han/hun er sjov at drikke sig fuld med. Det er dog også lidt over halvdelen (55 %) af unge, der har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere. Mere end hver tredje (36 %) er enig i, at det er svært at være en del af det sociale fællesskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke drikker alkohol.

Alkohol og studieliv

Næsten halvdelen (47 %) af unge, der går på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse, havde en forventning om, at deres alkoholforbrug ville stige, når de påbegyndte en ungdomsuddannelse efter 9./10. klasse. Hovedparten af de resterende havde ingen forventninger til, hvordan deres alkoholforbrug ville udvikle sig eller kan ikke huske det. Blandt unge på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser svarer 58 % endvidere, at deres alkoholforbrug reelt steg, da de startede på en ungdomsuddannelse. Samtidig synes hver fjerde studerende på en ungdomsuddannelse (24 %) og hver tredje studerende på en videregående uddannelse (32 %), at alkohol fylder for meget på skolen/studiet.

Forældres holdninger og indflydelse på unges alkoholvaner

Hovedparten (72 %) af hjemmeboende 15-25-årige har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol. Hver fjerde taler løbende om det, mens cirka halvdelen har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol en enkelt gang. Knap tre ud af ti (28 %) af hjemmeboende 15-25-årige har aftaler om deres alkoholforbrug med deres forældre, og det gælder i højere grad mænd end kvinder. Generelt har unge ikke noget imod, at forældre blander sig i deres alkoholvaner. Kun 16 % af hjemmeboende unge, der har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol og/eller har aftaler om alkohol med deres forældre, synes dårligt om, at deres forældre blander sig i deres alkoholvaner. 37 % synes derimod godt om det, mens resten hverken synes godt eller dårligt om det eller svarer "ved ikke". Af dem, der har aftaler med deres forældre om alkohol, overholder langt de fleste aftalerne i hvert fald nogle gange – mens 18 % aldrig eller sjældent overholder dem.

Unges køb af alkohol

39 % af 15-18-årige har købt alkohol inden for det seneste år, som de ikke var gamle nok til at købe ifølge den danske lovgivning. Næsten hver tredje 15-18-årige (31 %) har købt alkohol i detailhandlen, som de ikke var gamle nok til at købe, mens knap hver femte (18 %) har købt alkohol på udskænkingssteder, som de ikke var gamle nok til – inden for det seneste år. Over halvdelen (58 %) af 15-25-årige har været over grænsen til Tyskland med det formål at købe alkohol til sig selv.

Unges holdninger til strukturel forebyggelse

Lidt flere end hver tredje (35 %) mener, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af al alkohol uanset alkoholprocent, mens 51 % er uenige. Lidt over halvdelen (56 %) synes, at der skal gøres mere for at håndhæve aldersgrænserne i detailhandlen, mens 25 % er uenige. Knap halvdelen (46 %) synes, det er et godt forslag at gøre det obligatorisk at vise næringsindhold, herunder kalorier på alkohol. Kun 17 % synes, at dette er et dårligt forslag. Til gengæld er der mindre opbakning til forslagene om at give alkohol en minimumspris, så der er en grænse for, hvor billig en genstand må være, at mindske antallet af salgssteder med alkohol samt at indskrænke tidsrummet for, hvornår alkohol kan sælges i

detailhandlen – mellem 39-48 % synes, at disse forslag er dårlige, mens kun cirka hver fjerde synes godt om hvert af disse forslag.

Alternativer til alkohol

Kun 8 % af 15-25-årige oplever, at det er i høj grad er nemt at få spændende alternativer til alkohol i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem. Resten oplever, at det i mindre grad er nemt (18 %), at det ikke er nemt (41 %) eller svarer "ved ikke" (32 %).

Lidt over halvdelen (54 %) af unge, der oplever, at det er nemt at få spændende alternativer til alkohol, benytter sig ofte eller en gang imellem af de alkoholfri alternativer, så det ikke er hver drink, der er alkohol i. Blandt dem, der ikke synes, at det er nemt at få spændende alternativer til alkohol, angiver 34 %, at de ville benytte sig af dem, hvis der var flere alternativer.

Unge kendskab til alkohols helbredskonsekvenser

15 % af unge nævner kræft, når de bliver bedt om at angive, hvilke sygdomme, de mener, at alkohol øger risikoen for. Det gælder markant flere kvinder end mænd, og væsentligt flere 21-25-årige end 15-20-årige. 40 % af unge mener, at alkohol øger risikoen for kræft, når de får præsenteret en liste med sygdomme og tilstande, hvor de skal angive, hvilke alkohol øger risikoen for. Her er kendskabet også højest blandt 21-25-årige, mens det er lige højt for mænd og kvinder. Det er især leverkræft, som unge forbinder med alkohol (31 % mener, at alkohol øger risikoen for leverkræft), mens kun 6 % mener, at alkohol øger risikoen for brystkræft. 57 % af 15-25-årige er uenige i, at det er sundt at drikke et par genstande om dagen, mens 12 % er enige heri.

Konklusioner og anbefalinger

I dette afsnit er de vigtigste fund fremhævet, og der er fulgt op med anbefalinger til, hvordan 'Fuld af liv'-kampagnen, og eventuelt andre aktører, kan arbejde videre med at skabe en sundere alkoholkultur blandt danske unge.

Konklusion: Det er udbredt at have oplevet negative konsekvenser af eget alkoholindtag

Mere end to ud af tre 15-25-årige (68 %), der drikker alkohol, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre. Blandt dem, er der en høj andel, der har oplevet konsekvenser i forbindelse med at have drukket for meget. 72 % har oplevet opkast, 54 % har haft black-out, og derudover er både selvforskyldte ulykker, intim kontakt man efterfølgende fortrød, konflikter og skænderier udbredt.

Anbefaling

Der er fortsat behov for at skabe en sundere alkoholkultur blandt danske unge, hvor færre unge kommer ud for negative oplevelser på grund af alkohol. Det anbefales at 'Fuld af liv'-kampagnen også adresserer, at mange unge har negative oplevelser med alkohol, som ikke er i tråd med de ofte positive fortællinger, der laves om druk.

Konklusion: Unge oplever alkoholkulturens mindre gode sider, herunder drikkepres

Den gode fest kan blive forringet af alkohol, for eksempel har lidt over halvdelen af 15-25-årige (55 %) oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem og 42 % har oplevet at blive presset til at drikke mere alkohol, end de havde lyst til. Samtidig er der ikke altid plads til dem, der *ikke* drikker, faktisk mener mere end hver tredje (36 %) 15-25-årige, at det er svært at være en del af det sociale fællesskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke drikker. Halvdelen mener, at alkoholforbruget blandt unge i Danmark er *for højt* og 64 % mener, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et "nej tak" til alkohol.

Anbefaling

Fundene tyder på, at mange unge efterspørger en ny alkoholkultur. Der er fortsat et stykke vej før vi har en alkoholkultur, hvor alle respekterer et nej tak til alkohol, og hvor man altid kan indgå på lige fod i det sociale samvær, uanset om man drikker alkohol eller ej. Derfor er der fortsat behov for at arbejde for at skabe alternative rammer om den gode fest, hvor alkohol ikke står i centrum, og at kommunikere de positive sider ved at skru lidt ned for alkoholforbruget.

Konklusion: Det sociale samvær – og ikke alkoholen – er det fedeste ved at gå til fest

Det sociale aspekt er en stor del af det at gå til fest. Det fedeste ved at gå til fest er, ifølge unge, at være sammen med venner (70 %), efterfulgt af at møde nye mennesker (48 %), mens det ifølge hver fjerde (25 %) er at drikke alkohol. Det, der gør en ven til en, der er fed at feste med, er, ifølge unge, at vedkommende spreder god stemning (70 %), er sjov/underholdende (66 %) samt god at snakke med (57 %), mens færre (32 %) angiver, at det, der gør en ven til en, der er fed at feste med, er at vedkommende er sjov at drikke sig fuld med. Disse fund tyder på, at unge har andre ting end alkoholen i fokus, når de fester, og at det i højere grad er stemningen og vennerne, end alkoholen som sådan, der har betydning for en vellykket fest.

Anbefaling

'Fuld af liv'-kampagnen skal have større fokus på, at alkohol ikke er den afgørende festparameter for de fleste unge. Det er til gengæld det sociale samvær og den gode stemning. Det anbefales derfor at

understøtte unge i at skabe en festkultur, hvor de kan få fælles oplevelser og en følelse af samhørighed, uden at alkohol opleves som en forudsætning for dette.

Konklusion: Unge forventer, at deres alkoholforbrug vil stige, når de begynder på en ungdomsuddannelse – og det gør det også

Mange unge forventede, at deres alkoholforbrug ville stige, da de begyndte på en ungdomsuddannelse efter 9./10. klasse. Det gælder næsten halvdelen (47 %) af unge, der går på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse, og som bliver bedt om at tænke tilbage. Endnu flere oplevede reelt (58 %), at deres alkoholforbrug steg, da de gik ud af 9./10. klasse og påbegyndte en ungdomsuddannelse. Samtidig synes hver fjerde studerende på en ungdomsuddannelse (24 %) og hver tredje studerende på en videregående uddannelse (32 %), at alkohol fylder for meget på skolen/studiet.

Anbefaling

Det anbefales at undersøge nærmere, hvad der sker med alkoholforbruget i overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelse. Forventninger om, at ens alkoholforbrug vil stige, når man starter på en ungdomsuddannelse, kan måske blive en selvpfyldende profeti. Det er vigtigt at et højt alkoholforbrug på ungdomsuddannelsen ikke bliver en forventningsnorm, som unge føler, at de skal leve op til. Det anbefales derfor at skabe rammer for et godt og socialt studieliv, der er centreret omkring andet end alkohol – eksempelvis ved at udbrede det populære alkoholfri Morgenfest-koncept (<https://www.fuldafliv.dk/ung/>) til endnu flere uddannelsesinstitutioner.

Konklusion: Det er udbredt at mindreårige køber alkohol

Det er udbredt, at mindreårige køber alkohol. Hele 39 % af 15-18-årige har købt alkohol, som de ikke var gamle nok til at købe inden for det seneste år. I forlængelse heraf mener lidt over halvdelen af 15-25-årige (56 %), at der skal gøres mere for at håndhæve aldersgrænserne i detailhandlen.

Anbefaling

Aldersgrænser for køb af alkohol er en af de mest effektive tiltag til at nedbringe alkoholforbruget blandt unge, men det er samtidig vigtigt, at aldersgrænserne håndhæves – også ifølge unge selv. Det anbefales derfor, at 'Fuld af liv'-kampagnen fortsat arbejder dels for en 18 års aldersgrænse for køb af al alkohol i detailhandlen, og dels for en øget håndhævelse af de eksisterende aldersgrænser for køb af alkohol.

Konklusion: Der mangler spændende alternativer til alkohol

Der er stadig mangel på spændende alternativer til alkohol, når danske unge går ud. Således mener kun 8 % af 15-25-årige, at det i høj grad er nemt at få spændende alternativer til alkohol i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem. Samtidig viser resultaterne, at en del unge gerne vil benytte sig af alkoholfri alternativer eller allerede gør det, så det ikke er hver drink, der er alkohol i.

Anbefaling

Det anbefales at arbejde for at gøre spændende alternativer til alkohol mere tilgængelige og synlige for unge, når de går ud.

1. Indledning

I denne rapport kortlægges alkoholvaner blandt unge i Danmark i alderen 15-25 år, unges holdninger til alkohol i forskellige sammenhænge, samt unges viden om alkohol og kræft. Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-kampagne startede i 2014 med at indsamle data om danske unges alkoholvaner, og på den baggrund er der tidligere udgivet 5 rapporter om unges alkoholvaner fra kampagnen [1-5].

Formål

Formålet med nærværende rapport er at give offentligheden – herunder politikere og presse – et indblik i unges viden, holdninger og adfærd i forhold til alkohol. Rapportens resultater vil desuden blive anvendt af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholkampagne 'Fuld af liv' til planlægningen af fremtidige kampagneindsatser.

Rapporten er udarbejdet af 'Fuld af liv'-kampagnens evalueringsenhed.

Baggrund

Alkohol er sundhedsskadeligt og øger risikoen for ulykker samt over 60 forskellige sygdomme [6]. Desuden er alkohol hvert år forbundet med over 3.000 årlige dødsfald i Danmark [7], og derudover kan et stort alkoholforbrug have sociale konsekvenser såsom en øget risiko for arbejdsløshed [6, 8].

Alkohol og kræft

Alkohol har siden 1988 været på WHO's liste over stoffer, der med sikkerhed er kræftfremkaldende for mennesker [9]. Alkohol øger risikoen for kræft i mundhulen, svælget, struben, spiserøret, leveren, brystet, tyk- og endetarmen, og risikoen for kræft stiger med mængden af alkohol, der indtages [10]. Hvert år får mindst 1.800 danskere kræft som følge af alkohol. Det svarer til 5 % af alle kræfttilfælde [11].

Alkoholvaner grundlægges i ungdommen

Forskning viser, at alkoholvaner grundlægges i ungdommen. Unge, der i teenageårene har et stort forbrug af alkohol, har en større risiko for senere i livet at drikke mere end andre voksne [12], og en tidlig alkoholdebut øger risikoen for alkoholafhængighed og dermed alkoholrelaterede sygdomme senere i livet [13, 14].

Danske unge drikker mindre end tidligere, men mere end andre europæiske unge

De seneste år er alkoholforbruget faldet blandt danske unge [15, 16], og unge er ældre, når de begynder at drikke [16]. Alkoholforbruget blandt mange danske unge er dog stadig højt, og Danmark har fortsat "europarekord", hvad angår fuldskab og binge-druk blandt unge. F.eks. har 32 % af danske 15-16-årige været fulde mindst én gang den seneste måned. Det er mere end i noget andet europæisk land, hvor den tilsvarende gennemsnitlige andel er 13 % [17].

Alkoholkampagnen 'Fuld af liv'

Kræftens Bekæmpelse og TrykFondens alkoholcampagne 'Fuld af liv' blev lanceret i 2014, og arbejder for at skabe en sundere alkoholkultur blandt unge. Kampagnens mål er at få unge til at starte senere med at drikke alkohol, at unge skal drikke mindre og at færre unge skal drikke sig fulde.

Datagrundlag

Analyserne i denne rapport bygger på data fra 1.000 unge danskere i alderen 15-25 år. Dataindsamlingen er foretaget af analyseinstituttet Epinion ved hjælp af et internetbaseret spørgeskema. Data blev indsamlet i perioden 25. september til 6. november 2017, og er nationalt repræsentativt i forhold til køn, alder og region.

Hvor det er relevant, har vi testet om der er signifikante forskelle¹ i forhold til køn, alder og region. Signifikante forskelle præsenteres i rapporten. Forskelle vurderes ud fra χ^2 -tests med et signifikansniveau på 5 %.

Procenttallene i de viste tabeller er afrundede, og vil derfor i nogle tilfælde summere til lige over eller lige under 100 %.

For mere information om rapportens dataindsamling og metode, se kapitel 14: *Metode*.

Definitioner

Genstande

Én genstand svarer til én af følgende drikke: 1 almindelig øl, 1 glas vin, 1 alkoholcider, 1 alkoholsodavand, 1 drink/cocktail, 1 stort shot (f.eks. vodka) eller 2 store shots Ga-jol/Fisk. Desuden svarer 1 flaske vin til 6 genstande og 1 flaske spiritus til 20 genstande.

Sundhedsstyrelsens lavrisikogrænser for alkoholforbrug

Sundhedsstyrelsens lavrisikogrænser for alkoholforbrug er på max 7 genstande om ugen for kvinder og max 14 genstande om ugen for mænd. Holder man sig inden for disse grænser, har man en lav risiko for at blive syg på grund af alkohol [18].

Sundhedsstyrelsens højrisikogrænser for alkoholforbrug

Sundhedsstyrelsens højrisikogrænser for alkoholforbrug er på max 14 genstande om ugen for kvinder og max 21 genstande om ugen for mænd. Har man et forbrug over disse grænser, har man en høj risiko for at blive syg på grund af alkohol [18].

Binge-druk

Binge-druk defineres som dét at drikke 5 eller flere genstande ved samme lejlighed.

Alkoholdebut

Alkoholdebut er defineret ved den alder, hvor man første gang drak en hel genstand.

Alkoholforbrug

¹ Signifikante forskelle er forskelle, der med 95 % statistisk sikkerhed vurderes til at være *ægte forskelle* og ikke forskelle, der skal tilskrives tilfældighed.

Alkoholforbrug dækker over den mængde alkohol, man indtager over en given periode – f.eks. en aften, en uge eller en måned – målt i antal genstande.

Alkoholvaner

Alkoholforbrug er en del af ens alkoholvaner, men alkoholvaner dækker også over, *hvor ofte* man drikker alkohol, med *hvilket formål* man drikker alkohol mv.

Fuldskabsdebut

Det er individuelt, hvor meget alkohol der skal til, for at man bliver fuld. Med fuldskabsdebut menes derfor den første situation, hvor man har drukket så meget alkohol, at man har følt sig fuld.

Unge, der har prøvet at drikke alkohol og unge, der drikker alkohol

”Unge, der har prøvet at drikke alkohol” defineres som unge, der har prøvet at drikke en hel genstand, mens ”unge, der drikker alkohol” defineres som unge, der har prøvet at drikke en hel genstand og som til spørgsmålet om, hvor tit de drikker alkohol, ikke svarer ”aldrig”.

Respondenterne er i besvarelsen af spørgeskemaet blevet præsenteret for definitionerne af hhv. en genstand, Sundhedsstyrelsens lavrisikogrænse for alkoholforbrug samt alkohol- og fuldskabsdebut.

Rapportens opbygning

Hvert kapitel indledes med en kort opsummering af, hvad tidligere danske undersøgelser har vist i forhold til unges alkoholvaner. Dette kan hjælpe til at give læseren et overblik over, dels hvorvidt resultater fra den foreliggende rapport stemmer overens med tidligere fund og dels hvilke forhold ved unges alkoholvaner, man endnu ikke ved så meget om. Det vil kun blive kommenteret, hvis resultaterne i denne rapport adskiller sig væsentligt fra tidligere undersøgelser resultater. Efter indledningen følger et kortfattet tekststykke, som i punktform beskriver, hvad figurerne i kapitlet viser, og til sidst vises figurerne.

2. Unge alkohol- og fuldskabsdebut

Andre danske undersøgelser viser:

Skolebørnsundersøgelsen 2014 viser, at hovedparten af 9. klasses-elever har haft deres alkoholdebut (79 % af piger og 83 % af drenge) [16]. Oftest ligger debuten i 14-15-års alderen. Med hensyn til fuldskab, er der mange 9. klasses-elever, som *ikke* har prøvet at være fulde (43 % af piger og 37 % af drenge), mens en del har haft deres fuldskabsdebut som 14- (17 % af både piger og drenge) eller 15-årige (30 % af piger og 29 % af drenge). Der er gennem de sidste mange år sket et fald i andelen, der har haft deres alkoholdebut blandt 11, 13 og 15-årige, og der er tilsvarende sket et fald i andelen, der har prøvet at være fulde mindst to gange [16].

Andelen af unge, der har prøvet at drikke en hel genstand

Figur 2.1.

- 89 % af 15-25-årige har prøvet at drikke en hel genstand, herunder 87 % af 15-20-årige og 92 % af 21-25-årige.
- 86 % af unge mænd og 93 % af unge kvinder, har prøvet at drikke en hel genstand.

Alder ved alkoholdebut

I analysen om unges alkoholdebut, er der ikke kigget på forskelle mellem 15-20-årige og 21-25-årige, som i de øvrige kapitler. Det skyldes, at 15-20-årige i sagens natur ikke kan rapportere en ældre alkoholdebutalder, end deres nuværende alder. Dermed vil den gennemsnitlige debutalder for 21-25-årige automatisk være højere end den gennemsnitlige debutalder for 15-20-årige, og det giver således ikke mening at sammenligne de to grupper.

Figur 2.2.

- 56 % af 15-25-årige, der har prøvet at drikke en hel genstand, var 13-15 år første gang, de drak en hel genstand. 14 % var 16-17 år ved deres alkoholdebut.

Hvor mange unge har prøvet at være fulde?

Figur 2.3.

- 79 % af 15-25-årige har prøvet at være fulde, herunder lidt flere kvinder (82 %) end mænd (76 %) og flere 21-25-årige (84 %) end 15-20-årige (74 %).

Fuldskabsdebut

Figur 2.4.

- Blandt 15-25-årige, der har prøvet at være fulde, var halvdelen (52 %) 13-15 år, første gang de var fulde. En femtedel (22 %) var 15-16 år ved deres fuldskabsdebut.

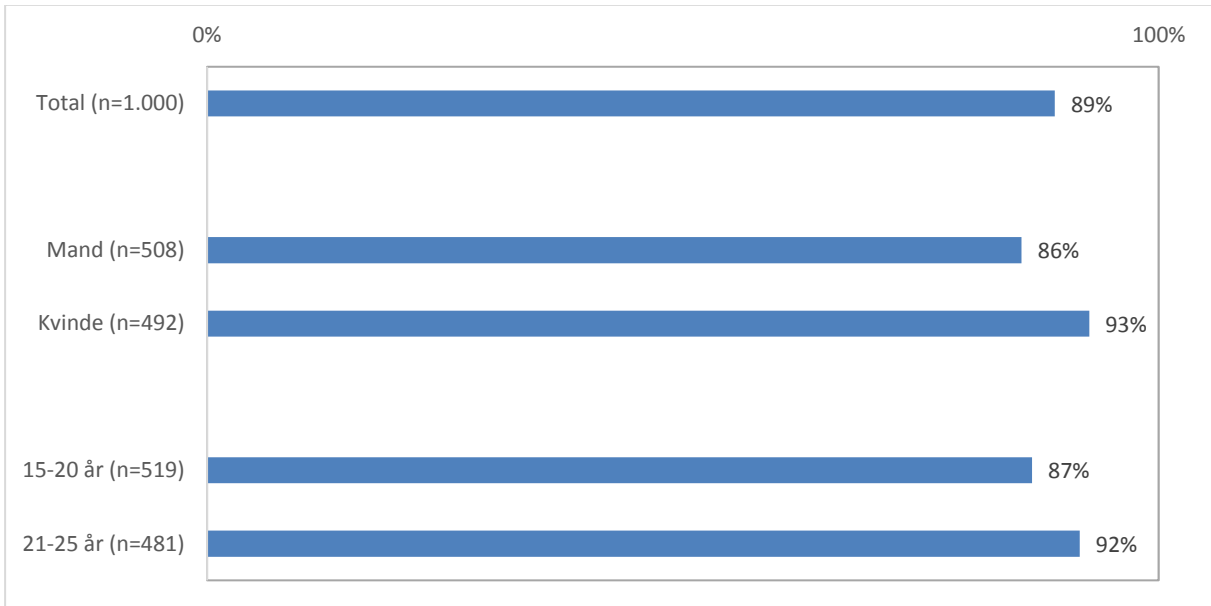
Omstændigheder ved fuldskabsdebut

Figur 2.5.

- Blandt 15-25-årige, der har prøvet at være fulde, angiver 51 %, at de var til privatfest hos nogle venner, *første* gang de var fulde. Derudover er der ikke nogle bestemte aktiviteter, der er særligt forbundne med at være fuld første gang.

Andelen af unge, der har prøvet at drikke en hel genstand

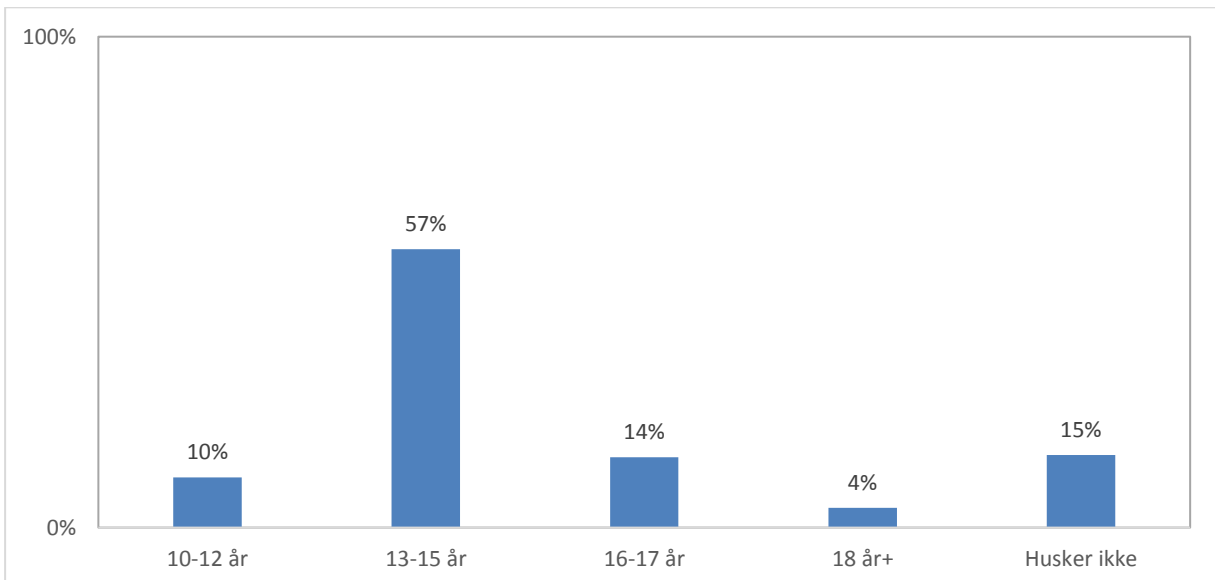
Figur 2.1. Andelen af unge, der har prøvet at drikke en hel genstand. Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.000).

*Ingen signifikant forskel for region.

Alder ved alkoholdebut

Figur 2.2. Hvor gammel var du, første gang du drak en hel genstand? Blandt 15-25-årige, der har prøvet at drikke alkohol* (n=883²).

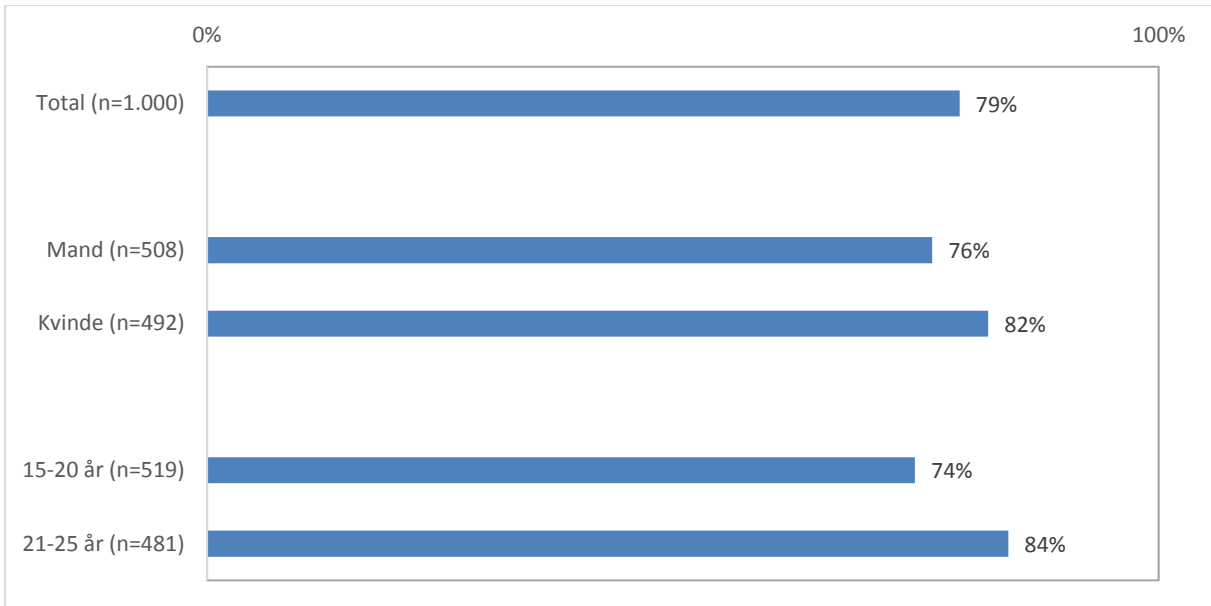

*Ingen signifikante forskelle på køn og region. Ikke testet for aldersforskelle.

² 8 personer er ekskluderet fra analysen, da de angav at være under 10 år første gang de drak en hel genstand. Det skyldes, at vi ønsker at belyse, hvornår unge starter deres alkoholforbrug, og det vurderes urealistisk at det er sket før 10-års alderen.

Hvor mange unge har prøvet at være fulde?

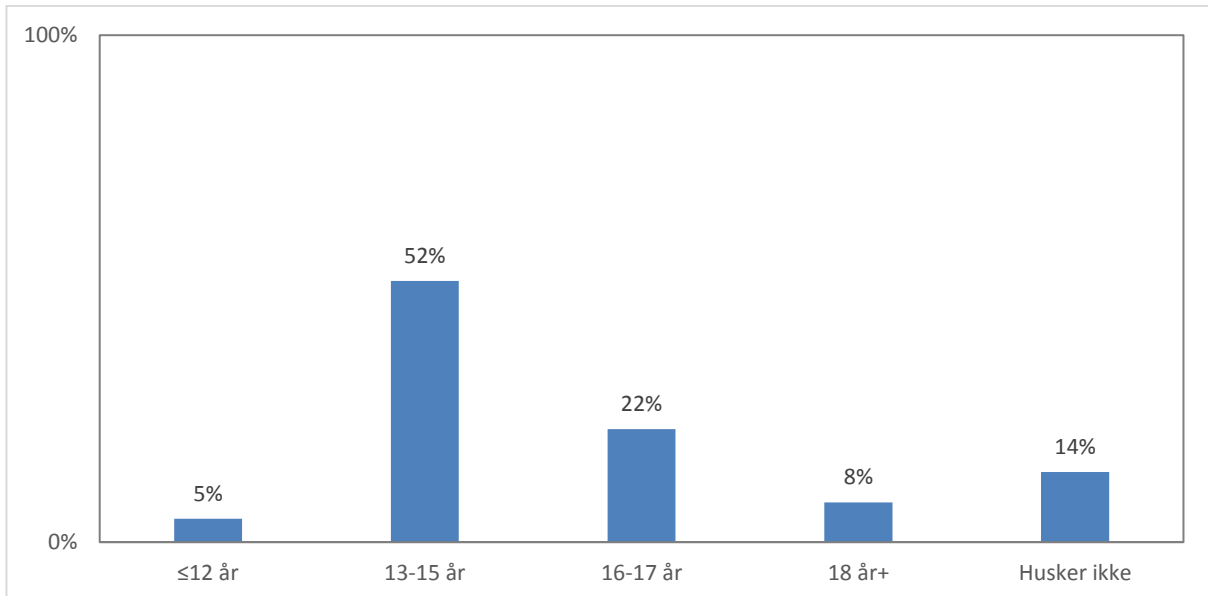
Figur 2.3. Har du nogensinde været fuld?
Blandt 15-25-årige – fordelt på alder* (n=1.000).

*Ingen signifikant forskel for region.

Fuldskabsdebut

Figur 2.4. Hvor gammel var du, første gang du var fuld?
Blandt 15-25-årige, der har prøvet at være fulde* (n=790³).

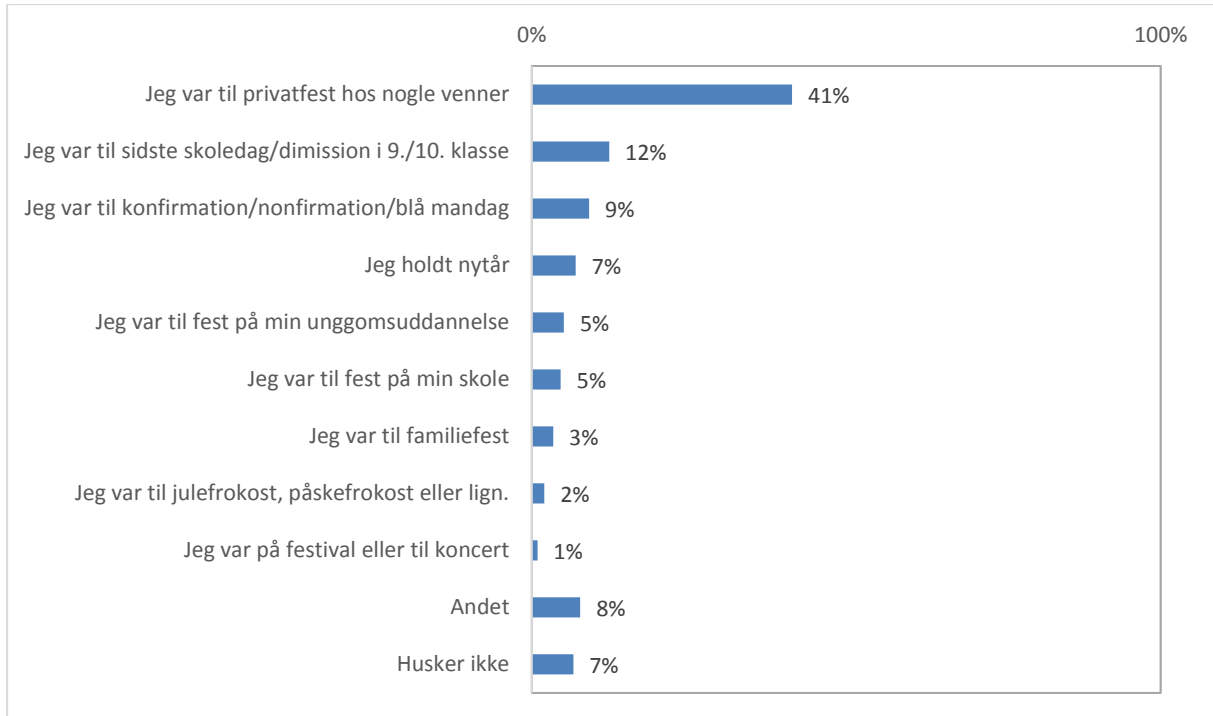

*Ingen signifikante forskelle på køn og region. Ikke testet for aldersforskelle.

³ Én person er ekskluderet, da denne angav at være under 10 år (2 år) første gang vedkommende var fuld.

Omstændigheder ved fuldskabsdebut

Figur 2.5. Hvad lavede du, første gang du var fuld?
 Blandt 15-25-årige, der har prøvet at være fulde (n=790).

3. Unges alkoholforbrug

Andre danske undersøgelser viser:

Skolebørnsundersøgelsen 2014 viser, at 12 % af piger og 21 % af drenge i 15-års alderen drikker alkohol ugentligt [16].

Af *Den Nationale Sundhedsprofil 2013* fremgår det, at 72 % af unge mænd og 63 % af unge kvinder i alderen 16-24 år holder sig inden for Sundhedsstyrelsens lavrisikogrænse for alkoholindtag [15]. Der skete et fald i andelen, der overskrider lavrisikogrænsen fra 2010 til 2013, hvor data til den seneste Nationale Sundhedsprofil stammer fra⁴. Selvom en stor andel af unge, holder sig til lavrisikogrænsen for alkoholindtag, er binge-druk stadig udbredt. Således drikker 61 % af unge mænd jævnligt (hver måned) fem eller flere genstande ved samme lejlighed, mens det gælder 53 % af 16-24-årige kvinder [15].

Hvor ofte drikker unge alkohol?

Figur 3.1.

- 53 % af 15-25-årige drikker alkohol to gange om måneden eller oftere. 14 % drikker alkohol 2 gange om ugen eller oftere.
- 29 % af unge drikker højst alkohol én gang om måneden.

Figur 3.2.

- Flere unge mænd end kvinder drikker alkohol to gange om ugen eller oftere (18 % mod 10 %).
- Hyppigheden af alkoholindtag er ens for 15-20-årige og 21-25-årige. At der alligevel findes en signifikant aldersforskel skyldes, at der er flere 15-20-årige end 21-25-årige, der aldrig drikker og ikke har haft alkoholdebut (13 % vs. 8 %). Mens der omvendt er flere 21-25-årige end 15-20-årige, der aldrig drikker, men som har haft deres alkoholdebut (11 % vs. 5 %).

Hvor mange genstande drikker unge?

Figur 3.3.

- I gennemsnit drikker 15-25-årige 7,1 genstande i løbet af en typisk uge (dette tal fremgår ikke af figuren)⁵.
- Cirka hver tredje (32 %) 15-25-årige drikker ikke på en normal uge, mens 37 % drikker 1-7 genstande om ugen og 16 % drikker 8-14 genstande om ugen. 15 % drikker 15 eller flere genstande på en normal uge.

Figur 3.4.

- 81 % af 15-25-årige mænd holder sig indenfor *lavrisikogrænsen* på maksimalt 14 genstande om ugen. 7 % drikker over *lavrisikogrænsen* men ikke over *højrisikogrænsen*, mens 11 % drikker over *højrisikogrænsen* på 21 genstande om ugen.

⁴ Ifølge Sundhedsstyrelsen, udkommer der en ny National Sundhedsprofil i foråret 2018.

⁵ Det er ikke muligt at sammenligne dette tal (gennemsnitligt ugentligt alkoholforbrug) med tal fra tidligere rapporter om unges alkoholvaner fra 'Fuld af liv'-kampagnen. Det skyldes, at vi har ændret svarmulighederne til spørgsmålet.

- 15-20-årige mænd overskrider i højere grad end 21-25-årige mænd *lavrisikogrænsen* for alkohol for mænds alkoholforbrug (23 % mod 14 %).

Figur 3.5.

- 72 % af 15-25-årige kvinder holder sig indenfor *lavrisikogrænsen* på maksimalt 7 genstande om ugen. 17 % drikker over *lavrisikogrænsen* men ikke over *højrisikogrænsen*, mens 11 % drikker over *højrisikogrænsen* på 14 genstande om ugen.
- 15-20-årige kvinder overskrider i højere grad end 21-25 årige kvinder *lavrisikogrænsen* for alkoholforbrug for kvinder (hhv. 35 % og 21 %).

Hvor mange unge drikker fem eller flere genstande ved samme lejlighed? (binge-druk)

Figur 3.6.

- 58 % af 15-25-årige har drukket fem eller flere genstande ved samme lejlighed den seneste måned, og knap en femtedel (18 %) angiver at have gjort det tre eller flere gange den seneste måned.

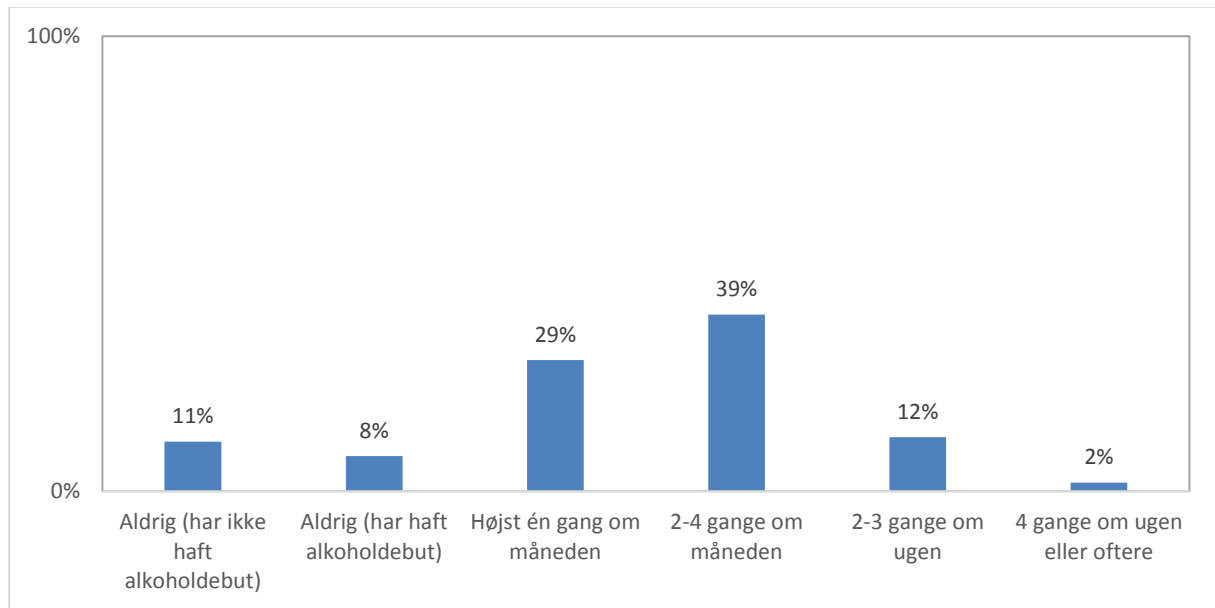
Udvikling i andelen, der drikker fem eller flere genstande ved samme lejlighed

Figur 3.7.

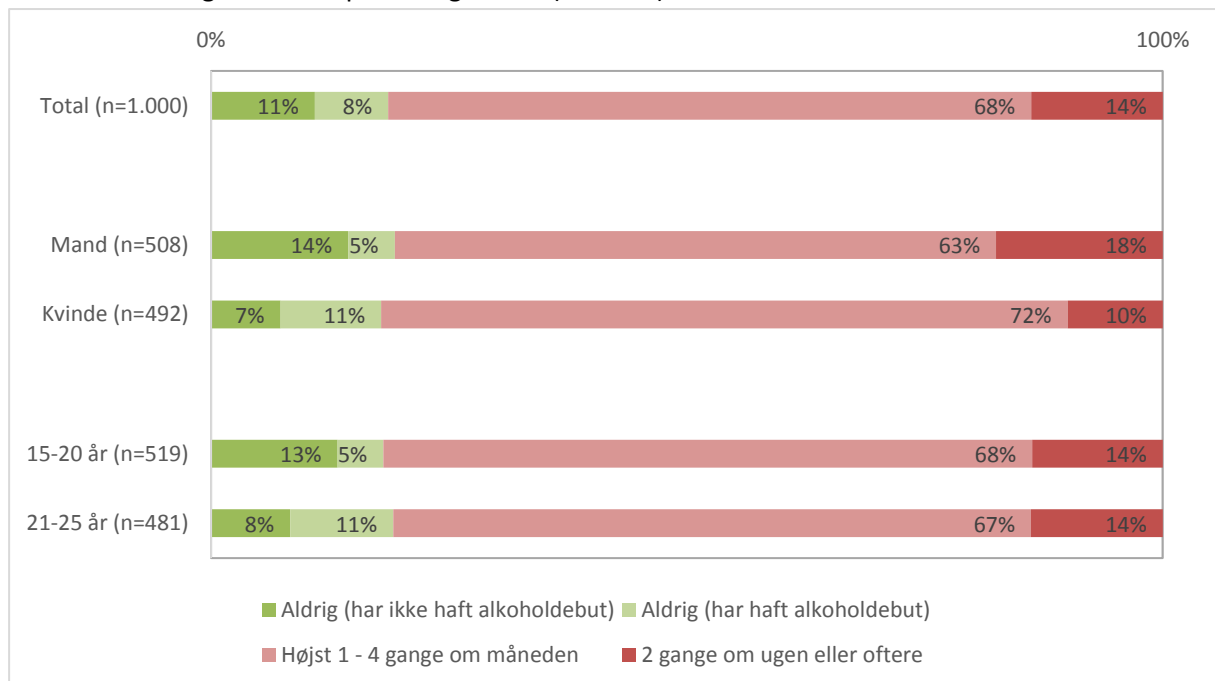
- I 2017 er der færre unge, der har drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed inden for den seneste måned sammenlignet med 2014 og 2015 (58 % i 2017 mod 68 % i 2014 og 64 % i 2015). Der er ikke signifikant forskel på 2016 og 2017 hvad angår unges binge-druk. Der er endvidere færre unge, der har binge-drukket 3 eller flere gange inden for den seneste måned i 2017 (18 %) sammenlignet med 2014 (27 %).

Hvor ofte drikker unge alkohol?

Figur 3.1. Hvor tit drikker du alkohol?
Blandt 15-25-årige (n=1.000).

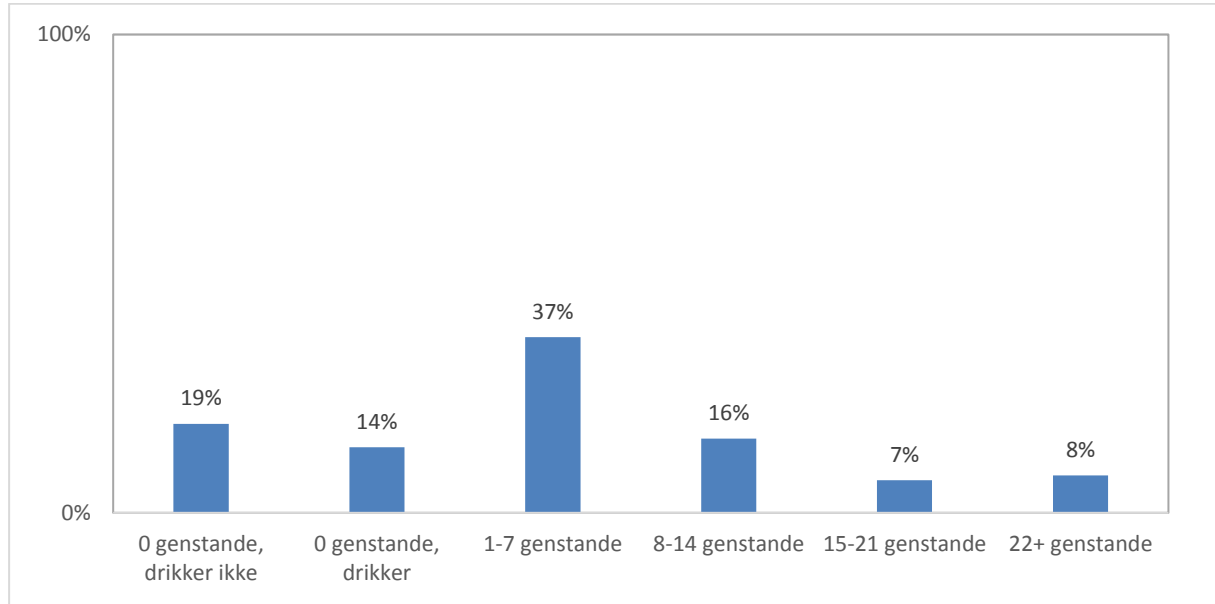
Figur 3.2. Hvor tit drikker du alkohol?
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.000).

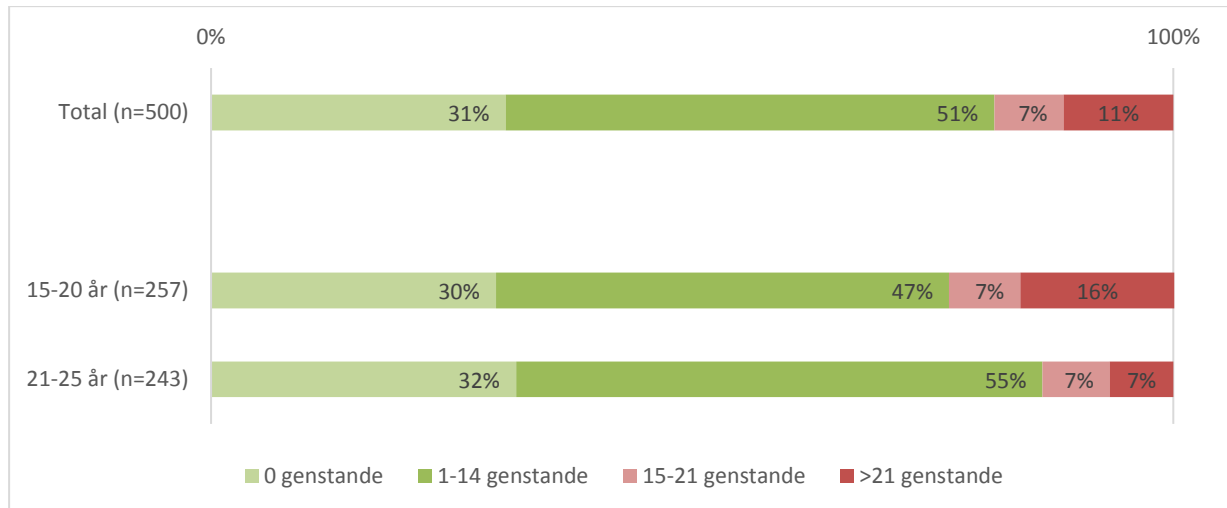
*Ingen signifikant forskel for region.

Hvor mange genstande drikker unge?

Figur 3.3. Ugentligt alkoholforbrug. Spørgsmålet lød ”Hvor mange genstande drikker du i gennemsnit på hver af dagene i løbet af ugen? Skriv antal hele genstande på en normal uge”.⁶ Blandt 15-25-årige (n=991⁷).

Figur 3.4. Ugentligt alkoholforbrug blandt unge mænd. Blandt 15-25-årige mænd - fordelt på alder* (n=500⁸).

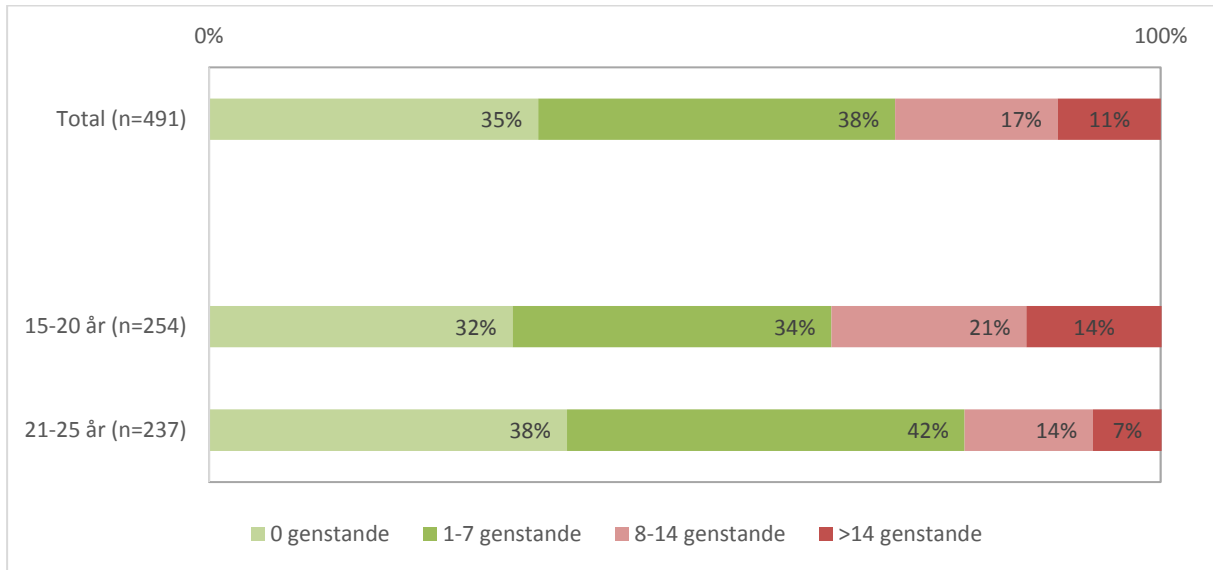
*Ingen signifikant forskel for region.

⁶ Svarkategorien ”0 genstande, drikker ikke” inkluderer respondenter, der ikke har prøvet at drikke alkohol samt respondenter, der angiver, at de aldrig drikker alkohol, men som har prøvet det. Svarkategorien ”0 genstande, drikker” inkluderer respondenter, der har svaret 0 genstande til spørgsmålet, men som tidligere har angivet, at de drikker oftere end sjældent.

⁷ Respondenter (n=9), der har svaret et urealistisk højt antal ugentlige genstande (100), er ekskluderet fra analysen

⁸ Respondenter (n=8), der har svaret et urealistisk højt antal ugentlige genstande (100), er ekskluderet fra analysen

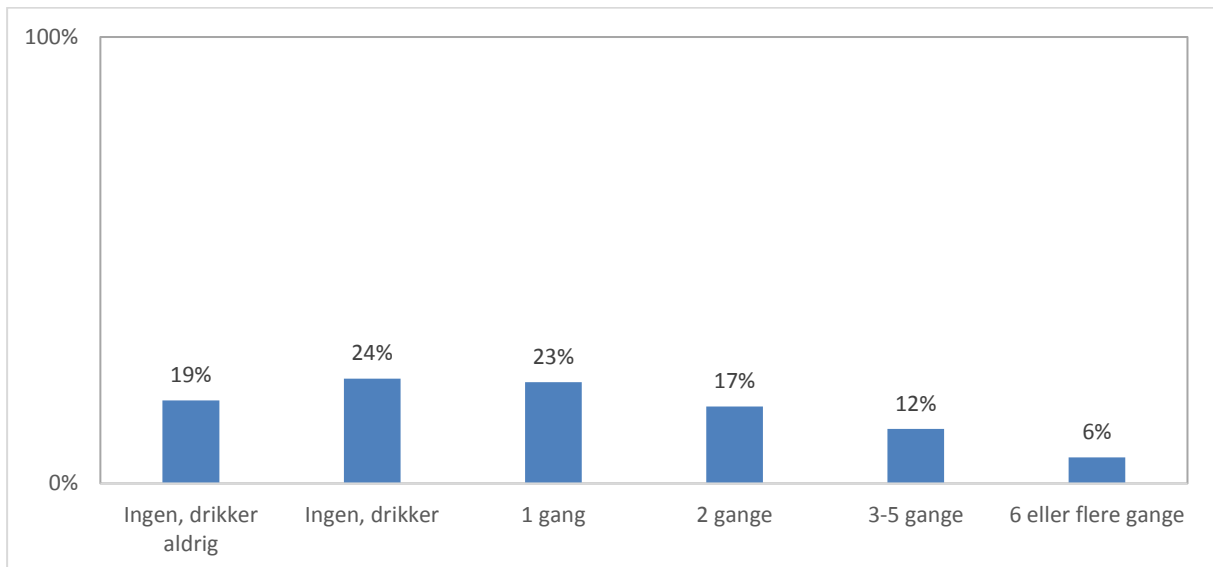
Figur 3.5. Ugentligt alkoholforbrug blandt unge kvinder. Blandt 15-25-årige kvinder – fordelt på alder* (n=491⁹).

*Ingen signifikant forskel for region.

Hvor mange unge drikker fem eller flere genstande ved samme lejlighed?

Figur 3.6. Tænk tilbage på den seneste måned. Hvor mange gange har du drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed?¹⁰ Blandt 15-25-årige (n=1.000).

*Ingen signifikante forskelle for køn, alder eller region (testet da svarkategorierne var slået sammen til følgende tre kategorier: Ingen, 1-2 gange, 3 eller flere gange).

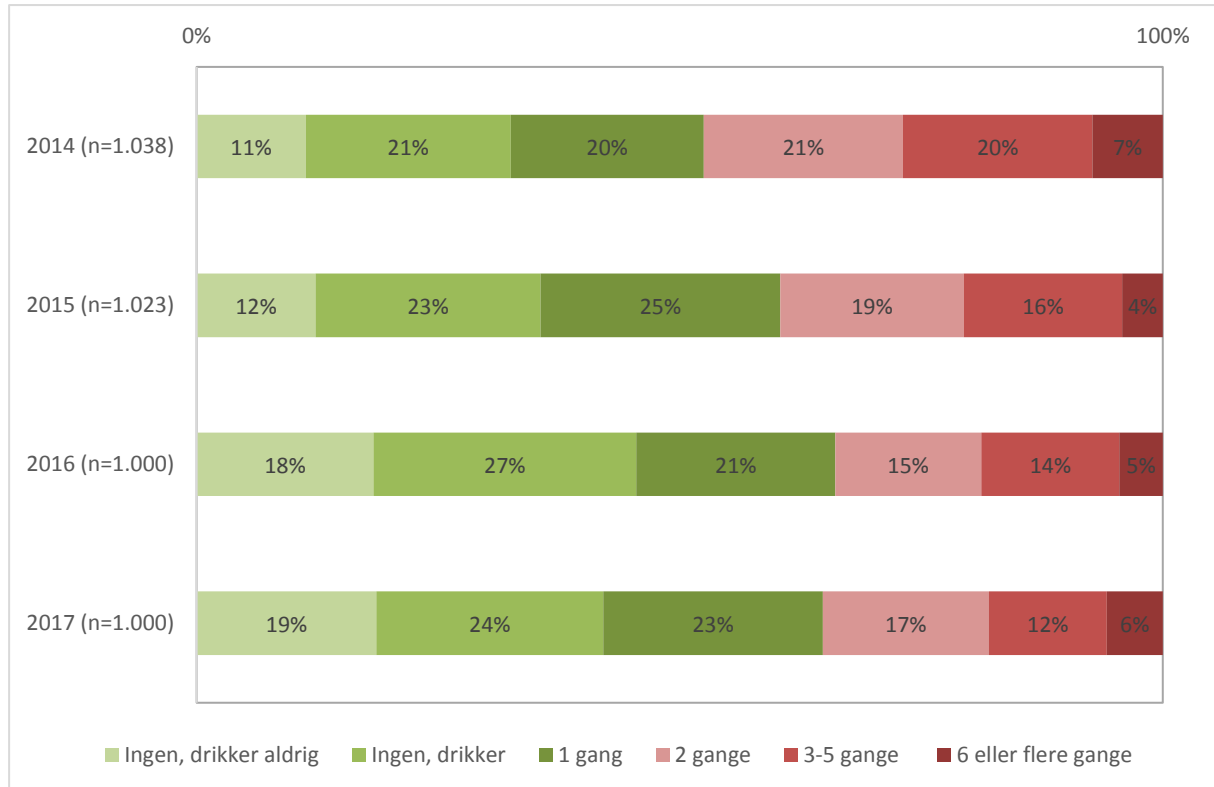
⁹ Respondenter (n = 1), der har svaret et urealistisk højt antal ugentlige genstande (100), er ekskluderet fra analysen

¹⁰ Svarkategorien "Ingen, drikker aldrig" inkluderer respondenter, der ikke har prøvet at drikke alkohol samt respondenter, der angiver, at de aldrig drikker alkohol, men som har prøvet det. Svarkategorien "Ingen, drikker" inkluderer respondenter, der har svaret "Ingen" til spørgsmålet om binge-druk seneste måned, men som tidligere har angivet, at de drikker oftere end sjældent.

Udvikling i andelen, der drikker fem eller flere genstande ved samme lejlighed

Figur 3.7. Udvikling 2014-2017¹¹. Tænk tilbage på den seneste måned. Hvor mange gange har du drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed?

Blandt 15-25-årige.

¹¹ Forskellene mellem 2017 og henholdsvis 2014 og 2015 er statistisk signifikante. Der er ikke statistisk signifikant forskel mellem 2017 og 2016. Der er ikke testet for forskelle mellem 2014, 2015 og 2016 indbyrdes.

4. Oplevelser med at drikke for meget

Andre danske undersøgelser viser:

I *Monitorering af unges livsstil og dagligdag* fra 2008 ses det, at en stor del af 16-20-årige, der drikker, har oplevet forskellige problemer, fordi de har drukket alkohol [19]. Blandt dem, der drikker alkohol, har hver tredje af begge køn eksempelvis haft nedsat præstation i skolen eller på arbejdet på grund af alkohol, mens 43 % af kvinderne og 28 % af mændene har haft problemer med vennerne på grund af alkohol. Hver tredje har mistet penge eller andre ting af værdi, fordi de har drukket alkohol. Mindre hyppige problemer som følge af alkohol, er blandt andet problemer med forældre, ulykker, slagsmål, uønsket samleje og hospital/skadestuebesøg – hvert af disse problemer opleves af mindst 6 % af 16-20-årige, der drikker alkohol.

Oplevelser med at drikke for meget

Figur 4.1.

- 68 % af 15-25-årige, der drikker alkohol, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre. Cirka en femtedel (19 %) har oplevet det inden for den seneste måned.
- Flere unge kvinder end unge mænd har oplevet at have drukket så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre (71 % mod 64 %), mens der er flere unge mænd, der har oplevet det inden for den seneste måned sammenlignet med unge kvinder (21 % mod 16 %).
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har oplevet at have drukket så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre (72 % mod 64 %), mens der er flere 15-20-årige, der har oplevet det inden for den seneste måned (22 % mod 15 %).

Figur 4.2.

- Blandt unge, der inden for den seneste måned har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre (n=152), angiver 13 %, at de forsøgte at kontrollere deres alkoholindtag, men ikke kunne. Cirka halvdelen (49 %) havde ikke på forhånd overvejet, om de skulle kontrollere deres alkoholindtag eller ej. Knap hver tredje (30 %) havde bevidst valgt *ikke* at kontrollere deres alkoholforbrug.

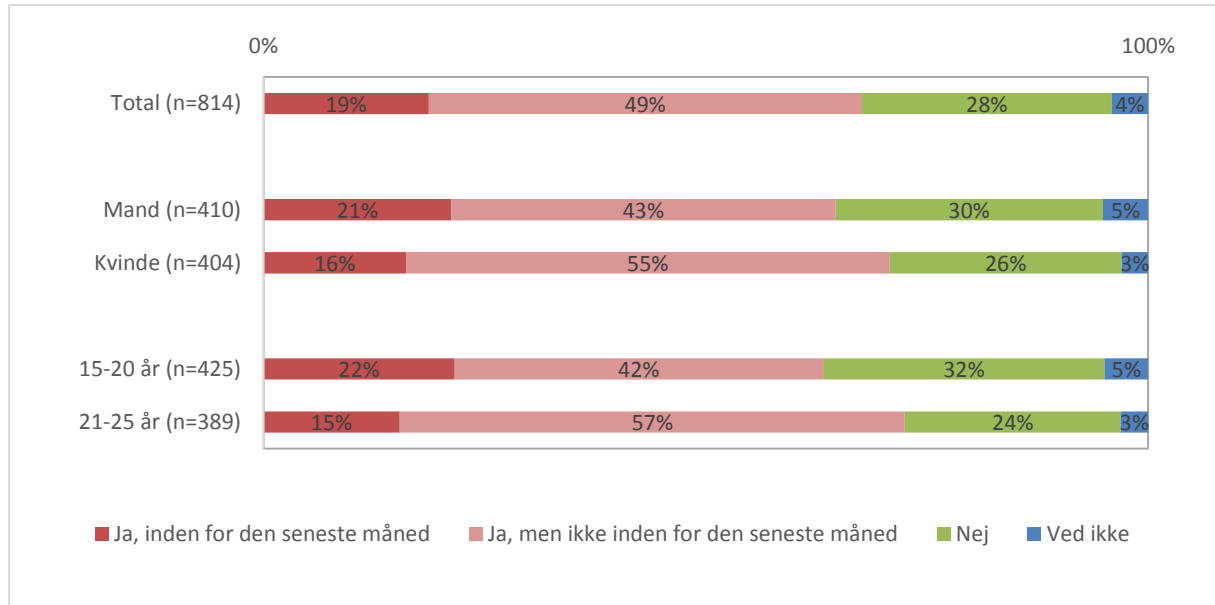
Figur 4.3.

- Blandt 15-25-årige, der har oplevet at have drukket så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre, har 72 % oplevet at kaste op som følge af at have drukket for meget alkohol, mens lidt over halvdelen (54 %) har oplevet at have blackout. Andre hyppigt oplevede konsekvenser af for meget alkohol er blandt andet at falde i søvn, før det var meningen, selvforskyldte ulykker samt konflikter og skænderier.

Oplevelser med at drikke for meget

Figur 4.1. Har du oplevet at have drukket så meget, at du næste dag ville ønske, at du havde drukket mindre?

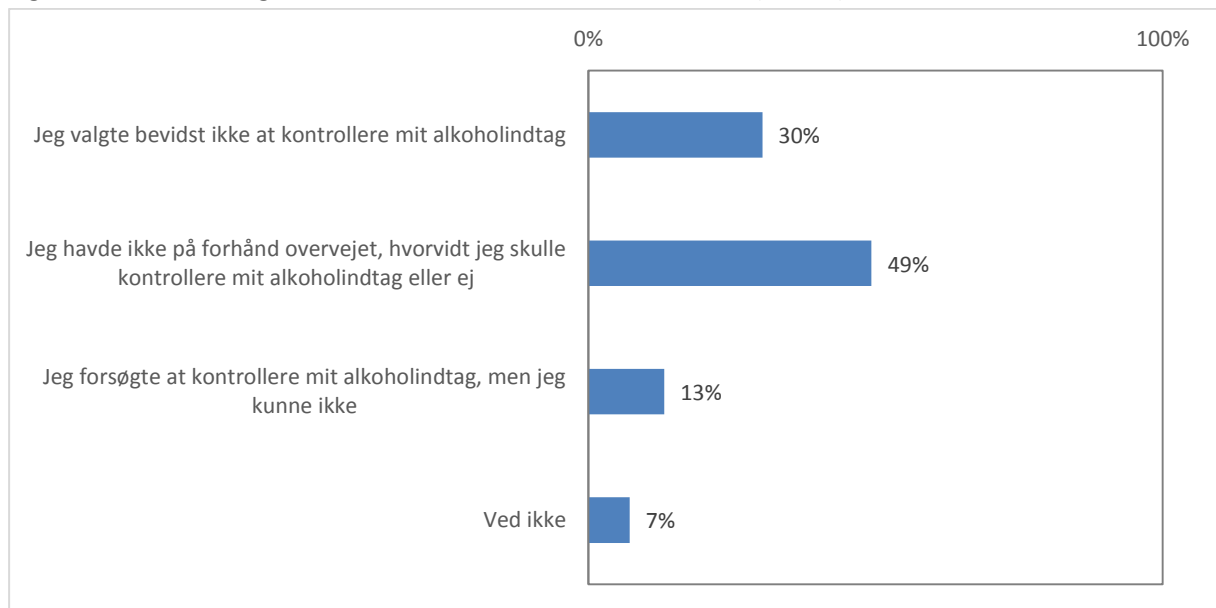
Blandt 15-25-årige, der angiver, at de drikker alkohol¹² – fordelt på køn og alder* (n=814).

*Ingen signifikant forskel for region.

Figur 4.2. Da du sidst oplevede, at have drukket for meget, hvilket af følgende udsagn beskrev da bedst omstændighederne:

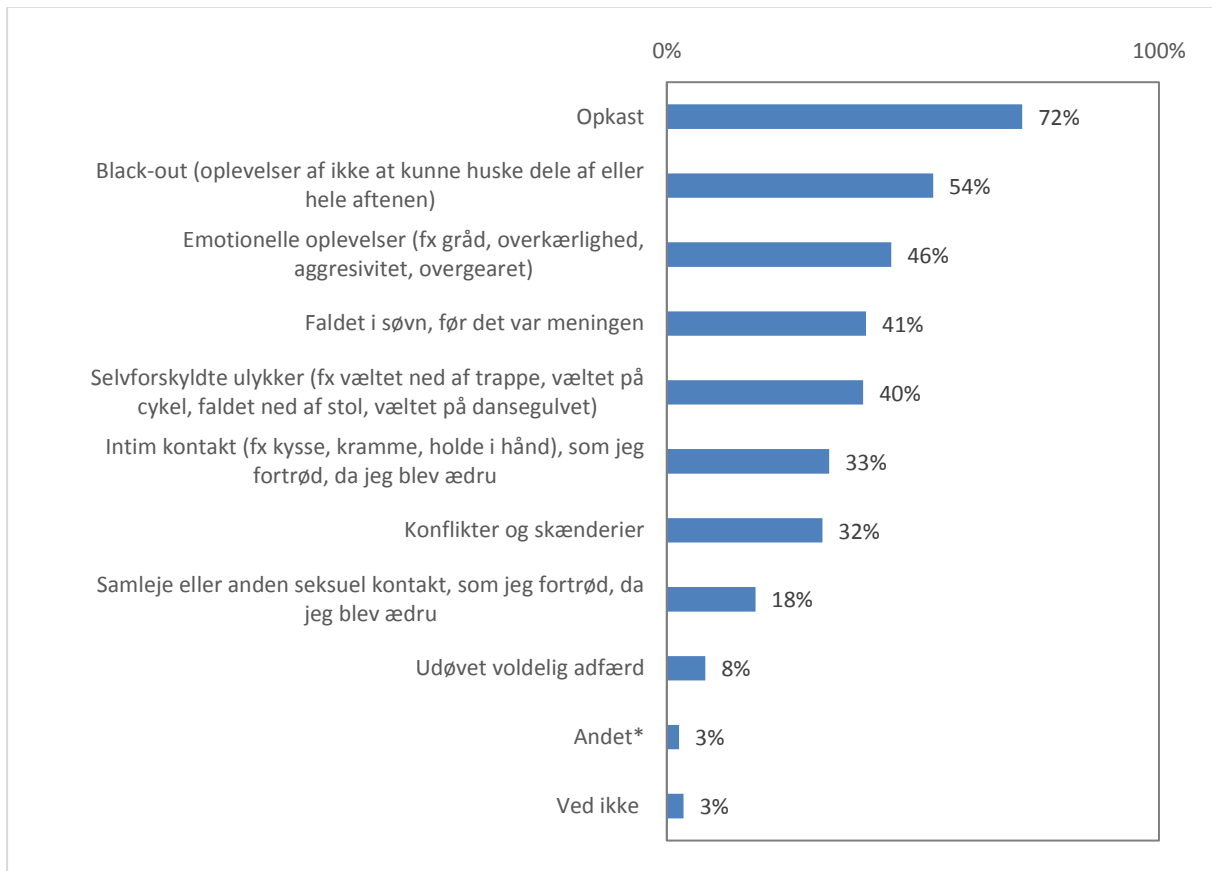
Blandt 15-25-årige, der angiver, at de inden for den seneste måned har oplevet at have drukket så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre (n=152).

¹² Det vil sige, at de har prøvet at drikke en hel genstand og drikker oftere end aldrig.

Figur 4.3. Hvilke af følgende hændelser har du oplevet, som følge af at have drukket for meget? Det var muligt at angive flere svar.

Blandt 15-25-årige, der angiver at have oplevet at have drukket så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre (n=551).

*Andet udgør bl.a.: at have det dårligt/hovedpine/svimmelhed/tømmermænd, have 'drunk-texted', stjålet/udøvet hærværk og sagt ting, man fortrød.

5. Unge kendskab og holdninger til alkoholforbrug blandt danske unge

Andre danske undersøgelser viser:

I *Danskernes alkoholvaner 2008* fra Sundhedsstyrelsen ses det, at stort set alle 16-30-årige føler, at deres alkoholforbrug er enten normalt (53 % af 16-20-årige, 47 % af 21-30-årige) eller lavere end andres (44 % af 16-20-årige og 49 % af 21-30-årige). Kun ca. 4 % af 16-30-årige føler, at de drikker mere end andre [20].

Hvor meget alkohol mener unge, at de drikker i forhold til deres jævnaldrende?

Figur 5.1.

- Blandt 15-25-årige, der har prøvet at drikke alkohol, mener 59 %, at de drikker *mindre* alkohol end jævnaldrende unge. 32 % mener, at de drikker som *gennemsnittet*, mens 9 % mener, at de drikker *mere* end deres jævnaldrende.
- Blandt unge, der har prøvet at drikke alkohol, er kvinder mere tilbøjelige end mænd til at mene, at de drikker *mindre* alkohol end andre unge på deres alder (67 % mod 50 %).
- Af unge, der har prøvet at drikke alkohol, mener flere 21-25-årige, at de drikker *mindre* end deres jævnaldrende sammenlignet med 15-20-årige (65 % mod 52 %). 15-20-årige er mere tilbøjelige til at mene, at de drikker som *gennemsnittet* sammenlignet med 21-25-årige (37 % mod 28 %).

Udvikling i hvor meget alkohol unge mener, at de drikker i forhold til deres jævnaldrende

Figur 5.2.

- Blandt unge, der har prøvet at drikke alkohol, er der i 2017 en lavere andel, der mener, at de drikker *mindre* alkohol end deres jævnaldrende (58 %) sammenlignet med 2014 (63 %), 2015 (64 %) og 2016 (66 %). En højere andel mener i 2017, at de drikker *mere* end deres jævnaldrende sammenlignet med tidligere år.

Hvor meget tror unge, at unge i Danmark drikker?

Undersøgelsens respondenter blev spurgt til, hvor stor en procentdel af 15-20-årige, de mente, drikker over Sundhedsstyrelsens lavrisikogrænser (maksimum 7 genstande om ugen for kvinder og maksimum 14 genstande om ugen for mænd). Svarene hertil kan sammenholdes med tallet for hvor mange, der drikker over lavrisikogrænserne (jf. kapitel 3). Her blev det fundet, at 23 % af 15-20-årige mænd og 35 % af 15-20-årige kvinder drikker over Sundhedsstyrelsens lavrisikogrænser. Samlet ser overskrider 29 % af 15-20-årige lavrisikogrænserne (fremgår ikke af figurene).

Figur 5.2.

- 17 % af 15-25-årige angiver korrekt, at ca. 30 % af 15-20-årige drikker over Sundhedsstyrelsens lavrisikogrænser for alkoholforbrug.
- 25 % er ikke langt fra det korrekte estimat, idet de vurderer, at enten 20 % eller 40 % drikker over Sundhedsstyrelsens lavrisikogrænser.
- Cirka halvdelen (48 %) overvurderer hvor mange 15-20-årige, der drikker over lavrisikogrænsen, idet de mener, at mellem 50 og 80 % drikker over lavrisikogrænserne.

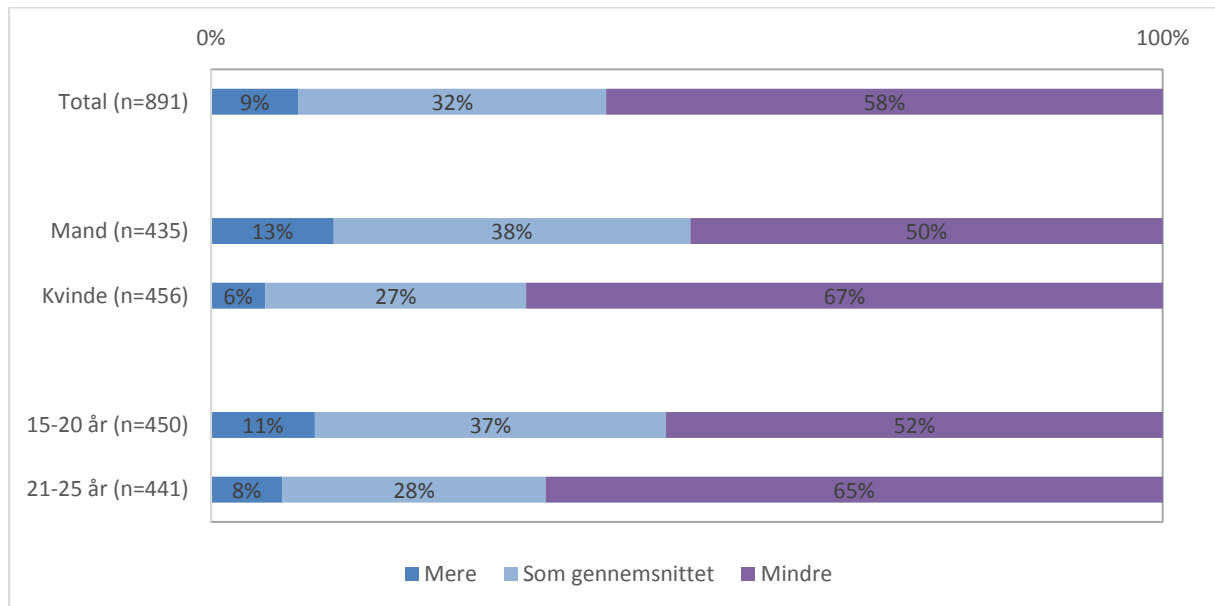
Hvad mener danske unge om alkoholforbruget blandt unge i Danmark?

Figur 5.3.

- Halvdelen af 15-25-årige (50 %) mener, at alkoholforbruget blandt unge i Danmark er *for højt*, mens 25 % mener, at alkoholforbruget er *passende*. 19 % har ingen holdning til forbruget, mens 7 % mener, at det er *for lavt*.
- En større andel af unge kvinder (58 %) end mænd (42 %) mener, at alkoholforbruget blandt unge i Danmark er *for højt*, mens flere unge mænd (27 %) end kvinder (22 %) mener, at alkoholforbruget er *passende*.

Hvor meget alkohol mener unge, at de drikker i forhold til deres jævnaldrende?

Figur 5.1. Tror du, at du drikker mere eller mindre alkohol end andre unge på din alder? Blandt 15-25-årige, der har prøvet at drikke alkohol – fordelt på køn og alder* (n=891).

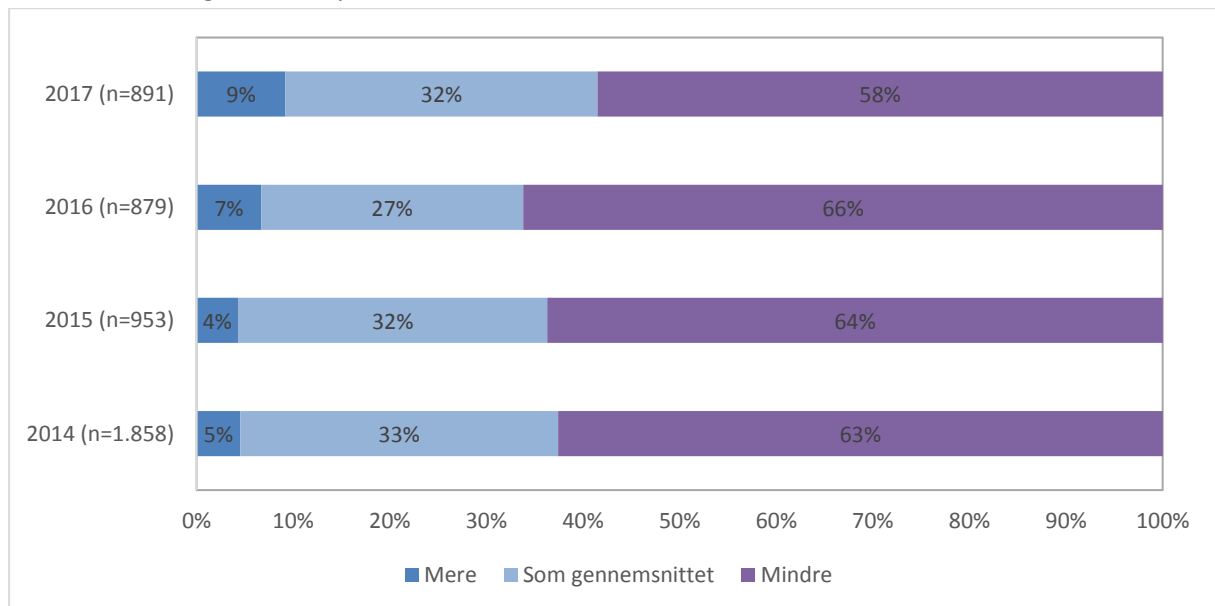

* Ingen signifikant forskel for region.

Udvikling i hvor meget alkohol unge mener, at de drikker i forhold til deres jævnaldrende

Figur 5.2. Udvikling fra 2014-2017¹³. Tror du, at du drikker mere eller mindre alkohol end andre unge på din alder?

Blandt 15-25-årige, der har prøvet at drikke alkohol.

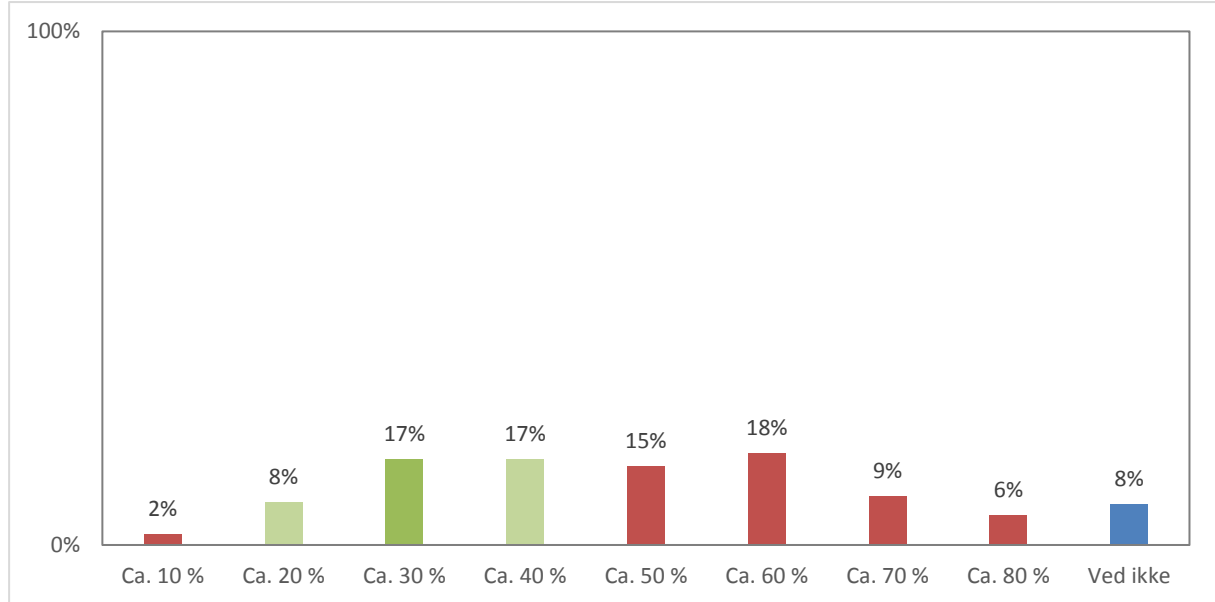

¹³ Forskellene mellem 2017 og hvert af de øvrige år er statistisk signifikante. Der er ikke testet for forskelle mellem 2014, 2015 og 2016 indbyrdes.

Hvor meget tror unge, at unge i Danmark drikker?

Figur 5.2. Hvor mange procent af 15-20-årige i Danmark, tror du, drikker over Sundhedsstyrelsens lavrisikogrænser?

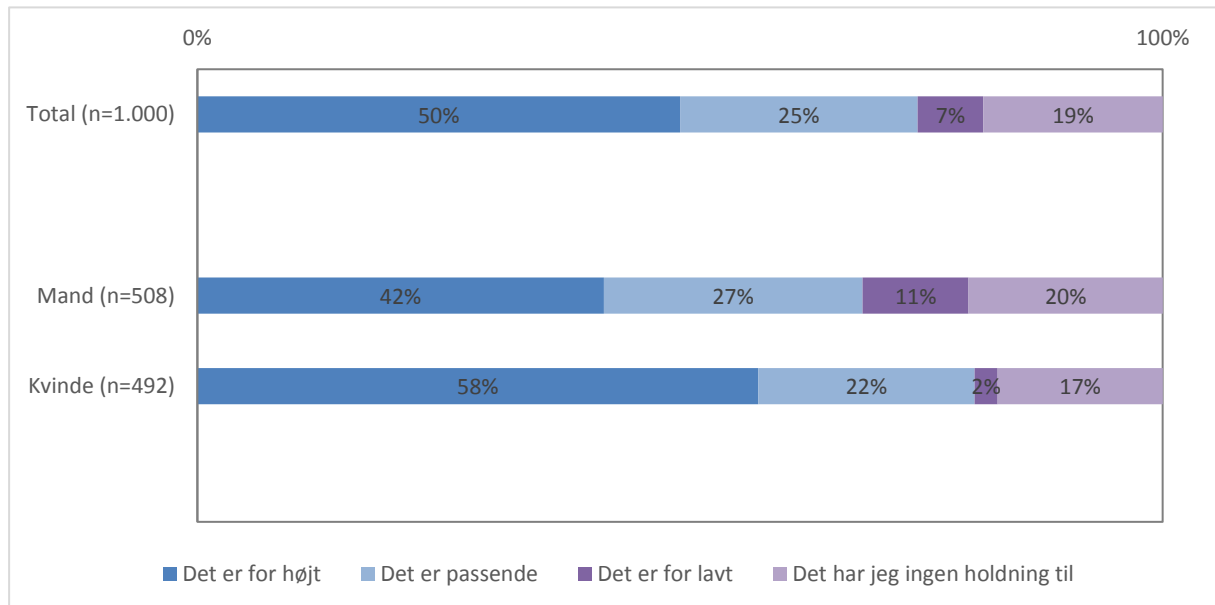
Blandt 15-25-årige (n=1.000).

Hvad mener danske unge om alkoholforbruget blandt unge i Danmark?

Figur 5.3. Hvad tænker du om danske unges alkoholforbrug?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.000).

* Ingen signifikant forskel for alder eller region.

6. Drikkepres

Andre danske undersøgelser viser:

En mindre undersøgelse lavet af Børnerådet i 2006 finder, at 92 % af de adspurgte 9. klasses-elever oftest drikker alkohol sammen med en gruppe af venner, mens meget få oftest drikker med blot en enkelt ven (3 %) eller deres forældre (4 %). Knap en femtedel af eleverne (18 %) har ofte eller nogle gange prøvet at drikke mere alkohol, end de egentlig havde lyst til, og 56 % har følt et pres – stort eller lille – fra omgivelserne i forhold til at drikke alkohol [21].

Oplevet pres til at drikke

Figur 6.1.

- 42 % af 15-25-årige har oplevet at deres venner/veninder har forsøgt at presse dem til at drikke mere alkohol, end de havde lyst til – nogle *én eller få gange* (32 %) og andre *ofte* (10 %).

Opleves drikkepres som værende irriterende?

Figur 6.2.

- Blandt 15-25-årige, der har oplevet drikkepres fra venner/veninder, angiver 31 %, at drikkepresset er *lidt irriterende*, mens en fjerdedel (25 %) angiver, at det er *meget irriterende*. Derudover angiver 21 %, at drikkepresset fra venner/veninder *ikke er irriterende*, mens 21 % angiver, at det er *forskelligt*, om drikkepresset er irriterende eller ej.

Figur 6.3.

- Flere unge kvinder (61 %) end mænd (51 %) angiver, at det i en eller anden grad er *irriterende*, når venner/veninder forsøger at presse dem til at drikke mere alkohol, end de har lyst til.
- Flere 21-25-årige (63 %) end 15-20-årige (49 %) angiver, at det er *irriterende*, når venner/veninder forsøger at presse dem til at drikke mere alkohol, end de har lyst til.

Evne til at sige fra

Figur 6.4.

- Blandt 15-25-årige, der har oplevet at deres venner/veninder har forsøgt at presse dem til at drikke mere alkohol, end de havde lyst til, svarer 46 %, at de *altid* kan sige fra. 36 % angiver, at de *nogle gange eller ofte* kan sige fra, mens 17 % angiver, at de *sjældent eller aldrig* kan sige fra.

Figur 6.5.

- Blandt 15-25-årige, der har oplevet at deres venner/veninder har forsøgt at presse dem til at drikke mere alkohol, end de havde lyst til, angiver flere 15-20-årige (7 %) end 21-25-årige (1 %), at de *aldrig* kan sige fra.
- Blandt 15-25-årige, der har oplevet at blive presset af deres venner/veninder til at drikke mere alkohol, end de havde lyst til, er der flest unge i Region Sjælland (64 %), der angiver, at de *altid* kan sige fra overfor drikkepres.

Forsøg på at presse andre

Figur 6.6.

- 61 % af 15-25-årige svarer "nej" til at have forsøgt at presse andre til at drikke alkohol. En fjerdedel (26 %) angiver, at de *én eller få gange* har presset andre, mens 6 % angiver, at de *mange gange* har forsøgt at presse andre til at drikke alkohol.

Figur 6.7.

- Flere unge mænd (37 %) end kvinder (25 %) tilkendegiver, at de har forsøgt at presse andre til at drikke alkohol.

En alkoholkultur, hvor "nej tak" accepteres

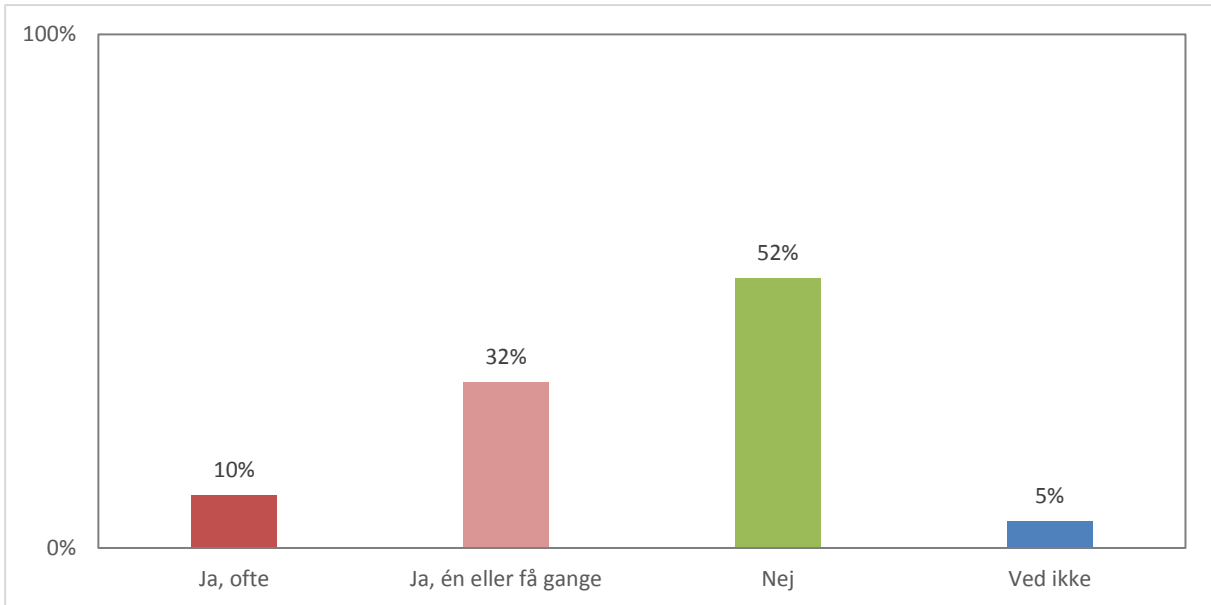
Figur 6.8.

- Blandt 15-25-årige angiver 64 %, at de er *enige* eller *meget enige* i, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et "nej tak" til alkohol. 14 % angiver, at de er *hverken enige eller uenige*, mens 12 % enten er *uenige* eller er *meget uenige*. 10 % svarer "ved ikke".

Oplevet pres til at drikke

Figur 6.1. Har du oplevet, at dine venner/veninder har forsøgt at presse dig til at drikke mere alkohol, end du har lyst til?

Blandt 15-25-årige* (n=1.000).

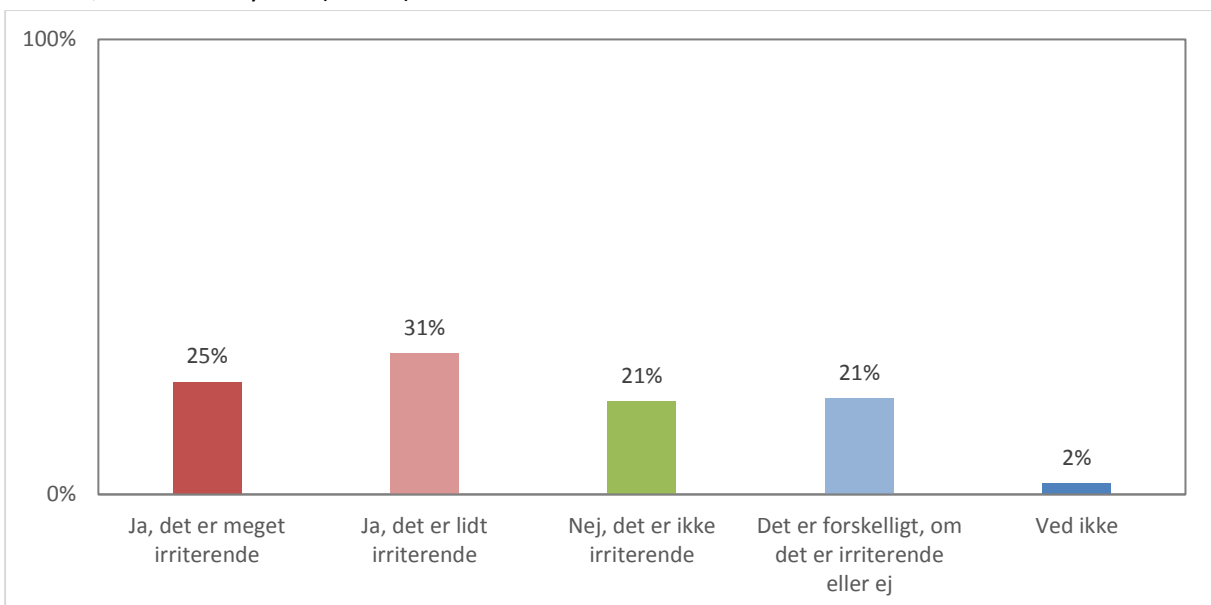

* Ingen signifikant forskel for alder eller region. Der var en signifikant kønsforskel, men det skyldes alene "ved ikke"-kategorien, og figuren er derfor ikke opdelt på køn.

Opleves drikkepres som værende irriterende?

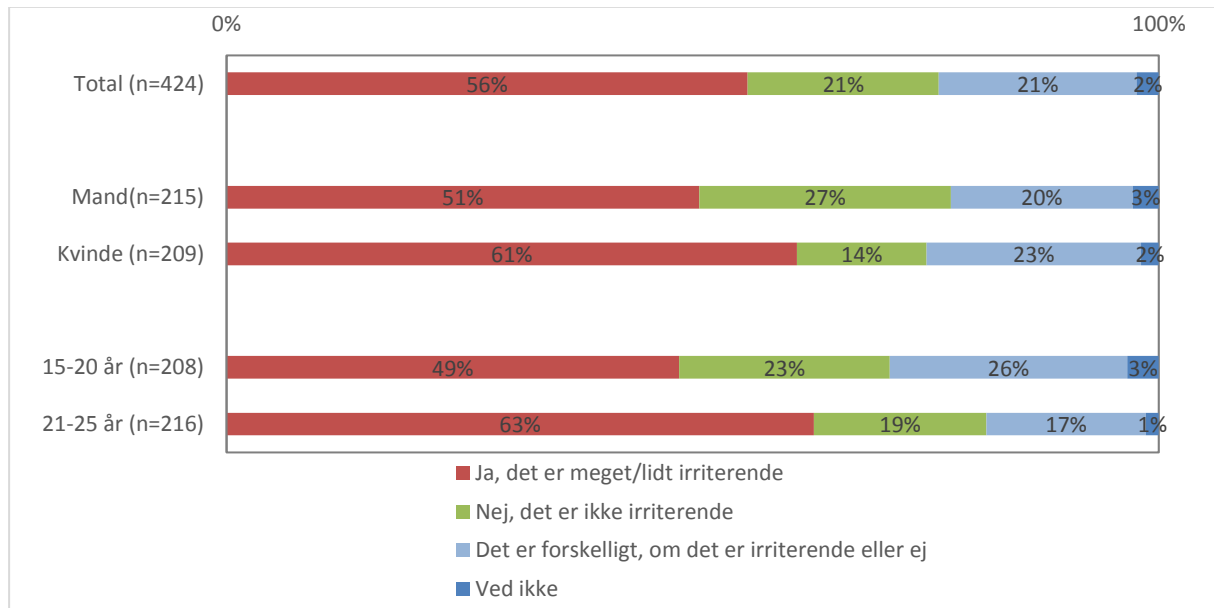
Figur 6.2. Oplever du det som irriterende, når dine venner/veninder forsøger at presse dig til at drikke mere alkohol, end du har lyst til?

Blandt 15-25-årige, der angiver, at deres venner/veninder har forsøgt at presse dem til drikke mere alkohol, end de har lyst til (n=424).

Figur 6.3. Oplever du det som irriterende, når dine venner/veninder forsøger at presse dig til at drikke mere alkohol, end du har lyst til?

Blandt 15-25-årige, der angiver, at deres venner/veninder har forsøgt at presse dem til drikke mere alkohol, end de har lyst til – fordelt på køn og alder* (n=424).

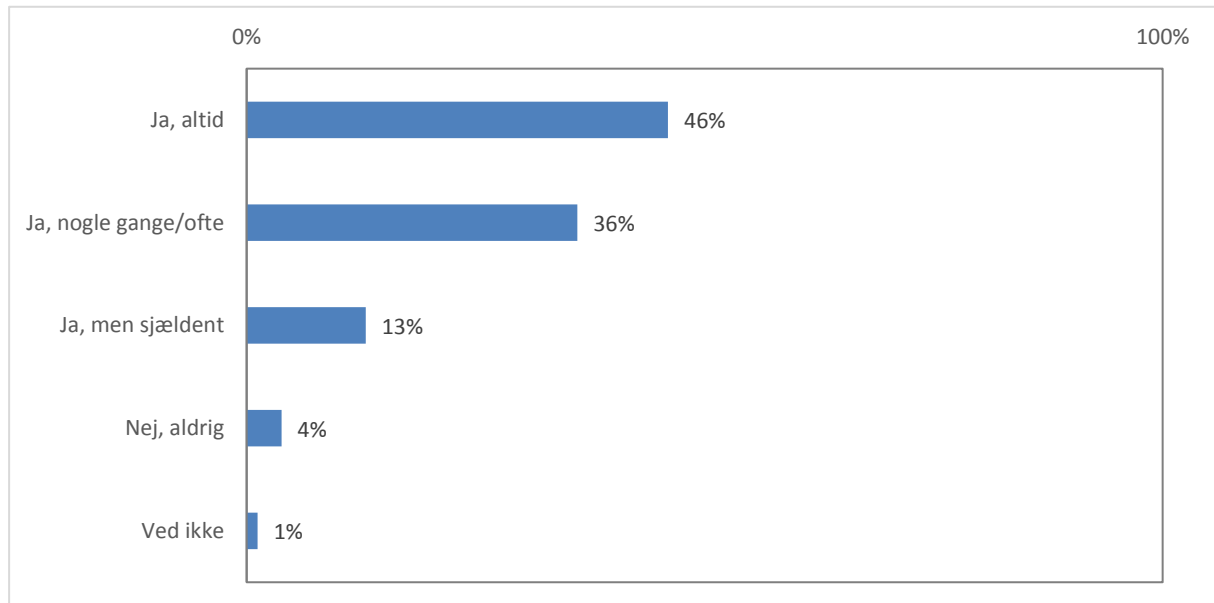

*Ingen signifikant forskel for region.

Evne til at sige fra

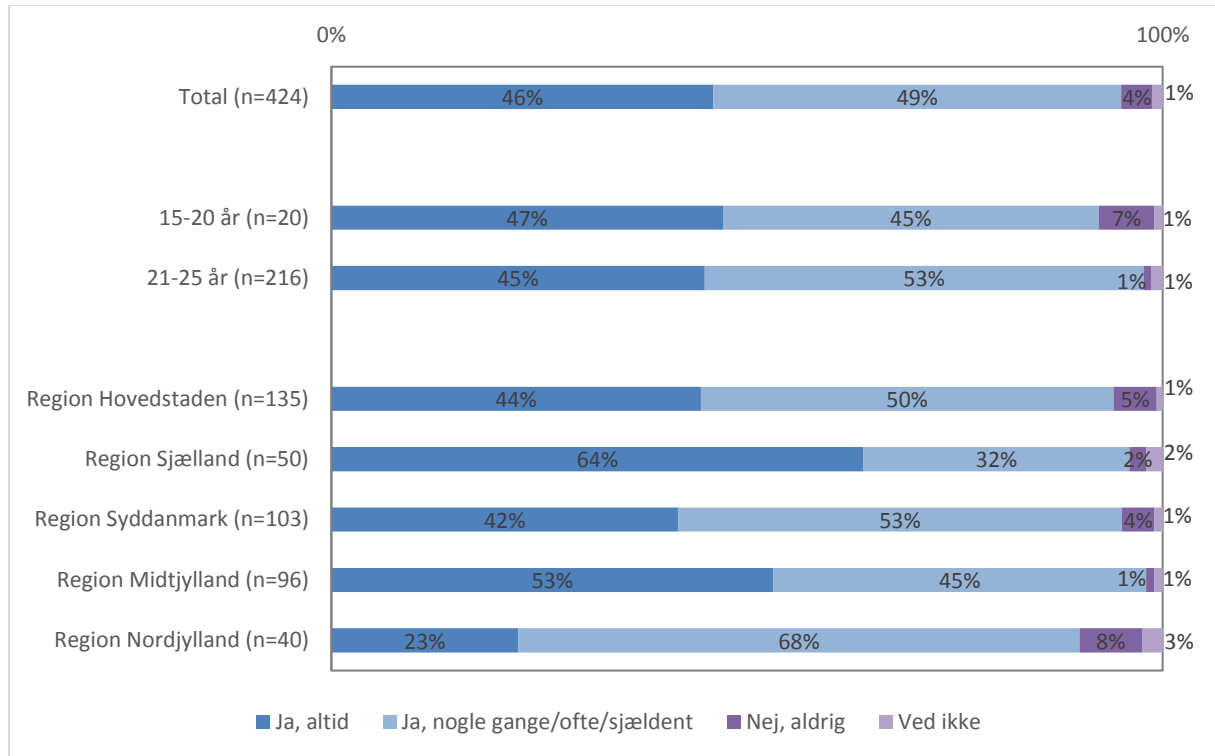
Figur 6.4. Kan du sige fra, når dine venner/veninder forsøger at presse dig til at drikke mere alkohol, end du har lyst til?

Blandt 15-25-årige, der angiver, at deres venner/veninder har forsøgt at presse dem til drikke mere alkohol, end de har lyst til (n=424).

Figur 6.5. Kan du sige fra, når dine venner/veninder forsøger at presse dig til at drikke mere alkohol, end du har lyst til?

Blandt 15-25-årige, der angiver, at deres venner/veninder har forsøgt at presse dem til drikke mere alkohol, end de har lyst til – fordelt på alder og region* (n=424).

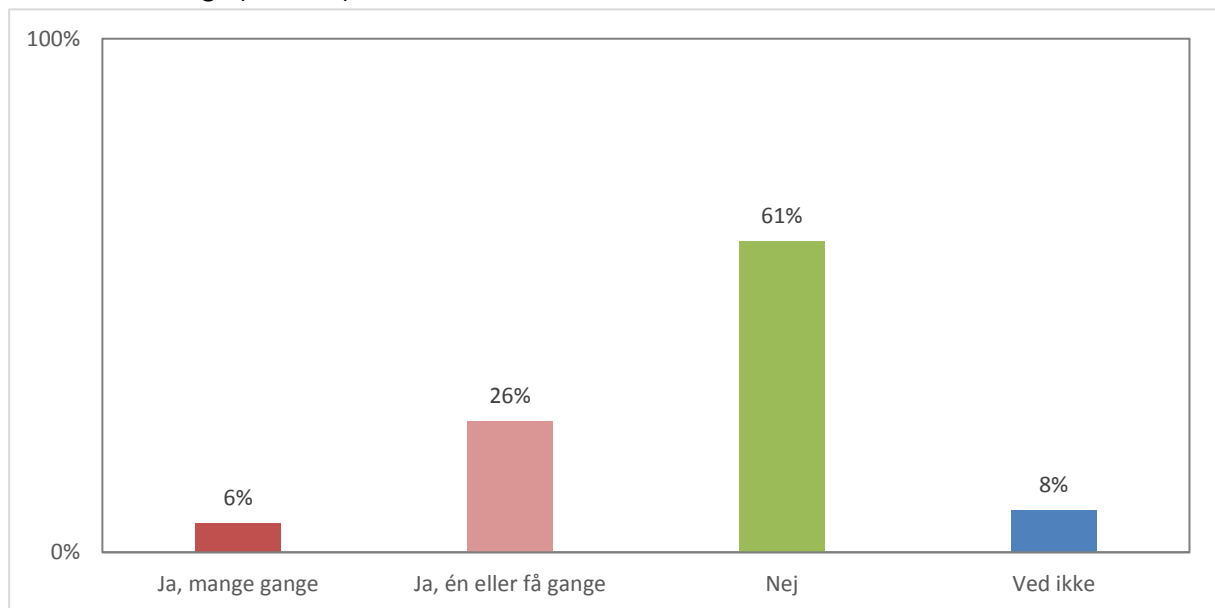

*Ingen signifikant forskel for køn.

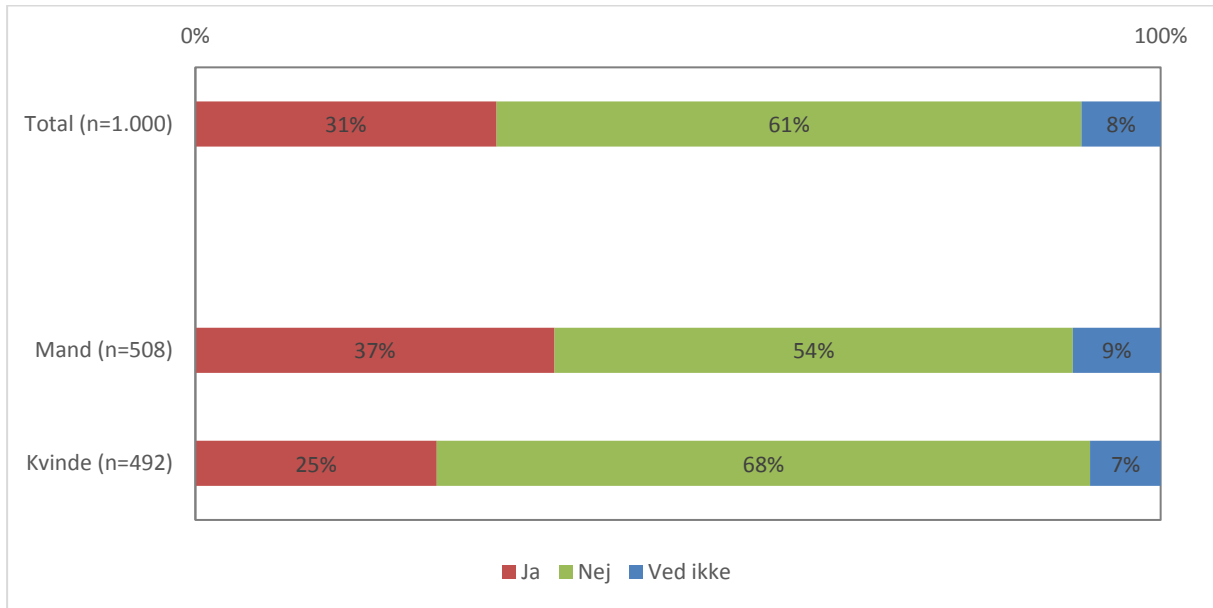
Forsøg på at presse andre

Figur 6.6. Har du nogensinde selv forsøgt at presse andre til at drikke alkohol?

Blandt 15-25-årige (n=1.000).

Figur 6.7. Har du nogensinde selv forsøgt at presse andre til at drikke alkohol?
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.000).

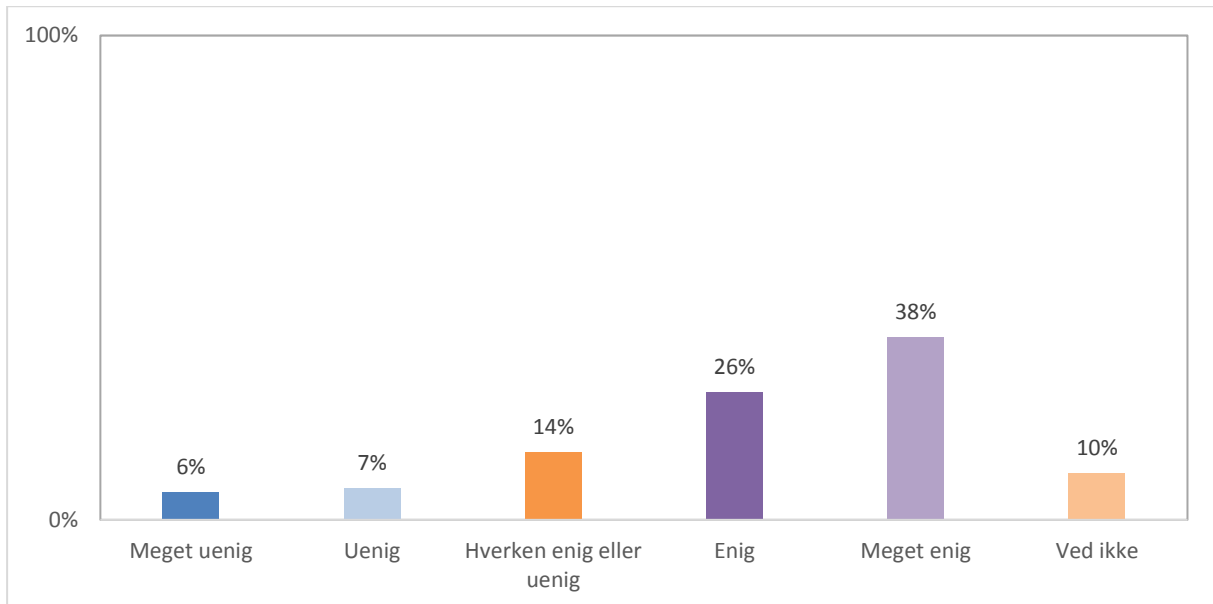

*Ingen signifikante forskelle for alder eller region.

En alkoholkultur, hvor "nej tak" accepteres

Figur 6.8. Hvor enig eller uenig er du i at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et "nej tak" til alkohol?

Blandt 15-25-årige (n=1.000).

7. Alkohol, venner og fest

Andre danske undersøgelser viser:

I rapporten *Risikabel Ungdom* mener "kun" hver fjerde 14-24-årige, at dem, der drikker meget, tit er de sjoveste at holde fest med [22]. Til gengæld tror hele 62 %, at flertallet af deres venner mener dette. Mange unge må således have en fejlvurderet opfattelse af deres venners holdninger.

Alkohol og fester

Figur 7.1.

- Lidt over halvdelen (55 %) af 15-25-årige er *enige* eller *meget enige* i, at det er utjekket at drikke sig meget fuld, mens 26 % er *uenige* eller *meget uenige*.
- Halvdelen (51 %) af 15-25-årige er *enige* eller *meget enige* i, at dem, der ikke drikker, ofte er lidt udenfor til fester, mens 36 % er *uenige* eller *meget uenige*.
- Cirka hver tredje (34 %) 15-25-årige er *enig* eller *meget enig* i, at de har brug for at drikke alkohol for at have en sjov fest, mens 54 % er *uenige* eller *meget uenige*.
- 28 % er *enige* eller *meget enige* i, at det i deres omgangskreds er de mest populære, der drikker de største mængder af alkohol til fester. 54 % er *uenige* eller *meget uenige*.

Figur 7.2.

- Flere unge kvinder (61 %) end mænd (49 %) er *enige* i, at det er utjekket at drikke sig meget fuld.
- Flere 21-25-årige (62 %) end 15-20-årige (49%) er *enige* i, at det er utjekket at drikke sig meget fuld.
- Flest 15-25-årige fra Region Hovedstaden (62 %), Region Sjælland (57 %) og Region Syddanmark (53 %) er *enige* i, at det er utjekket at drikke sig meget fuld.

Figur 7.3.

- Der er flere unge kvinder (60 %) end mænd (48 %), der er *uenige* i, at de har brug for alkohol for at have en sjov fest.

Figur 7.4.

- Der er flere 21-25-årige (59 %) end 15-20-årige (49 %), der er *uenige* i, at det i deres omgangskreds er de populære, der drikker de største mængder alkohol til fester.

Det fedeste ved at gå til fest

Figur 7.5.

- De 15-25-årige angiver, at det fedeste ved at gå til fest er at være sammen med venner (70 %), at møde nye mennesker (48 %), at slå sig løs (41 %) og at danse (34 %). Hver fjerde (25 %) angiver, at det fedeste ved at gå til fest er at drikke alkohol. 5 % angiver, at de ikke synes, der er noget fedt ved at gå til fest.

Venner og fester

Figur 7.6.

- 15-25-årige angiver især, at det, der gør en ven til en, der er fed at feste med er, at han/hun spreder god stemning (70 %), at han/hun er sjov og underholdende (66 %) og at han/hun er god at snakke med til festen (57 %).

Figur 7.7.

- 55 % af 15-25-årige angiver at have oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere.
- Flere unge kvinder (60 %) end mænd (51 %) har oplevet, at festen blev dårligere for dem pga. en ven, der drak sig for fuld.
- Flere 21-25-årige (61 %) end 15-20-årige (50 %) har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere.

Figur 7.8.

- Blandt 15-25-årige, der har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere, angiver 68 % at festen blev dårligere, fordi de skulle passe på deres ven/veninde, fordi han/hun ikke kunne tage vare på sig selv. 51 % angiver at festen blev dårligere, fordi deres ven/veninde kastede op.

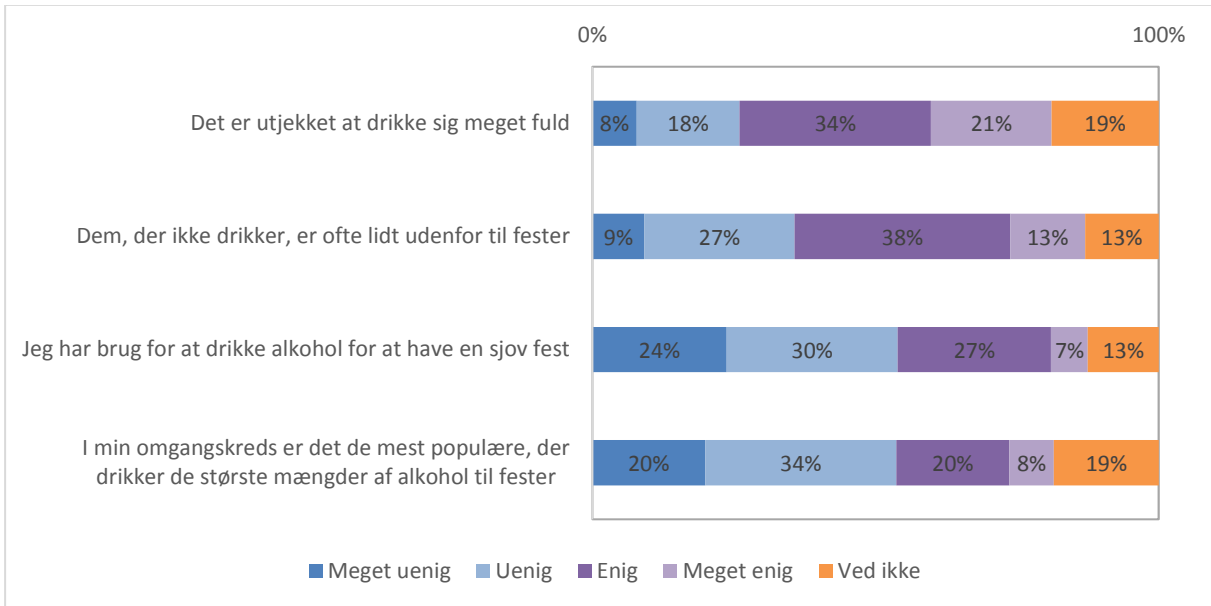
Alkohol og det sociale fællesskab

Figur 7.9.

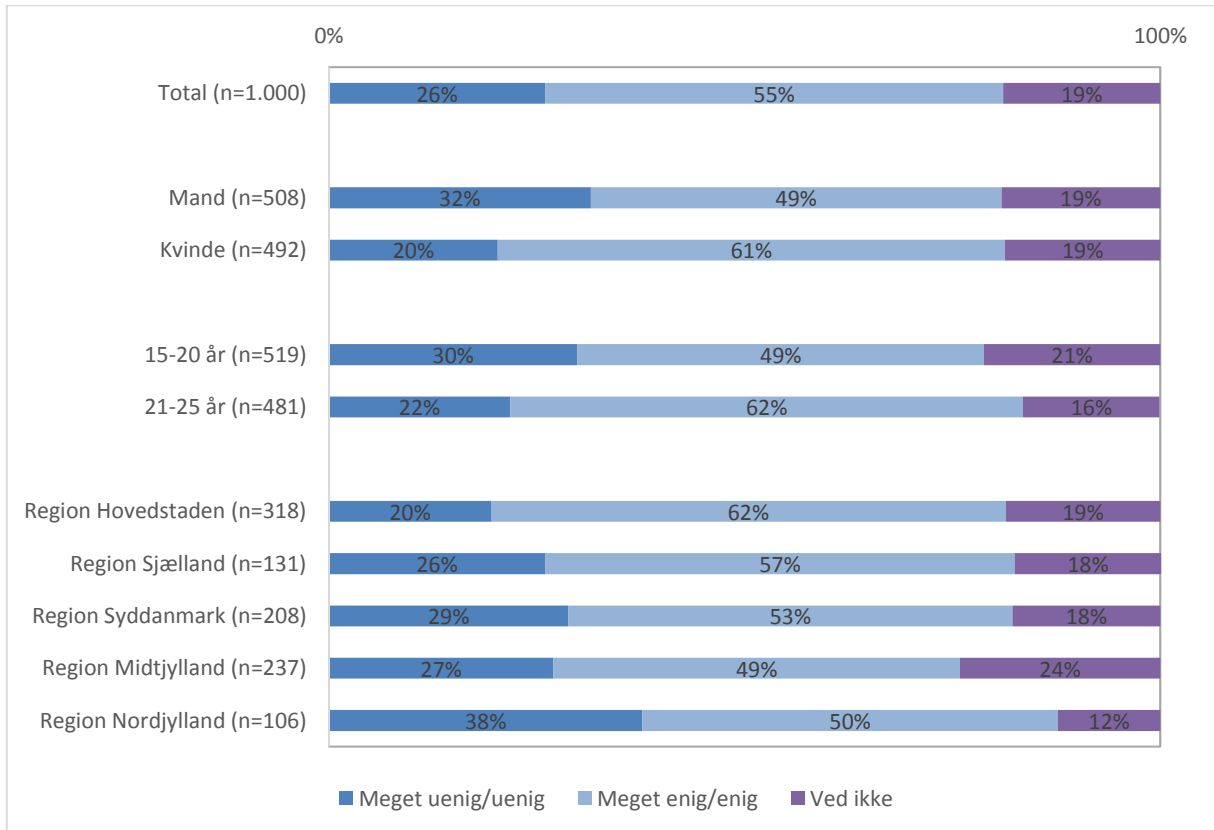
- 36 % af 15-25-årige angiver, at de er *enige* eller *meget enige* i, at det er svært at være en del af det sociale fællesskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke drikker alkohol. 24 % er *hverken enige eller uenige*, mens 29 % er *uenige* eller *meget uenige*. 11 % svarer "ved ikke".

Alkohol og fester

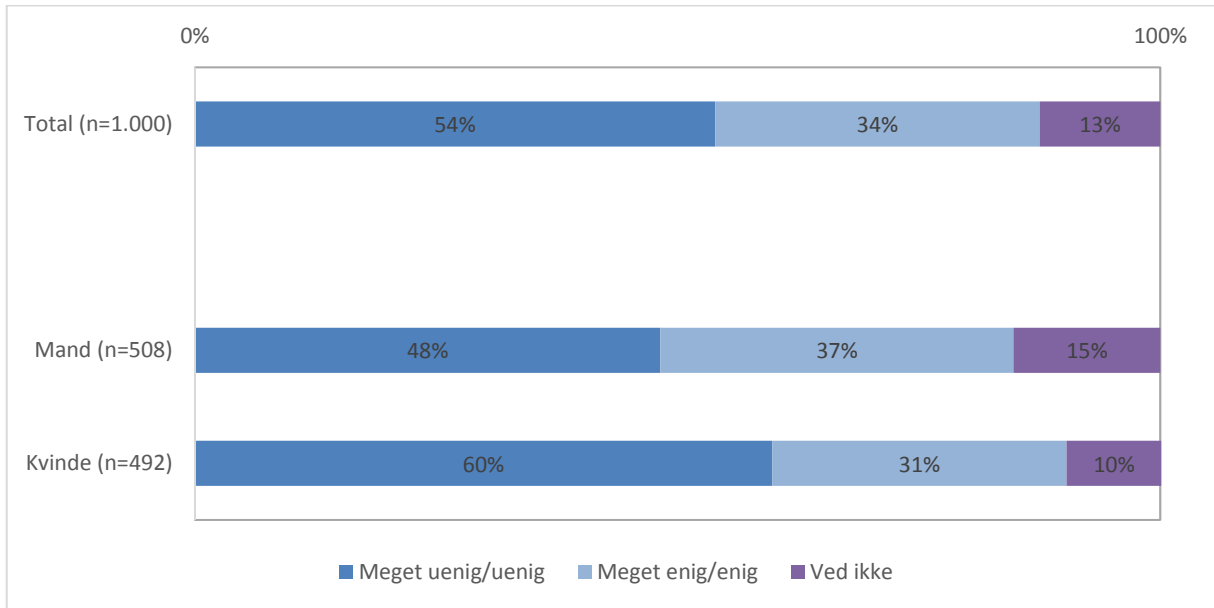
Figur 7.1. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?
Blandt 15-25-årige (n=1.000).

Figur 7.2. Det er utjekket at drikke sig meget fuld.
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder og region (n=1.000).

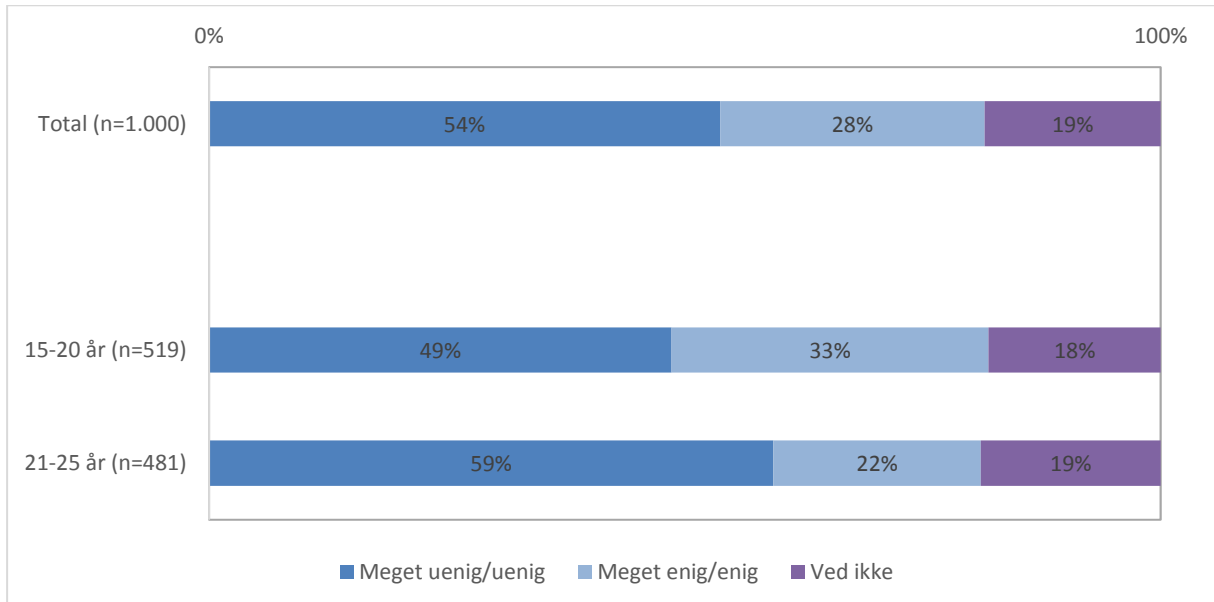
Figur 7.3. Jeg har brug for alkohol for at have en sjov fest.
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.000).

*Ingen signifikante forskelle for alder eller region.

Figur 7.4. I min omgangskreds er det de mest populære, der drikker de største mængder af alkohol til fester.

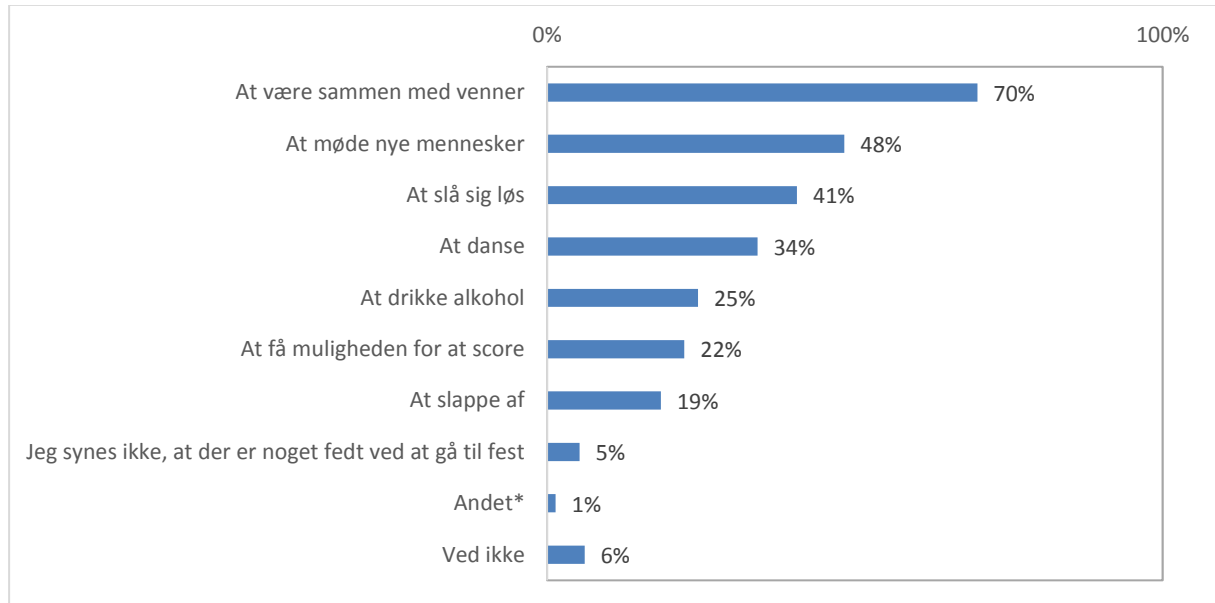
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.000).

*Ingen signifikante forskelle for køn og region.

Det fedeste ved at gå til fest

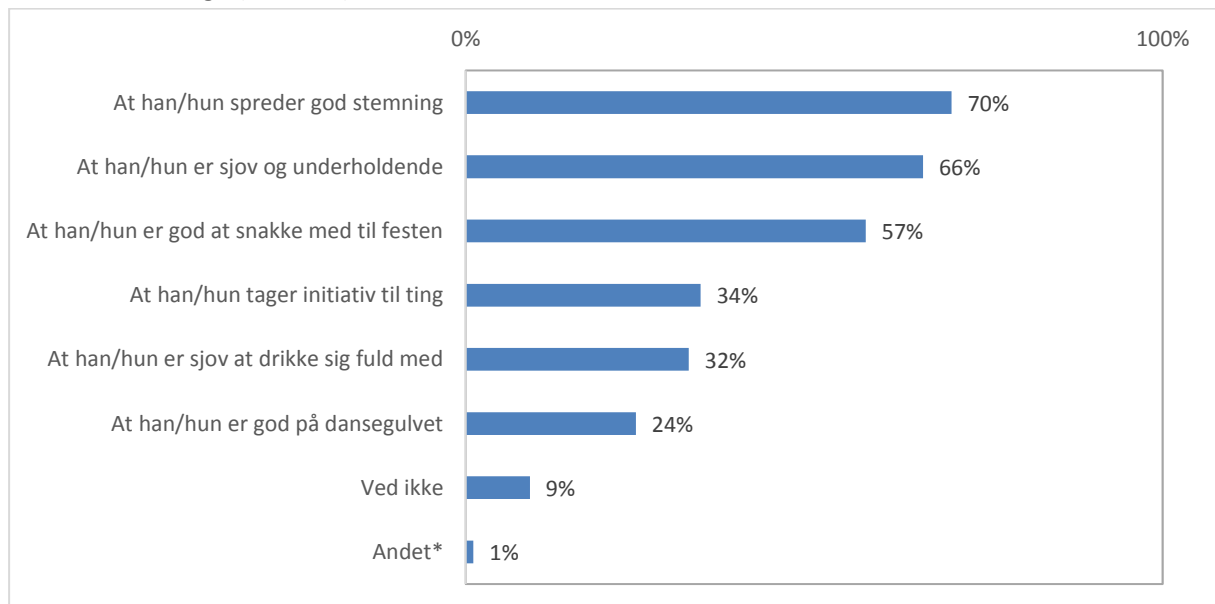
Figur 7.5. Hvad er det fedeste ved at gå til fest?
Blandt 15-25-årige (n=1.000).

*Andet udgøres bl.a. af: få et afbræk og glemme hverdagen, have det sjovt, at være fri for ansvar, ryge hash, have dybe samtaler, høre musik og spille PC, have sex.

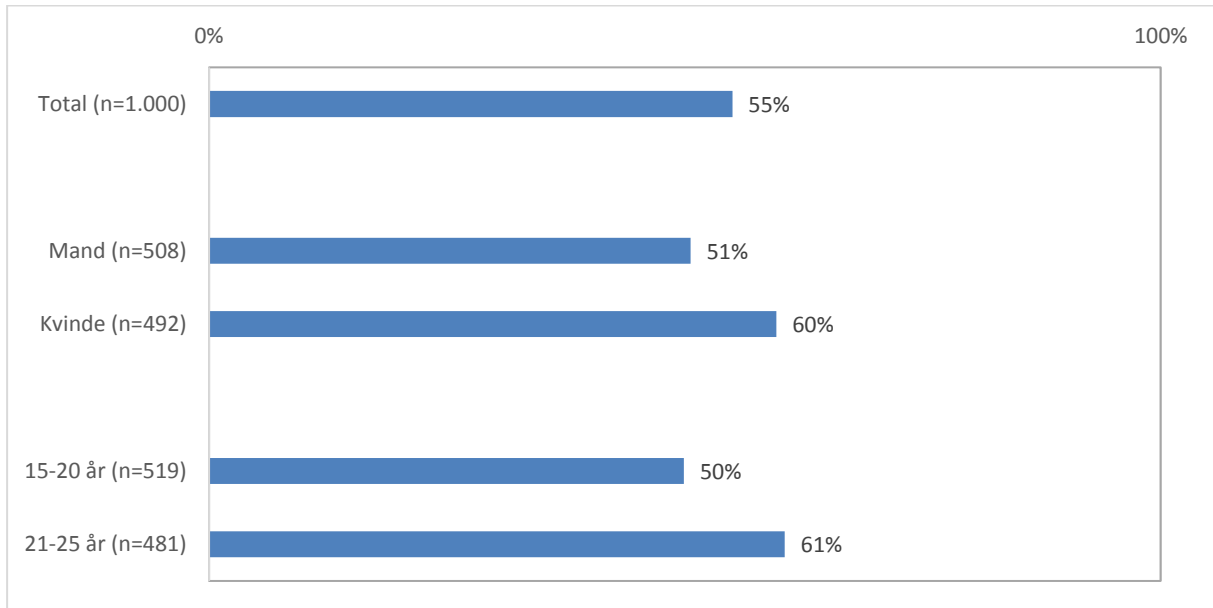
Venner og fester

Figur 7.6. Hvad gør en ven til en, der er fed at feste med?
Blandt 15-25-årige (n=1.000).

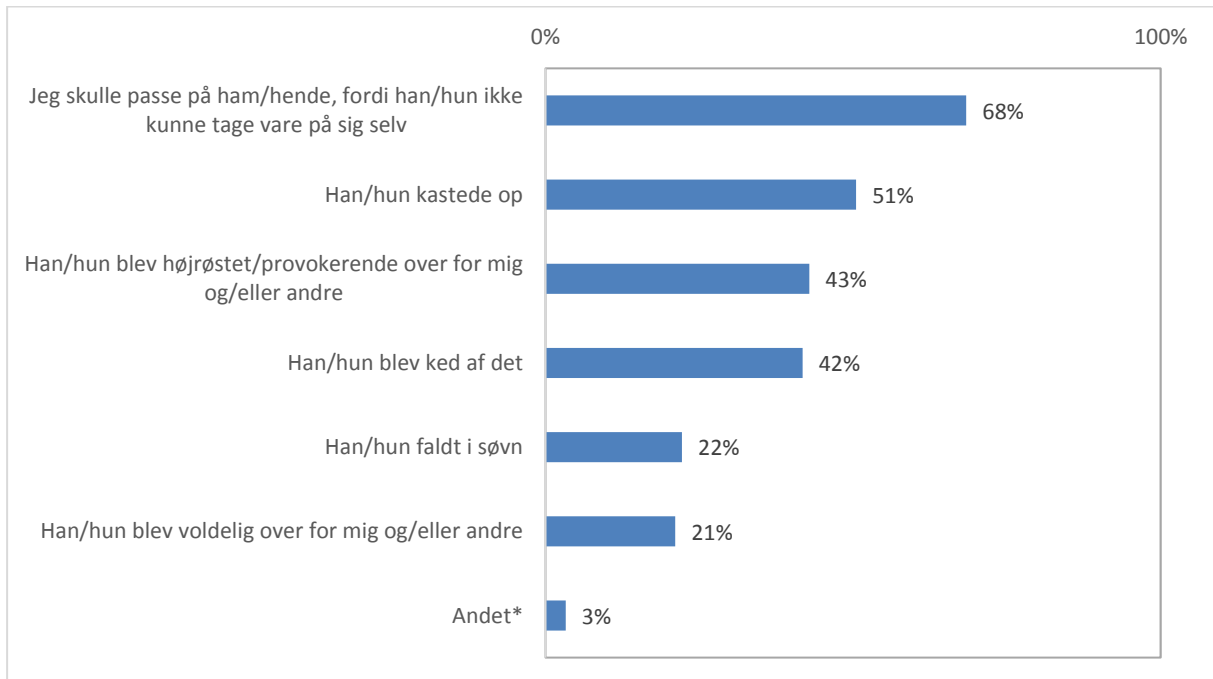
*Andet udgøres bl.a. af: han/hun er spontan, han/hun er en, man kan stole på, han/hun respekterer ens grænser.

Figur 7.7. Har du oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dig?
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.000).

* Ingen signifikant forskel for region.

Figur 7.8. I hvilke(n) situation(er) har du oplevet, at en fest blev dårligere for dig, fordi din ven havde drukket for meget?
Blandt 15-25-årige, der angiver at have oplevet en ven/veninde blive så fuld, det gjorde festen dårligere (n=550).

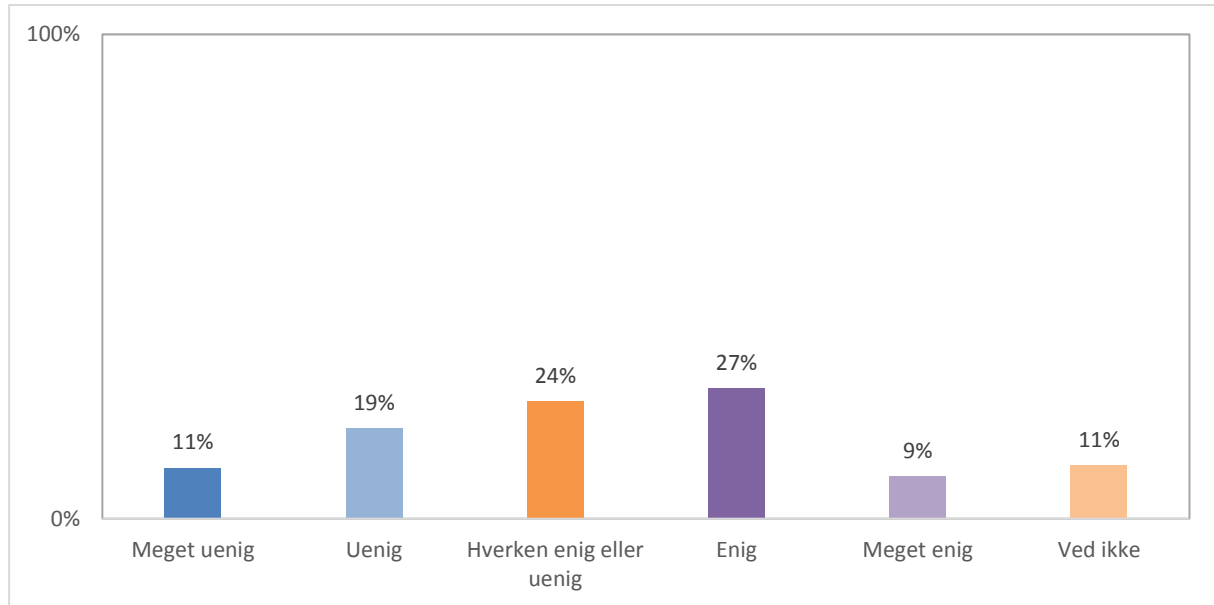

*Andet udgøres bl.a. af: han/hun efterlod respondenterne, han/hun sårede respondenterne følelser.

Alkohol og det sociale fællesskab

Figur 7.9. Hvor enig eller uenig er du i, at det er svært at være en del af det sociale fællesskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke drikker alkohol?

Blandt 15-25-årige (n=1.000).

8. Alkohol og studieliv

Andre danske undersøgelser viser:

En rapport fra Danmarks Evalueringsinstitut fra 2017 [23] viser, at studerende, der drikker meget og studerende, der slet ikke drikker, har større risiko for frafald end deres moderat drikkende medstuderende. Ifølge Danmarks Evalueringsinstitut er det dog næppe det høje eller fraværende alkoholforbrug som sådan, der er årsag til frafaldet. Vi kender ikke til danske undersøgelser om unges alkoholforbrug i overgangen fra folkeskole til gymnasium.

Analyserne i dette kapitel er baseret på unge, der enten går på en ungdomsuddannelse (gymnasium/hf/hhx/hh/htx/EUD/teknisk skole) (n=265) eller en videregående uddannelse (n=301). De øvrige respondenter har enten svaret, at de går i folkeskole/på efterskole/på privatskole (n=115), er i lære (35), er i arbejde (n=168), er arbejdssøgende (n=72), eller har svaret "andet" (n=44), herunder blandt andet "barsel", "sabbatår", "sygemeldt", "i praktik", "ressourceforløb".

Forventninger til alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse

Figur 8.1

- Hver tredje af 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse, havde ingen forventninger til, hvordan deres alkoholforbrug ville udvikle sig, når de gik ud af 9./10. klasse og begyndte på en ungdomsuddannelse. 47 % havde en forventning om, at deres alkoholforbrug ville stige, herunder enten *lidt*, *meget* eller at de ville *begynde at drikke alkohol*. 4 % forventede, at deres alkoholforbrug ville falde i forbindelse med overgangen til en ungdomsuddannelse.

Reelt alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse

Figur 8.2

- Hver fjerde af 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse angiver, at deres alkoholforbrug ikke ændrede sig, da de gik ud af 9./10. klasse og begyndte på en ungdomsuddannelse. 58 % svarer, at deres alkoholforbrug steg, herunder *lidt* (30 %), *meget* (18 %) eller at de *begyndte at drikke alkohol* (10 %). Derimod angiver 9 %, at deres alkoholforbrug faldt ved overgangen til en ungdomsuddannelse.

Fylder alkohol for meget på skolen/studiet?

Figur 8.3.

- Blandt 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse synes cirka hver fjerde (24 %), at alkohol fylder for meget på skolen. Lidt over halvdelen mener, at det er tilpas, men 8 % oplever, at alkohol fylder for lidt på skolen.

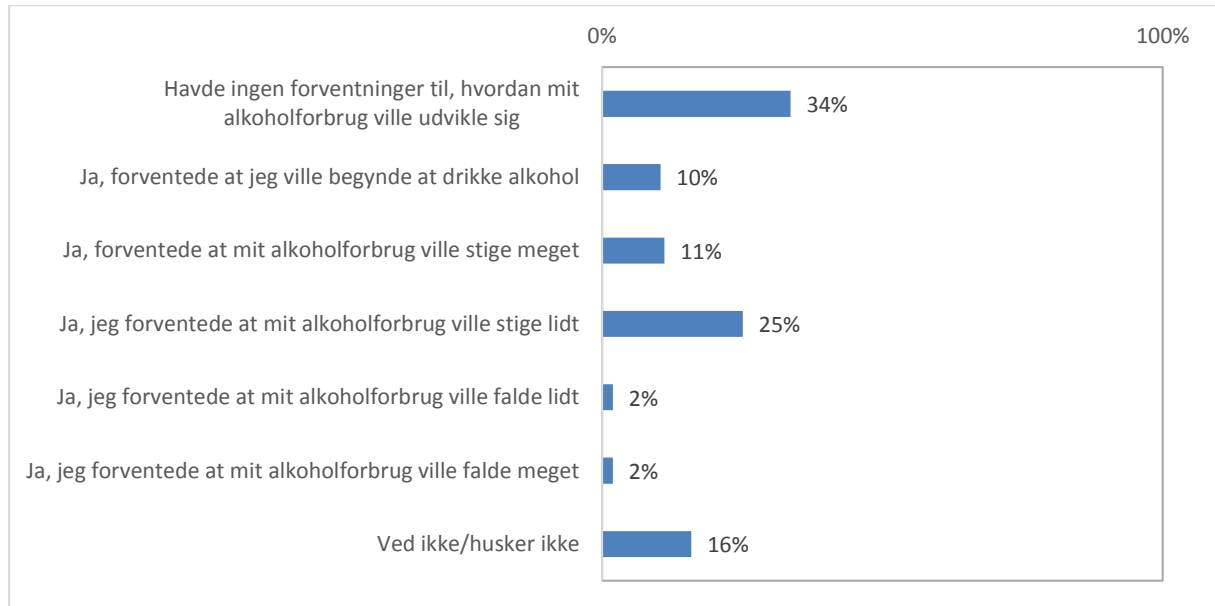
Figur 8.4.

- Blandt 15-25-årige, der går på en videregående uddannelse synes cirka hver tredje (32 %), at alkohol fylder for meget på studiet. Lidt over halvdelen mener, at det er tilpas, men 7 % oplever, at alkohol fylder for lidt på studiet.

Forventninger til alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse

Figur 8.1. Tænk tilbage på dengang du gik i 9./10. klasse: Havde du en forventning om, at dit alkoholforbrug ville ændre sig, når du gik ud af 9./10. klasse og startede på en ungdomsuddannelse (gymnasium/hf/hhx/hh/htx/EUD/teknisk skole)?

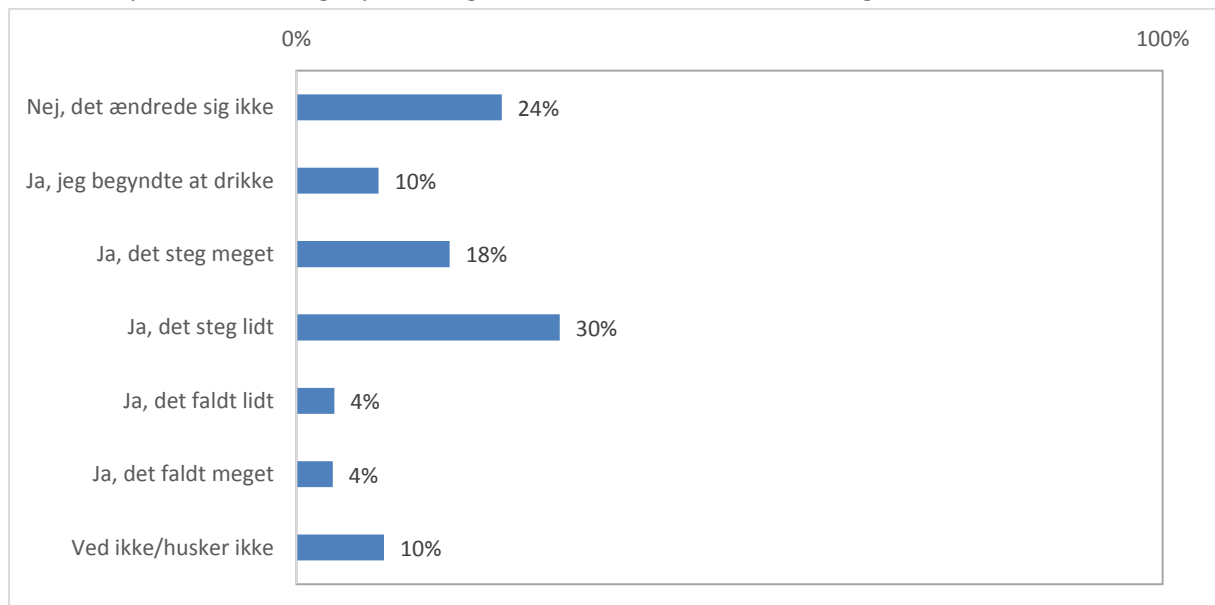
Blandt respondenter, der går på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse (n=566).

Reelt alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse

Figur 8.2. Udviklede dit alkoholforbrug sig, da du gik ud af 9./10. klasse og startede på en ungdomsuddannelse (gymnasium/hf/hhx/hh/htx/EUD/teknisk skole)?

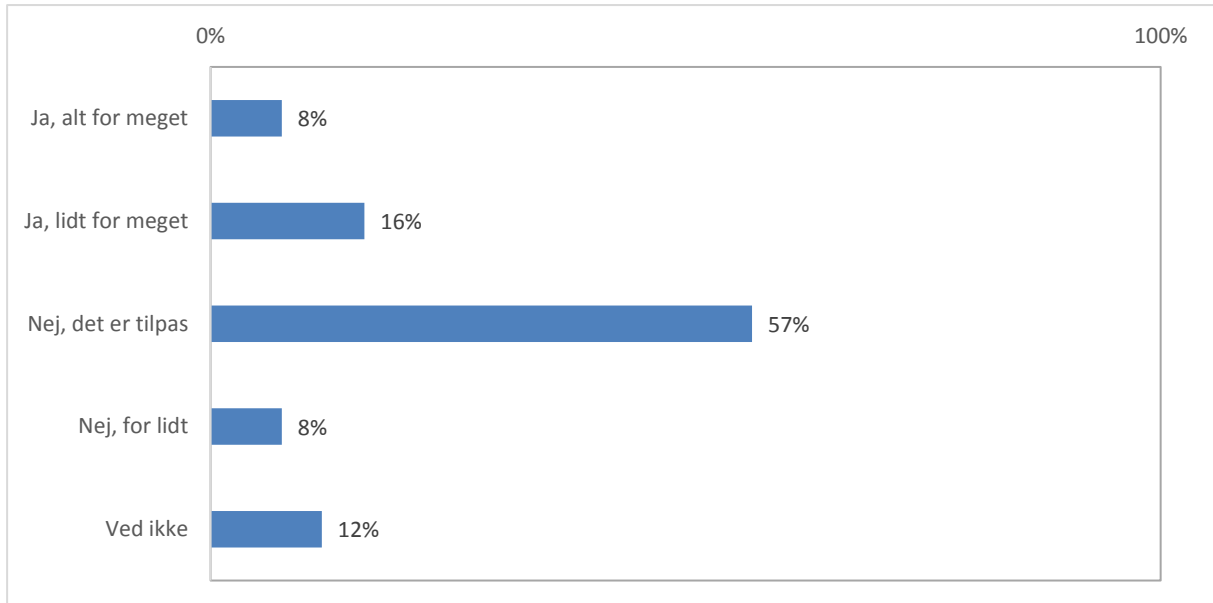
Blandt respondenter, der går på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse (n=566).

Fylder alkohol for meget på skolen/studiet?

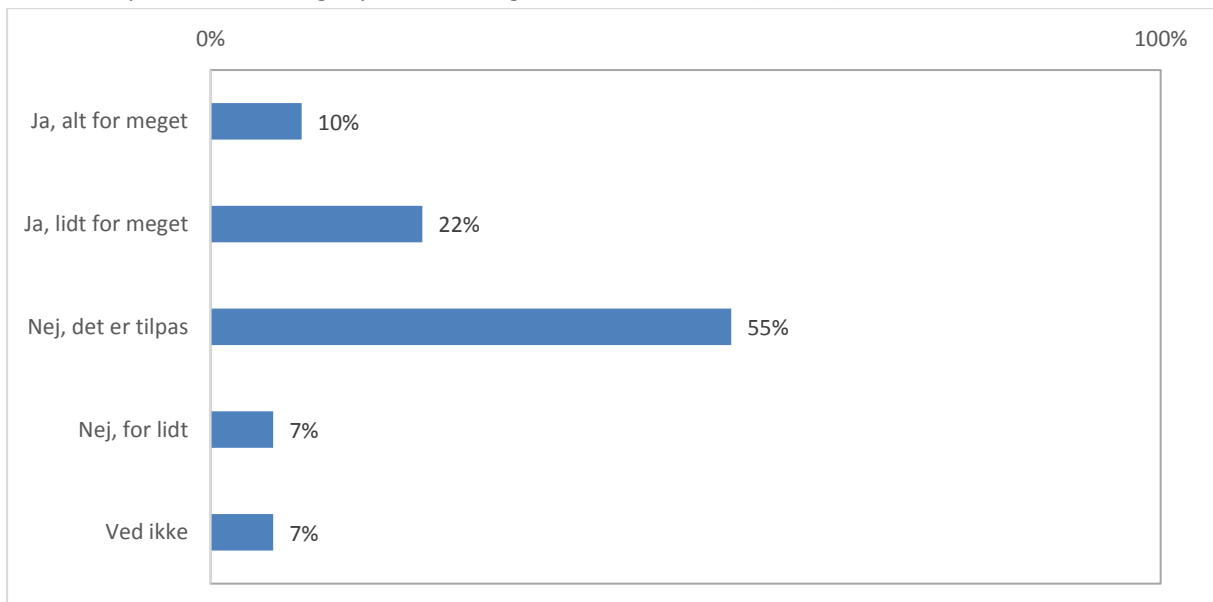
Figur 8.3. Synes du, at alkohol fylder for meget på din skole/dit studie? (F.eks. i forbindelse med fester/fredagsbarer på skolen, introture, studieture mm.).

Blandt respondenter, der går på en ungdomsuddannelse (n=265).

Figur 8.4. Synes du, at alkohol fylder for meget på din skole/dit studie? (F.eks. i forbindelse med fester/fredagsbarer på skolen, introture, studieture mm.).

Blandt respondenter, der går på en videregående uddannelse (n=301).

9. Forældres indflydelse på unges alkoholvaner

Andre danske undersøgelser viser:

En mindre undersøgelse lavet af Børnerådet i 2006 finder, at hovedparten (79 %) af 350 adspurgte 9. klasses-elever gerne må drikke alkohol for deres forældre. Knap halvdelen (45 %) aftaler sammen med deres forældre, hvor meget og hvornår de drikker, mens 23 % selv bestemmer [21]. Undersøgelsen fra 2006 samt en lidt større undersøgelse fra 2003, viser, at størstedelen af elever i 9. klasse (91 %) og 7. klasse (93 %) ønsker, at deres forældre skal blande sig i deres alkoholvaner [21, 24]. 9. klasses eleverne ønsker primært, at deres forældre skal lære dem at omgås alkohol på en fornuftig måde (75 %), mens få ønsker klare regler [21]. Elever i 7. klasse ønsker i højere grad at forældrene bestemmer, idet 61 % enten angiver, at deres forældre skal forsøge at få dem til helt at lade være med at drikke eller skal bestemme hvor meget og hvornår, børnene drikker alkohol [24]. Et dansk tværsnitsstudie baseret på cirka 1.000 unge på omkring 15 år finder, at overbærende regler om henholdsvis hjemkomsttider og hvor meget barnet må drikke for forældrene, er associeret med en øget forekomst af binge-druk [25].

Spørgsmålene, som analyserne i dette kapitel er baseret på, er kun stillet til unge, der bor hjemme hos én eller begge deres forældre (n=550).

Talt med forældre om alkohol

Figur 9.1

- De fleste (72 %) hjemmeboende 15-25-årige har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol. Hver fjerde taler løbende om det, mens cirka halvdelen har talt om det en enkelt gang. 28 % angiver, at de *ikke* har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol.
- Hjemmeboende kvinder har i højere grad end hjemmeboende mænd talt med deres forældre om deres forhold til alkohol. For eksempel taler 35 % af kvinderne løbende om det med deres forældre, mens det kun gælder 17 % af mændene.
- Blandt hjemmeboende, har flere 15-20-årige end 21-25-årige talt med deres forældre om deres forhold til alkohol – og der er flere blandt 15-20-årige, der taler om det løbende, end der er blandt 21-25-årige (28 % vs. 11 %)

Aftaler om alkohol

Figur 9.2.

- 28 % af hjemmeboende 15-25-årige har aftaler om deres alkoholforbrug med deres forældre. Det gælder i højere grad mænd end kvinder (33 % vs. 22 %).

Figur 9.3.

- Blandt hjemmeboende respondenter, der har aftaler med deres forældre om alkohol, har knap halvdelen aftaler om, hvor meget alkohol de må drikke til fester. 40 % har aftaler om alkoholdebut-alder og 38 % har aftaler om, hvor tit de må drikke alkohol. 11 % har andre aftaler, og de fik mulighed for at uddybe i et åbent svarfelt. De fleste beskrev mindre konkrete aftaler, såsom at de ikke må drikke mere, end at de stadig er i stand til at passe på sig selv.

Hvad synes unge om, at deres forældre blander sig i deres alkoholvaner?

Figur 9.4.

- 37 % af hjemmeboende 15-25-årige, der har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol og/eller har aftaler om alkohol med deres forældre, *synes godt om*, at deres forældre blander sig i deres alkoholvaner. 41 % synes *hverken godt eller dårligt* om det, mens 16 % *synes dårligt om* det.

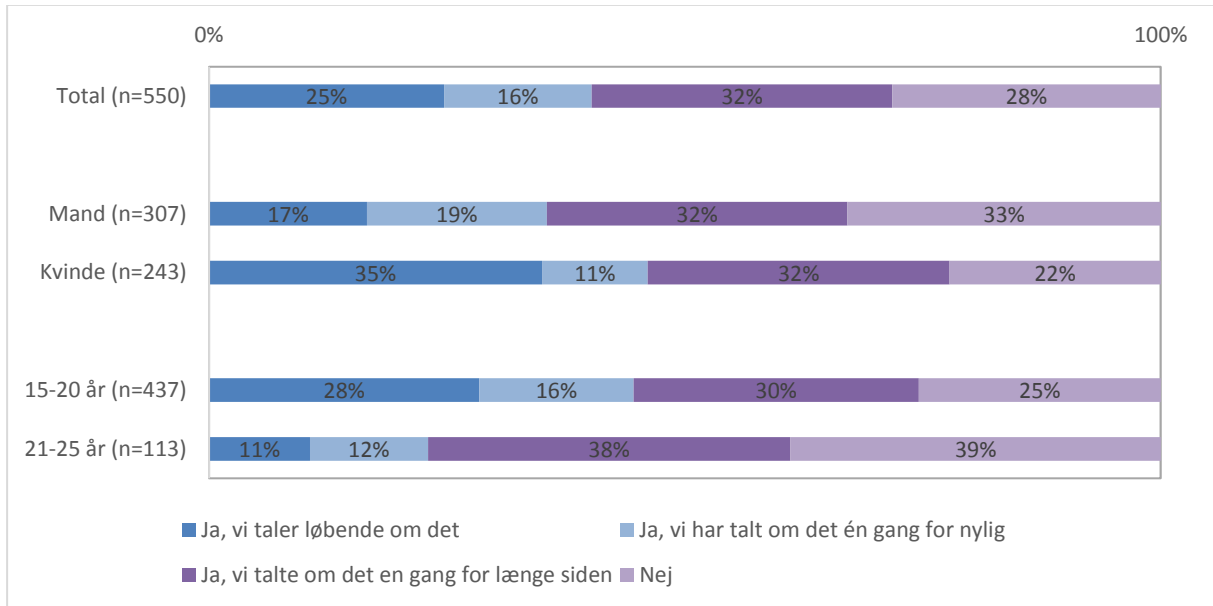
Overholder unge aftalerne om alkohol?

Figur 9.5.

- Hver fjerde ung, der har aftaler om alkohol med sine forældre, overholder *altid* aftalerne. 38 % overholder dem *for det meste*, mens 20 % overholder dem *nogle gange*. 18 % overholder dem *sjældent* eller *aldrig*.

Talt med forældre om alkohol

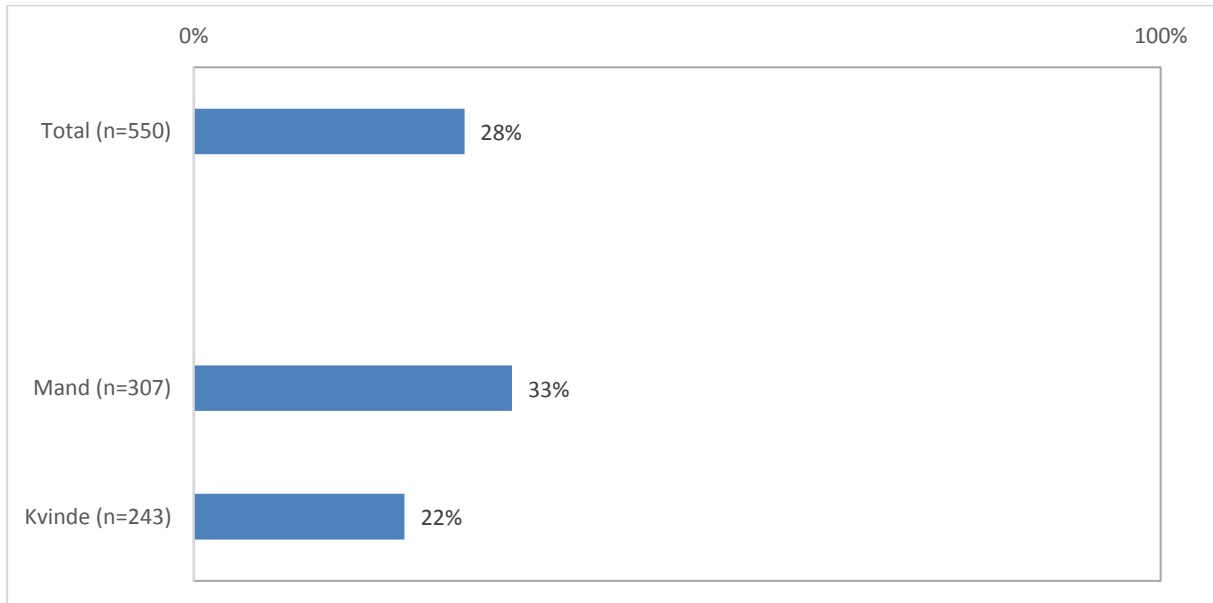
Figur 9.1. Har du talt med dine forældre om dit forhold til alkohol?
Blandt unge, der bor hjemme hos én eller begge forældre – fordelt på køn og alder* (n=550).

* Ingen signifikant forskel for region.

Aftaler om alkohol

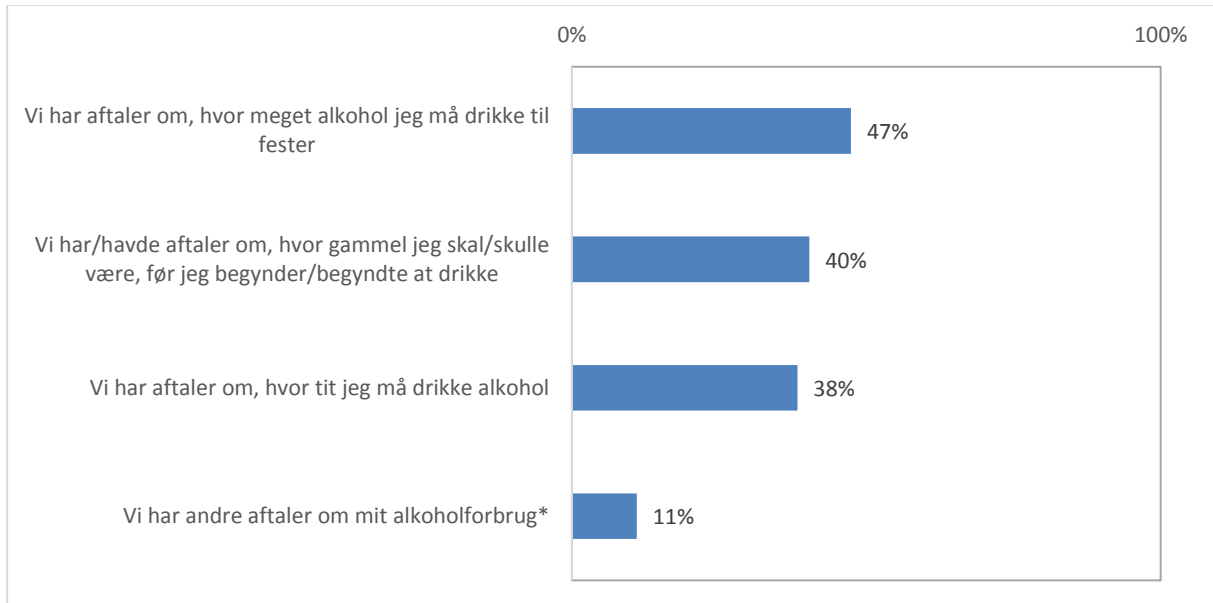
Figur 9.2. Har du aftaler med dine forældre om dit alkoholforbrug? Andelen, der svarer "ja".
Blandt unge, der bor hjemme hos en eller begge forældre – fordelt på køn* (n=550).

*Ingen signifikante forskelle for alder og region.

Figur 9.3. På hvilke punkter, har du aftaler med dine forældre om dit alkoholforbrug? (Angiv gerne flere svar).

Blandt respondenter, der bor hjemme hos én eller begge deres forældre og har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug (n=154).

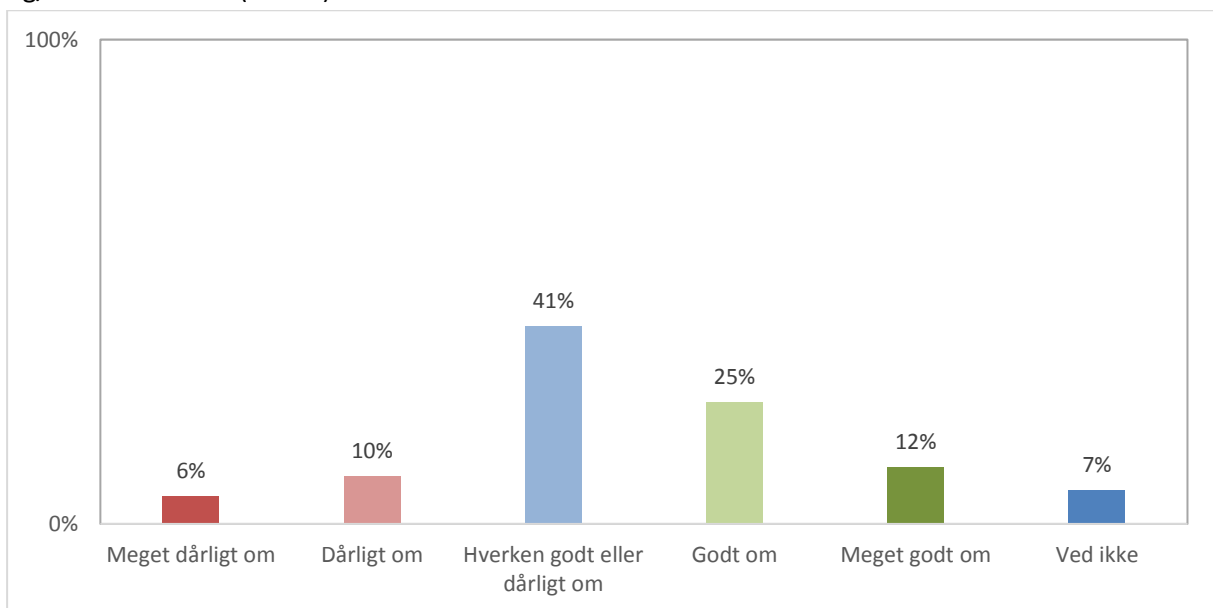

* Respondenter, der har andre aftaler med deres forældre, svarer primært, at de ikke må drikke mere, end at de selv kan styre det og passe på sig selv.

Hvad synes unge om, at deres forældre blander sig i deres alkoholvaner?

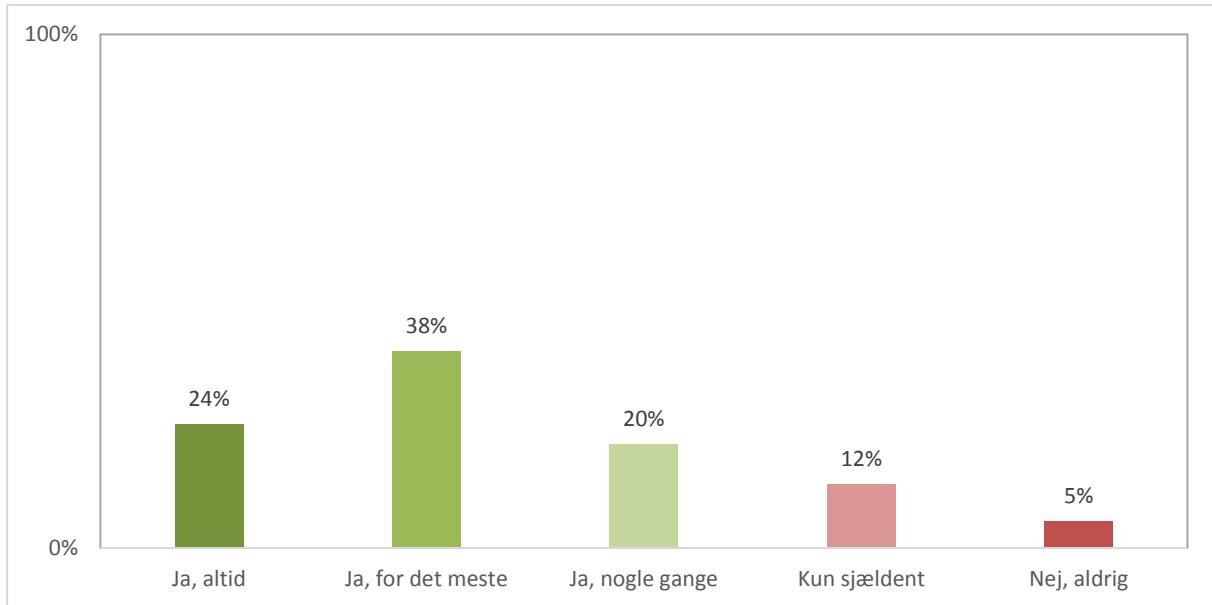
Figur 9.4. Hvad synes du om, at dine forældre blander sig i dine alkoholvaner? Det synes jeg... (svarmulighederne angivet).

Blandt respondenter, der bor hjemme og har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol og/eller har aftaler (n=418).

Overholder unge aftalerne om alkohol?**Figur 9.5.** Overholder du de aftaler om alkohol, du har med dine forældre?

Blandt respondenter, der bor hjemme hos en eller begge deres forældre og har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug (n=154).

10. Unges køb af alkohol

Andre danske undersøgelser viser:

En undersøgelse fra Sundhedsstyrelsen fra 2010 viser, at 14-15-årige havde et højt kendskab til aldersgrænserne for køb af alkohol i et supermarked/en kiosk i 2004-2008, som er den periode undersøgelsen belyser [26]. Kendskabet lå konsekvent over 80 % for de 14-årige og over 90 % for de 15-årige i hele perioden. I 2008 havde 41 % af 15-årige drenge og 48 % af 15-årige piger købt alkohol i en butik inden for de sidste 30 dage. Det skal nævnes, at aldersgrænsen for køb af alkohol blev ændret i 2011. Fra 2011 og frem skal man således være 18 år for at købe drikkevarer med en alkoholprocent på 16,5 eller derover i detailhandlen – hvor der i 2008 var en aldersgrænse på 16 år uanset alkoholprocent.

Mindreåriges køb af alkohol

Figur 10.1.

- 39 % af 15-18-årige har, inden for det seneste år købt alkohol i Danmark, som de ikke var gamle til at købe. Det er især forekommet i detailhandlen (butik/kiosk/supermarked), mens også på udskækningssteder (diskotek/bar/restaurant). Cirka halvdelen af 15-18-årige har ikke købt alkohol, som de var for unge til at købe inden for det seneste år, mens 10 % svarer "ved ikke".

Unge og grænsehandel

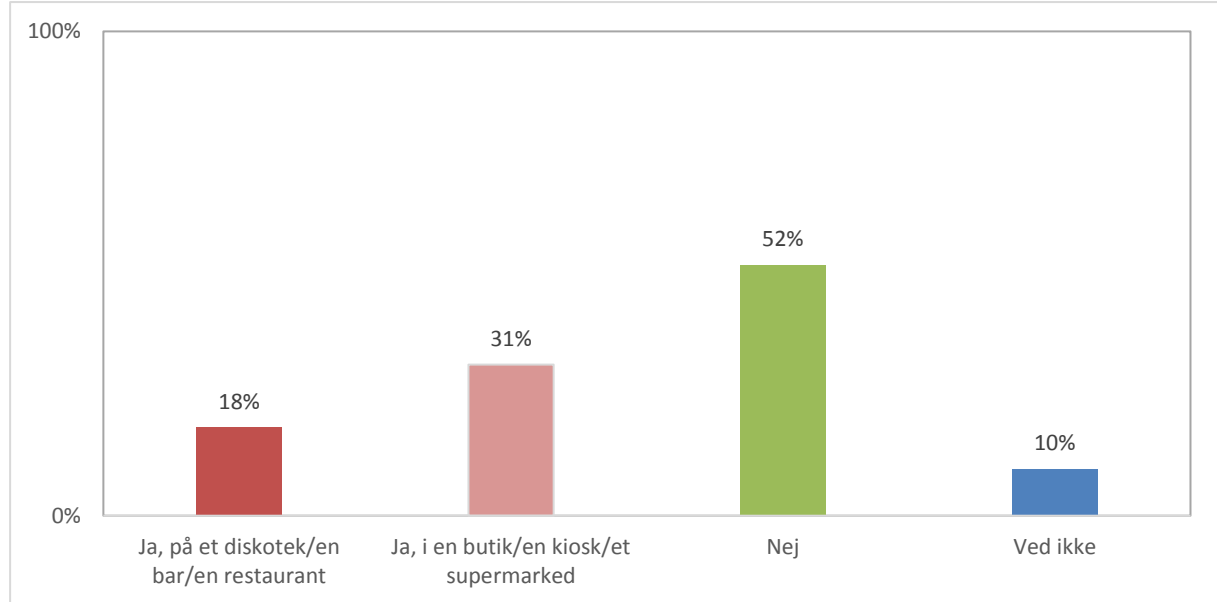
Figur 10.2.

- Over halvdelen (58 %) af 15-25-årige har været over grænsen til Tyskland med det formål at købe alkohol til sig selv. 35 % har været det flere gange, mens 24 % har været det en enkelt gang.
- 21-25-årige har i højere grad end 15-20-årige været over grænsen til Tyskland for at købe alkohol til sig selv. For eksempel har 42 % af 21-25-årige været det flere gange, mens det kun gælder 29 % af 15-20-årige.
- Færre unge fra Region Hovedstaden har været over grænsen til Tyskland med det formål at købe alkohol til sig selv (46 %), sammenlignet med unge fra de øvrige regioner (62-66 %). Det er især unge fra Region Syddanmark og Region Midtjylland, der har været over grænsen flere gange for at købe alkohol. I disse regioner har 43-44 % været over grænsen flere gange for at købe alkohol, mens det gælder 26 % af 15-25-årige fra Region Hovedstaden.

Mindreåriges køb af alkohol

Figur 10.1. Har du inden for det seneste år købt alkohol i Danmark, som du ikke var gammel nok til at købe ifølge den danske lovgivning? (Angiv gerne flere svar).

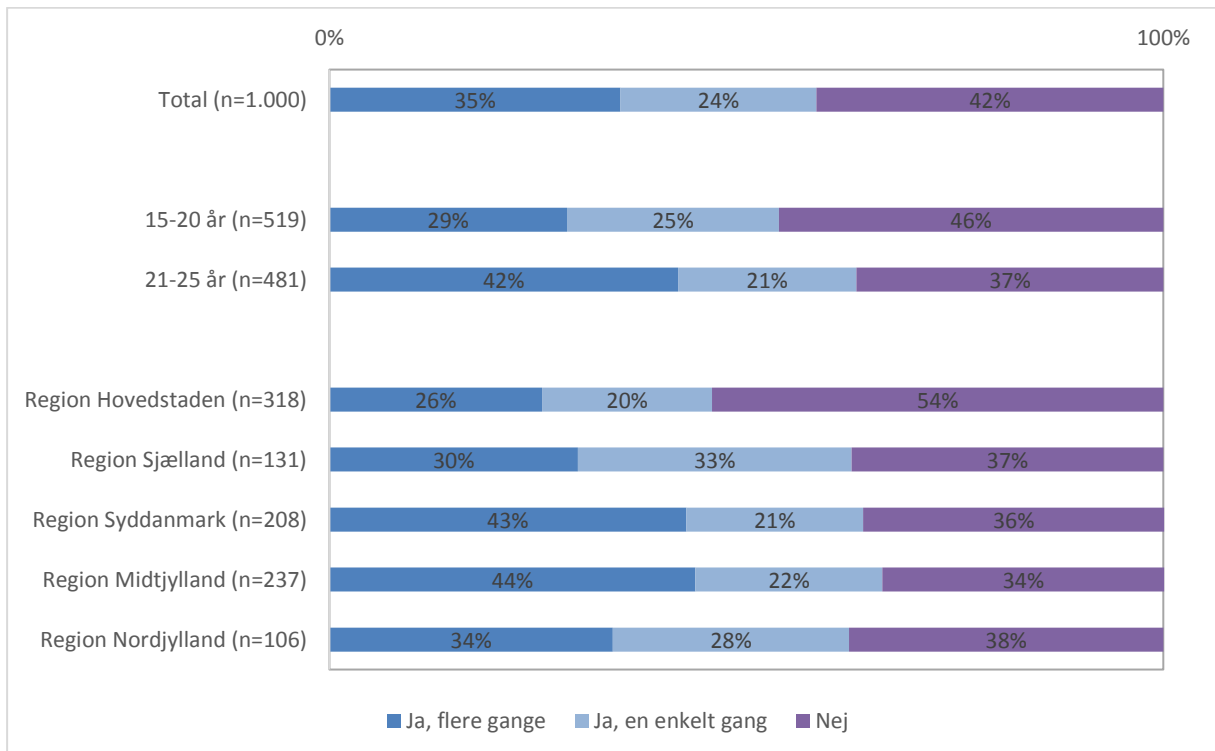
Blandt respondenter i alderen 15-18 år (n=340).

Unge og grænsehandel

Figur 10.2. Har du været over grænsen til Tyskland med det formål at købe alkohol til dig selv?

Blandt 15-25-årige – fordelt på alder og region* (n=1.000).

*Ingen signifikant forskel for køn.

11. Unge holdninger til strukturel forebyggelse i forhold til alkohol

Andre danske undersøgelser viser:

'Fuld af liv'-kampagnen kender ikke til andre undersøgelser, der har belyst danske unges holdninger til strukturel forebyggelse.

I rapporten 'Mellem broccoli og bajere – forebyggelse ifølge danskerne' fra 2017 [27] synes 64 % af voksne danskere, at det er et godt forslag at føre strengere kontrol med, om butikker overtræder forbuddet mod at sælge øl og vin til unge under 16 år. Hver tredje voksne dansker synes endvidere, at det er et godt forslag at øge afgiften på alkohol.

Unge holdninger til forskellige forslag i forhold til alkohol

Figur 11.1.

Respondenterne blev præsenteret for 4 forskellige forslag i forhold til alkoholforebyggelse, og blev bedt om at angive, hvor godt eller dårligt, de synes om forslagene.

- Det mest populære forslag er "Gøre det obligatorisk at vise næringsindhold, herunder kalorier, på alkohol, ligesom der skal være på madvarer". Knap halvdelen (46 %) af 15-25-årige synes, at det er et godt eller meget godt forslag, mens kun 17 % synes det er et dårligt eller meget dårligt forslag. De øvrige synes hverken det er et godt eller dårligt forslag, eller svarer "ved ikke".
- Hver fjerde synes godt eller meget godt om forslaget "Give alkohol en minimumspris, så der er en grænse for, hvor billig en genstand må være". 39 % synes enten dårligt eller meget dårligt om det.
- Hver fjerde synes godt eller meget godt om forslaget "Mindske antallet af salgssteder med alkohol, for eksempel supermarkeder, tankstationer og kiosker". 47 % synes derimod, at det er et dårligt eller meget dårligt forslag.
- Hver fjerde synes ligeledes godt eller meget godt om forslaget "Indskrænke tidsrummet for, hvornår alkohol kan sælges i detailhandlen, for eksempel supermarkeder, tankstationer og kiosker". Halvdelen synes, at det er et dårligt eller meget dårligt forslag.

Unge holdninger til en 18-års aldersgrænse

I stedet for den sædvanlige aldersopdeling (15-20 årige og 21-25 årige) er respondenterne i denne analyse opdelt i 15-17-årige og 18-25-årige. Det skyldes, at der netop i forbindelse med aldersgrænser for køb af alkohol, kan være særlig stor forskel på holdninger blandt unge afhængigt af, om de placerer sig på en ene eller den anden side af aldersgrænsen. Respondenterne blev præsenteret for følgende: *I Danmark siger loven for køb af alkohol i butikker, at man skal være fyldt 16 år for at købe alkohol op til 16,5 % (f.eks. øl, vin og cider), og at man skal være fyldt 18 år for køb af alkohol på 16,5 % eller derover (f.eks. vodka, rom og anden stærk spiritus).*

Figur 11.2.

- 35 % af 15-25-årige mener, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af alkohol alle steder uanset alkoholprocent. 51 % er uenige, mens 14 % er i tvivl.
- Markant flere 18-25-årige end 15-17-årige mener, at der bør være en aldersgrænse på 18 år alle steder (38 % vs. 21 %)
- 'Fuld af liv'-kampagnen har tidligere spurgt til opbakningen til en 18-års aldersgrænse blandt unge. I 2015 var der – ligesom i 2017 – 35 %, der mente, at der bør være en

aldersgrænse på 18 år alle steder uanset alkoholprocent (fremgår ikke af figur) [1]. Man kan ikke sammenligne med 2014 og 2016, da der blev spurgt på en anden måde i disse år.

Unge holdninger til håndhævelse af aldersgrænserne

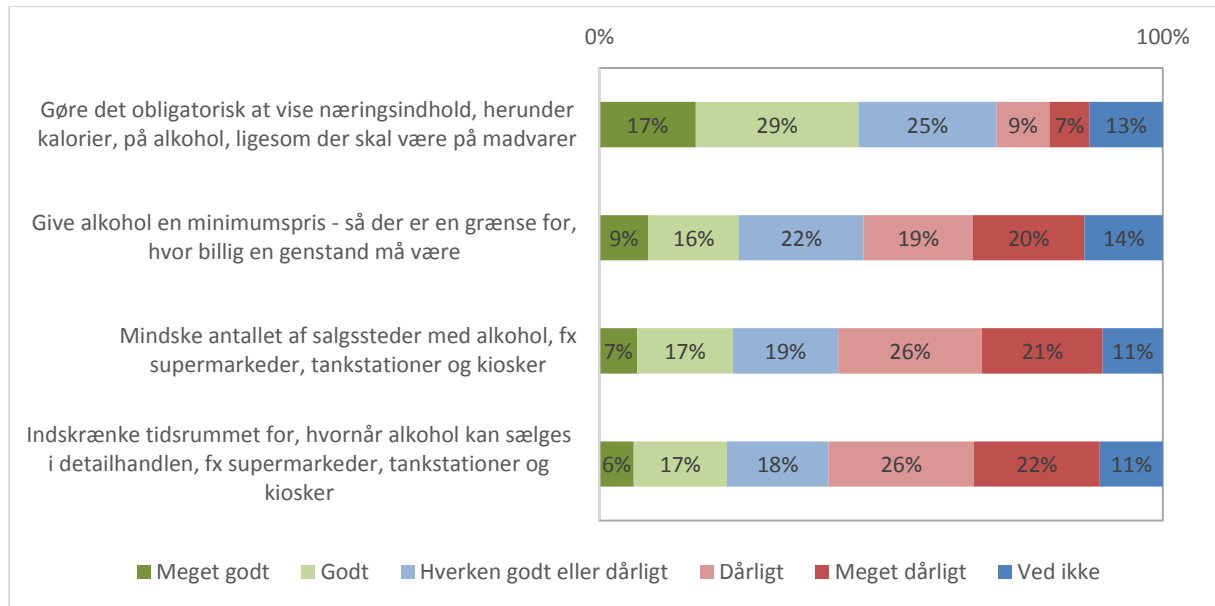
I stedet for den sædvanlige aldersopdeling (15-20 årige og 21-25 årige) er respondenterne i denne analyse opdelt i 15-17-årige og 18-25-årige. Det skyldes, at der netop i forbindelse med håndhævelse af aldersgrænser for køb af alkohol, kan være særlig stor forskel på holdninger blandt unge afhængigt af, om de placerer sig på en ene eller den anden side af aldersgrænsen.

Figur 11.3.

- Lidt over halvdelen (56 %) af 15-25-årige synes, at der skal gøres mere for, at aldersgrænserne for køb af alkohol i detailhandlen bliver håndhævet. 25 % mener ikke, at der skal gøres mere for at håndhæve aldersgrænserne, mens 19 % ikke har nogen holdning til det.
- Flere kvinder end mænd mener, at der skal gøres mere for at håndhæve aldersgrænserne for køb af alkohol i detailhandlen (64 % vs. 48 %).
- En større andel af 18-25-årige end 15-17-årige mener, at der skal gøres mere for at håndhæve aldersgrænserne i detailhandlen (62 % vs. 33 %).

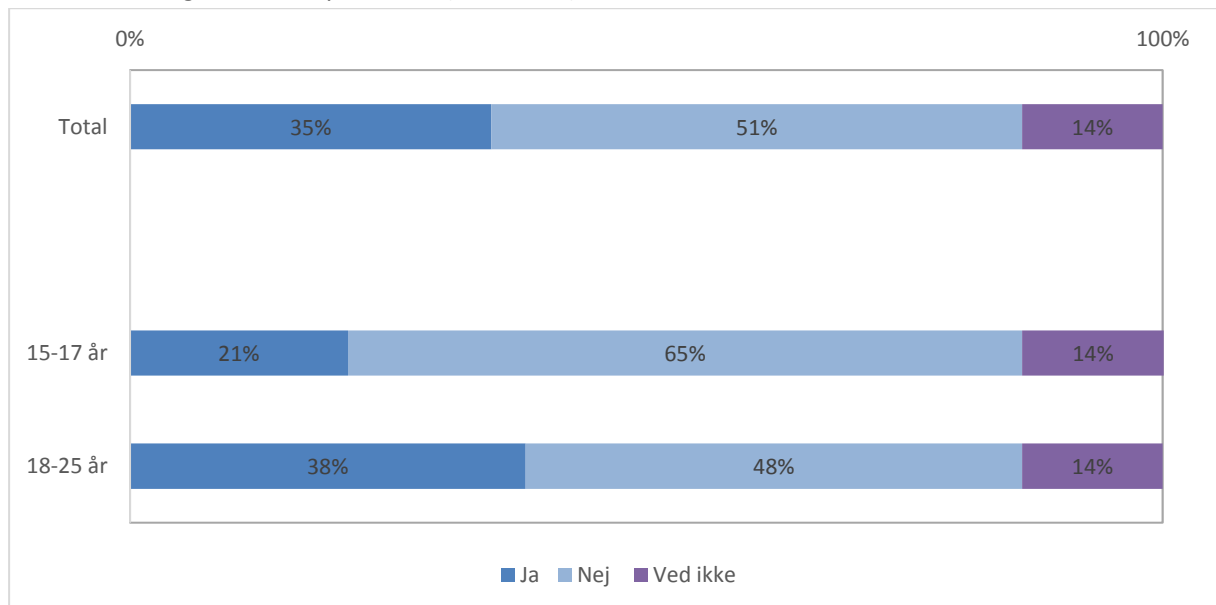
Unge holdninger til forskellige forslag i forhold til alkohol

Figur 11.1. Hvor godt eller dårligt synes du om følgende forslag i forhold til alkohol? Blandt 15-25-årige (n=1.000).

Unge holdninger til en 18-års aldersgrænse

Figur 11.2. Mener du, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af al alkohol alle steder uanset alkoholprocent? Blandt 15-25-årige – fordelt på alder* (n=1.000¹⁴).

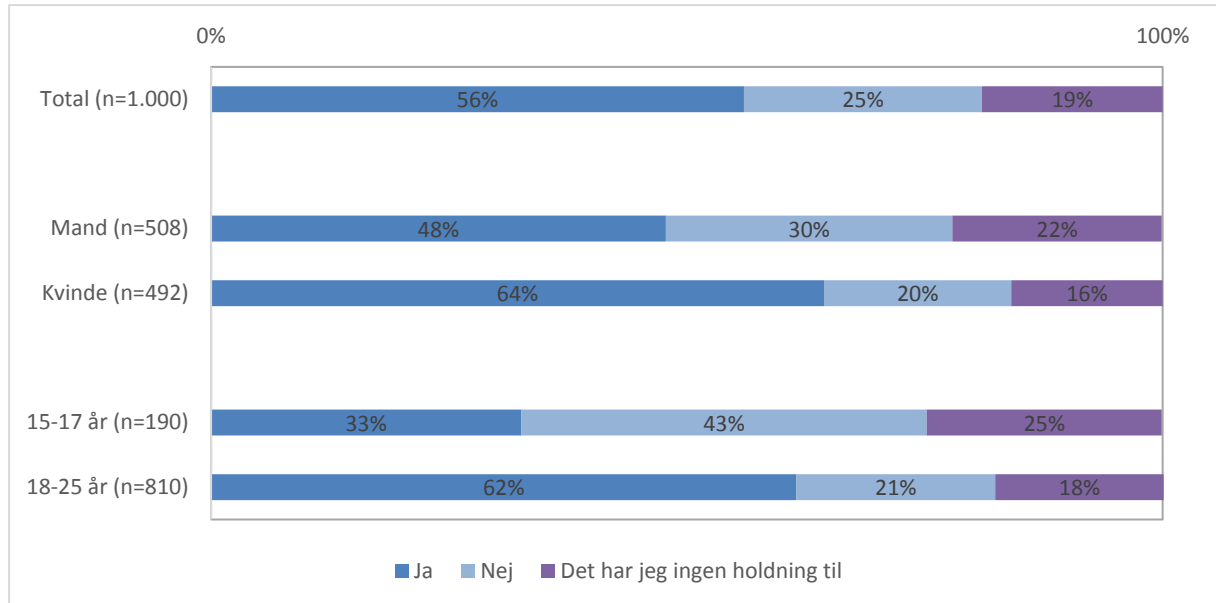

* Ingen signifikante forskelle for køn og region.

¹⁴ I stedet for den sædvanlige aldersopdeling (i 15-20-årige og 21-25-årige) er unge i denne figur opdelt i 15-17-årige og 18-25-årige. Det skyldes, at der netop i forbindelse med aldersgrænser for køb af alkohol, kan være særlig stor forskel på holdninger blandt unge afhængigt af, om de placerer sig på en ene eller den anden side af aldersgrænsen.

Unge holdninger til håndhævelse af aldersgrænserne

Figur 11.3. Synes du, at der skal gøres mere for, at aldersgrænserne for køb af alkohol i butikker, kiosker og supermarkeder bliver håndhævet? (for eksempel ved, at man SKAL vise ID ved køb af alkohol). Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.000¹⁵).

* Ingen signifikant forskel for region.

¹⁵ I stedet for den sædvanlige aldersopdeling (i 15-20-årige og 21-25-årige) er unge i denne figur opdelt i alderskategorierne: 15-17-årige og 18-25-årige. Det skyldes, at der netop i forbindelse med aldersgrænser for køb af alkohol, kan være særlig stor forskel på holdninger blandt unge afhængigt af, om de placerer sig på en ene eller den anden side af aldersgrænsen.

12. Alternativer til alkohol

Andre danske undersøgelser viser:

'Fuld af liv'-kampagnen har ikke kendskab til andre danske undersøgelser, der belyser, om unge oplever, at der er tilstrækkelige alternativer til alkohol, når de går ud. Spørgsmålet er dog stillet før i en af kampagnens egne undersøgelser [1].

Oplever unge, at der er nemt at få alternativer til alkohol?

Figur 12.1.

- 8 % af 15-25-årige oplever, at det i *høj grad* er nemt at få spændende alternativer til alkohol i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem. 18 % svarer, at det i *mindre grad* er nemt, mens 41 % svarer, at det i *ringe grad* eller *slet ikke* er nemt at få spændende alternativer til alkohol. En tredjedel svarer "ved ikke" til spørgsmålet.
- Flere 15-25-årige mænd (32 %) end kvinder (22 %) oplever, at det i *høj* eller *mindre grad* er nemt at få spændende alternativer til alkohol, når de går ud.

Vil unge benytte alternativer til alkohol?

Figur 12.2.

- Blandt 15-25-årige, der svarer "nej i ringe grad", "nej slet ikke" eller "ved ikke" til spørgsmålet om, hvorvidt det er nemt at få spændende alternativer til alkohol, angiver 34 % at de *en gang i mellem* ville benytte sig af dem, hvis der var flere alkoholfrie alternativer, mens 8 % angiver, at ville benytte dem *ofte*. En tredjedel (32 %) angiver, at de aldrig ville benytte sig af dem, hvis der var flere spændende alkoholfri alternativer.

Benytter unge allerede alternativer til alkohol?

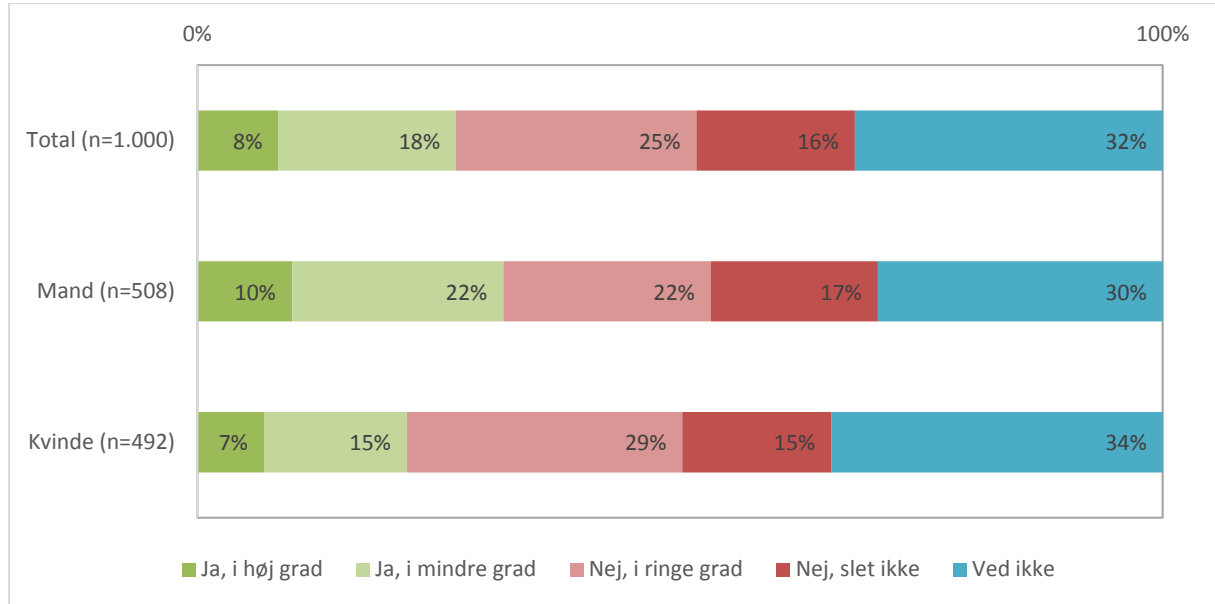
Figur 12.3.

- Blandt 15-25-årige, der svarer "ja i høj grad" eller "ja i mindre grad" til spørgsmålet om, hvorvidt det er nemt at få spændende alternativer til alkohol, når de går i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem, angiver 54 %, at de *ofte* eller *en gang imellem* benytter sig af alkoholfrie alternativer, så det ikke er hver drink, der er alkohol i. 43 % angiver at de *aldrig* benytter sig af de alkoholfrie alternativer.

Oplever unge, at det er nemt at få alternativer til alkohol?

Figur 12.1. Oplever du, at det generelt er nemt at få spændende alternativer til alkohol (f.eks. alkoholfri øl og drinks), når du går i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.000).

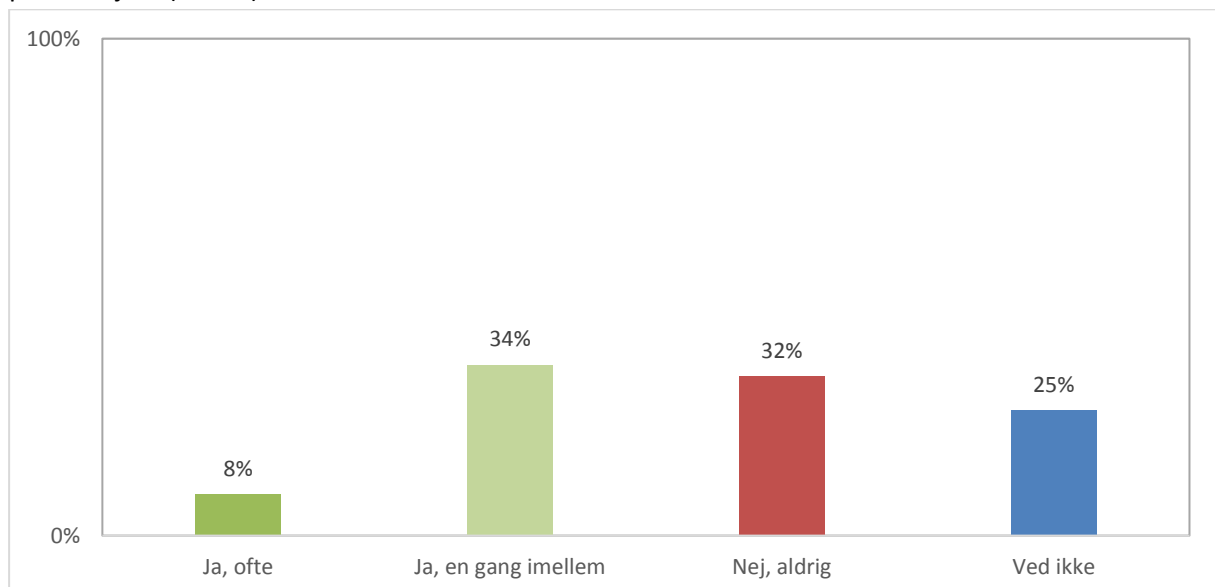

* Ingen signifikante forskelle for alder (15-20-årige vs. 21-25-årige) og region.

Vil unge benytte alternativer til alkohol?

Figur 12.2. Ville du benytte dig af dem, hvis der var flere alkoholfri alternativer?

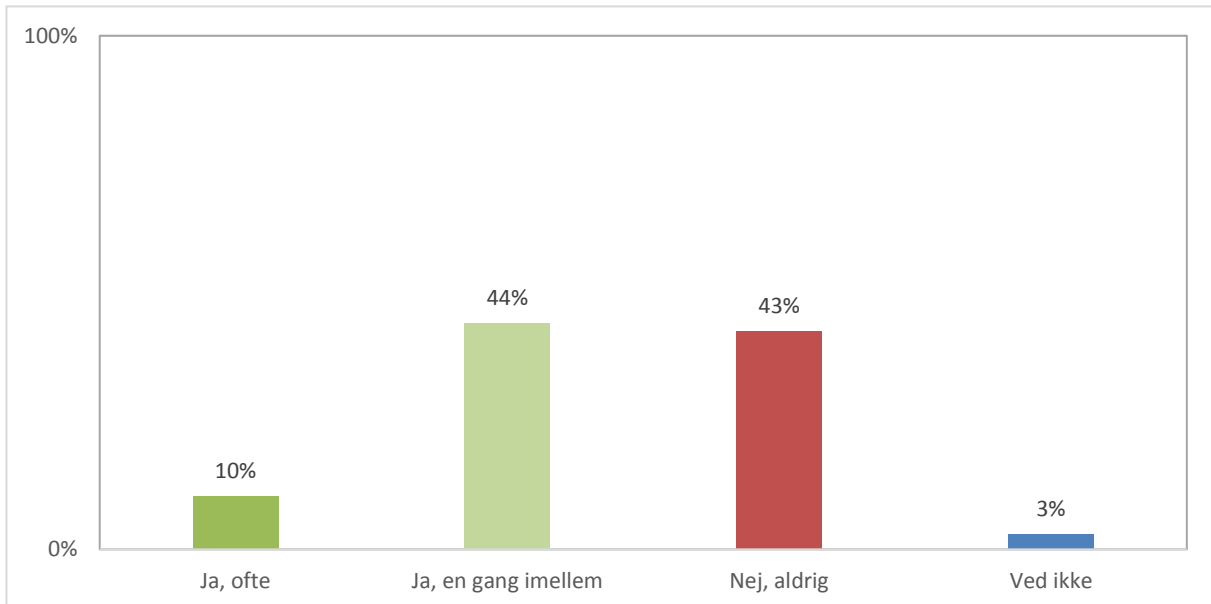
Blandt 15-25-årige, der svarer "nej i ringe grad", "nej slet ikke" eller "ved ikke" til spørgsmålet om, hvorvidt det er nemt at få spændende alternativer til alkohol (f.eks. alkoholfri øl og drinks), når de går i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem (n=732).

Benytter unge allerede alternativer til alkohol?

Figur 12.3. Benytter du dig af spændende alkoholfrie alternativer, når du går ud - så det ikke er hver drink, der er alkohol i?

Blandt 15-25-årige, der svarer "ja i høj grad" eller "ja i mindre grad" til spørgsmålet om, hvorvidt det er nemt at få spændende alternativer til alkohol (f.eks. alkoholfri øl og drinks), når de går i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem (n=268).

13. Unges kendskab til alkohols helbredskonsekvenser

Andre danske undersøgelser viser:

På et overordnet plan ved danskerne godt, at alkohol er sundhedsskadeligt. I rapporten *Mellem broccoli og bajere – forebyggelse ifølge danskerne* placerer de alkohol på andenpladsen, lige efter rygning, når de bliver bedt om at angive hvilken risikofaktor, flest danskere dør af [27]. Til trods for dette, er dét at undgå for meget alkohol, den faktor ud af 12, som danskerne tillægger mindst betydning for en sund levevis. Således mener danskerne, at både dét at undgå rygning, nyde livet selvom det indimellem er usundt, få tilstrækkelig søvn, bevæge sig, spise sundt, undgå stress, have et godt familieliv med mere, er vigtigere for en sund levevis end dét at undgå for meget alkohol. På trods af danskernes overordnede viden om, at alkohol er sundhedsskadeligt, er der begrænset kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft i befolkningen. For eksempel viser en undersøgelse fra 2009 [28], at kun få danskere mener, at et stort alkoholindtag hænger sammen med brystkræft (6 %) og kræft i mundhule, svælg og strube (20 %). Tidligere undersøgelser fra 'Fuld af liv'-kampagnen viser tilsvarende, at både unge og voksne danskere mangler viden om, at alkohol øger risikoen for kræft [1, 29].

Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – uhjulp

Respondenterne blev først spurgt helt åbent, hvilke sygdomme de mener, at alkohol øger risikoen for. De blev bedt om at angive alle de sygdomme, der faldt dem ind. Formålet med at spørge åbent, uden prædefinerede svarmuligheder, var at undgå, at respondenterne blot krydsede af ved "kræft" som automatreaktion. Den åbne måde at spørge på, skulle gerne give et mere ægte indtryk af, hvor mange der reelt ved, at alkohol øger risikoen for kræft.

De åbne svar blev efterfølgende kodet. Det talte med som kendskab til, at alkohol øger risikoen for kræft, hvis respondenterne havde skrevet "kræft", "cancer" eller en hvilken som helst kræftform.

Figur 13.1.

- 15 % af 15-25-årige nævner kræft, når de bliver spurgt, hvilke sygdomme alkohol øger risikoen for.
- Hver femte kvinde (19 %), men kun hver tiende mand (10 %) nævner kræft, når de bliver bedt om at angive, hvilke sygdomme alkohol øger risikoen for.
- 18 % af 21-25-årige nævner kræft, når de bliver spurgt, hvilke sygdomme alkohol øger risikoen for, mens det kun gælder 11 % af 15-20-årige.
- Udover kræft nævner respondenterne især leversygdomme, hjertekarsygdomme og alkoholisme/afhængighed, men nogle nævner også type 2 diabetes, nyresygdomme, tarmsygdomme og demens med mere.

Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – hjulp

Efter det åbne spørgsmål om, hvilke sygdomme alkohol øger risikoen for, blev respondenterne præsenteret for en liste med sygdomme/tilstande. Her blev de bedt om at angive, hvilke af sygdommene/tilstandene, alkohol øger risikoen for.

Figur 13.2.

- 40 % mener, at alkohol øger risikoen for kræft, når de præsenteres for en liste med sygdomme/tilstande og bliver bedt om at angive, hvilke alkohol øger risikoen for. 28 %

mener ikke, at alkohol øger risikoen for kræft, mens 32 % svarer "ved ikke", når de bliver spurgt på denne måde.

- Flest mener, at alkohol øger risikoen for leversygdom (81 %), efterfulgt af overvægt (69 %) og hjertesygdom (58 %). Halvdelen angiver diabetes og højt kolesteroltal. Færrest mener, at alkohol øger risikoen for gigt/leddegigt (9 %).
- Bortset fra gigt/leddegigt, er kræft den sygdom/tilstand, som færrest respondenter mener, at alkohol øger risikoen for.

Fig. 13.3.

- Flere 21-25-årige end 15-20-årige mener, at alkohol øger risikoen for kræft, når de får præsenteret svarmuligheder (44 % vs. 37 %).
- En større andel respondenter fra Region Hovedstaden (43 %) og Region Midtjylland (45 %) end respondenter fra de øvrige regioner (34-36 %), mener, at alkohol øger risikoen for kræft.

Viden om hvilke kræftformer, alkohol øger risikoen for

Der er evidens for, at alkohol øger risikoen for kræft i mundhulen, svælget, struben, spiserøret, leveren, brystet, tyk- og endetarmen [10]. Respondenter, der havde angivet kræft i det hjælpne spørgsmål om sammenhængen mellem alkohol og kræft, blev bedt om at angive, hvilke kræftsygdomme, som de mente, at alkohol øger risikoen for. De fik en liste med kræftformer, hvoraf der er evidens for, at alkohol øger risikoen for nogle af dem, men ikke alle. Respondenter, der *ikke* havde angivet kræft i det hjælpne spørgsmål om sammenhængen mellem alkohol og kræft, er i analyserne medtaget i gruppen, der *ikke* ved, at alkohol øger risikoen for de forskellige kræftformer.

Figur 13.4.

- Flest mener, at alkohol øger risikoen for leverkræft (31 %), efterfulgt af tarmkræft (18 %). Kun 6 % mener, at alkohol øger risikoen for brystkræft. Der er ikke evidens for, at alkohol øger risikoen for hjernekræft, lungekræft og modermærkekræft. Alligevel mener henholdsvis 10 %, 6 % og 2 % at alkohol øger risikoen for disse kræftformer.

Holdning til, om det er sundt at drikke et par genstande om dagen

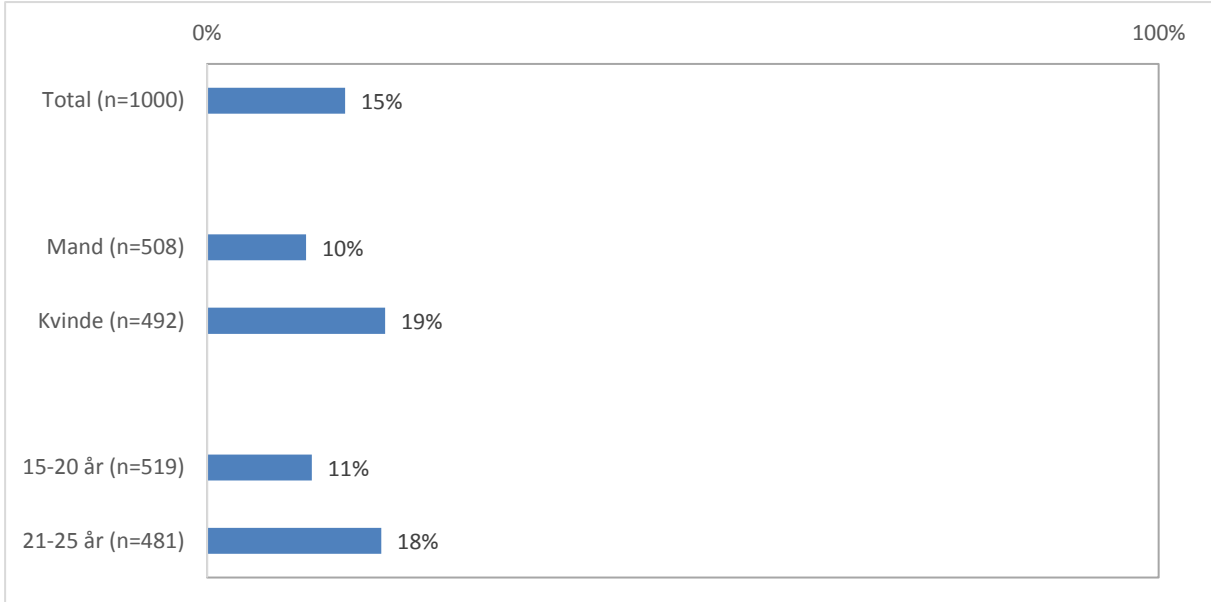
Figur 13.5.

- 57 % af 15-25-årige er *uenige* i, at det er sundt at drikke et par genstande om dagen, mens 12 % er *enige*. Resten er hverken *enige* eller *uenige* (20 %) eller svarer "ved ikke" (12 %).

Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – uhjulpet

Figur 13.1. Figuren viser andelen, der svarer ”kræft” i det åbne spørgsmål: Hvilke sygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv venligst alle dem, der falder dig ind.

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.000).

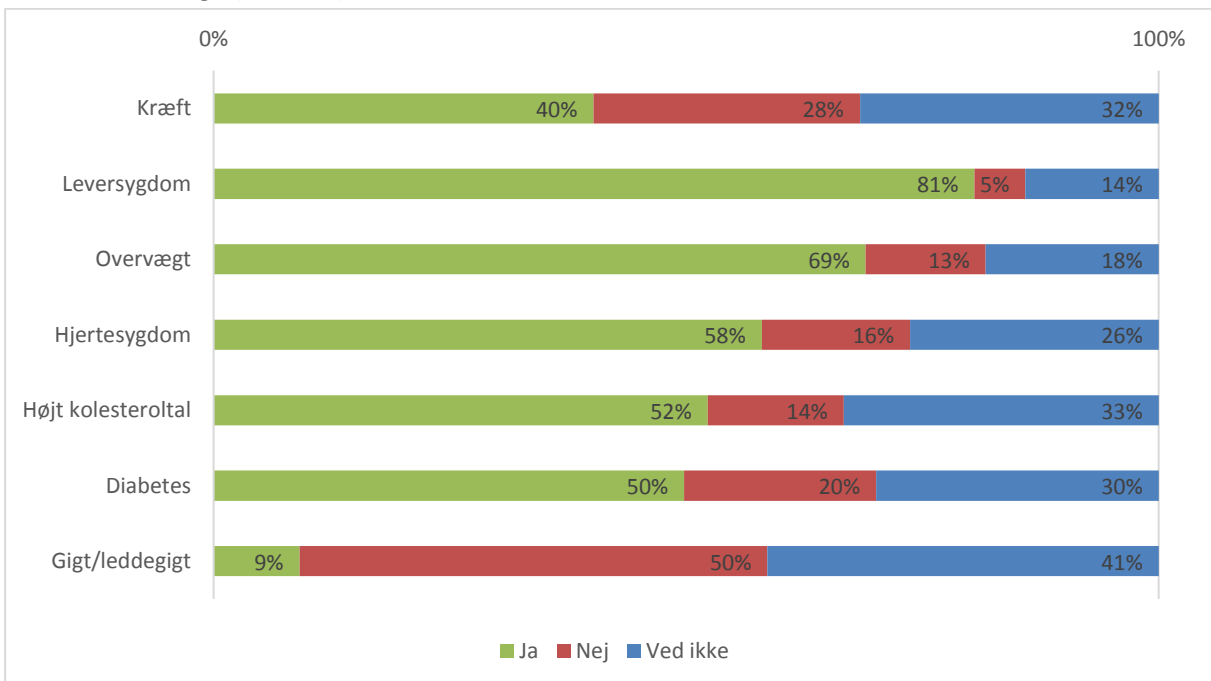

* Ingen signifikant forskel for region.

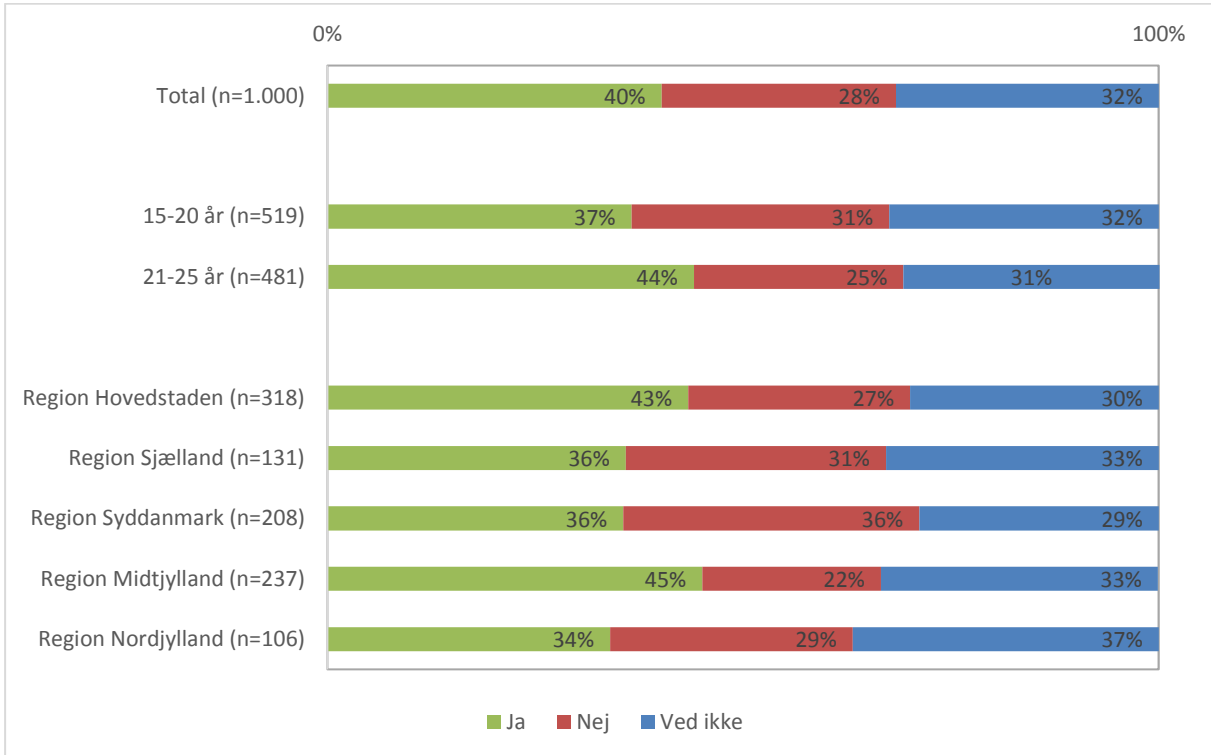
Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – hjulpet

Figur 13.2. Hvilke sygdomme og tilstande mener du, at alkohol øger risikoen for? Spørgsmålet blev stillet med en række svarkategorier, som fremgår af figuren.

Blandt 15-25-årige (n=1.000).

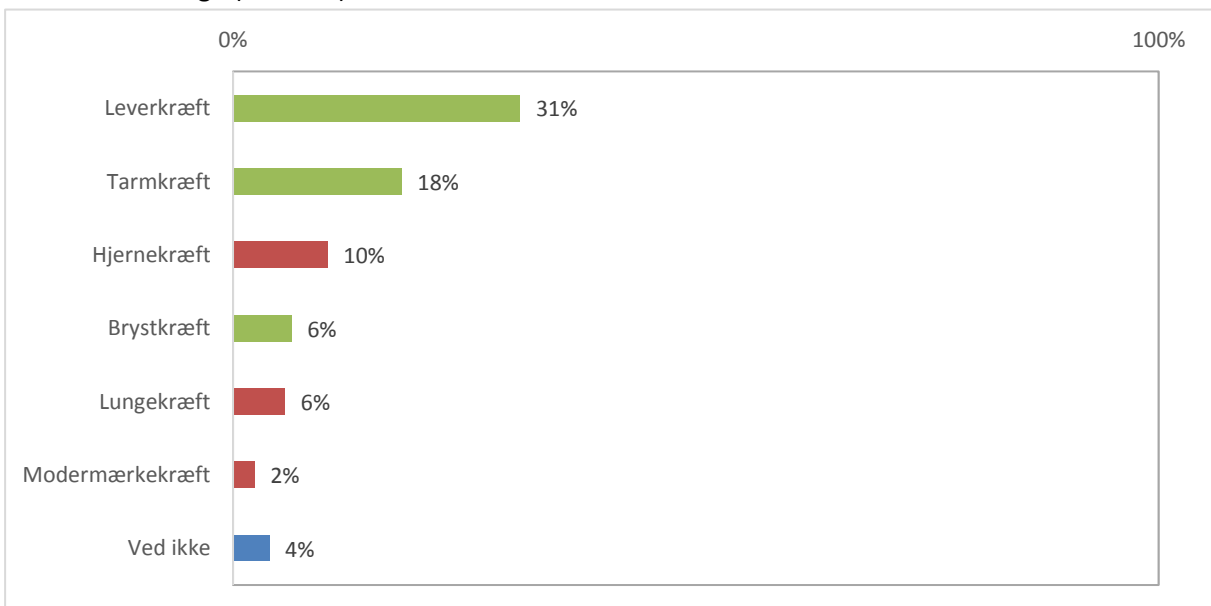
Figur 13.3. Andelen der mener, at alkohol øger risikoen for kræft, når de får valgmuligheder til spørgsmålet ”Hvilke sygdomme og tilstande mener du, at alkohol øger risikoen for”? Blandt 15-25-årige – fordelt på alder og region* (n=1.000).

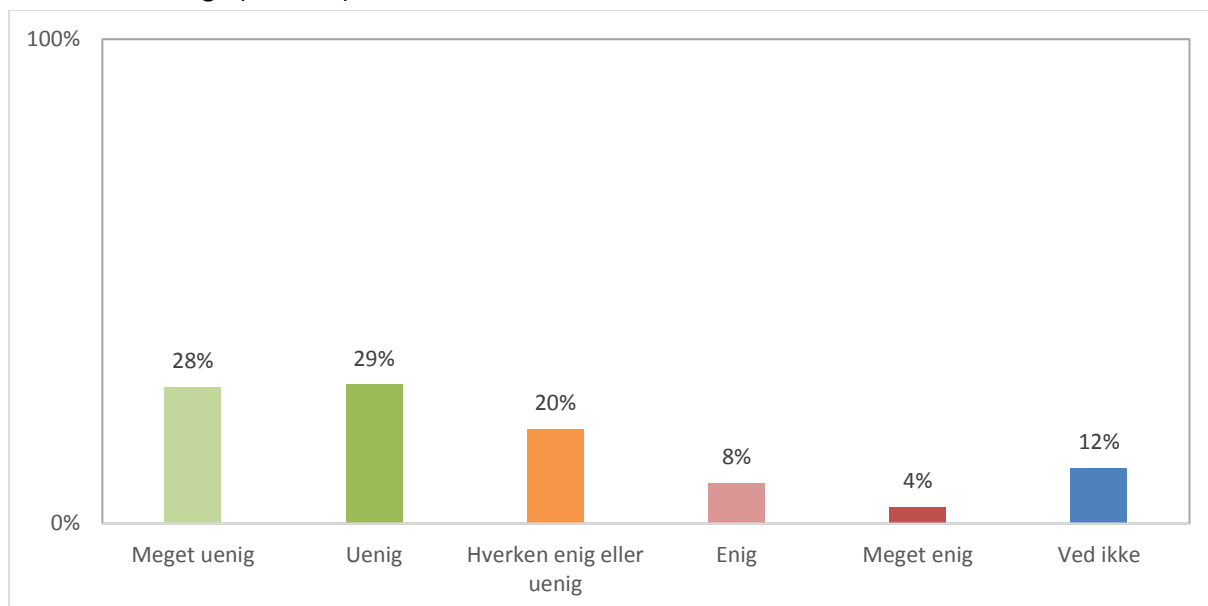

* Ingen signifikant forskel for køn.

Viden om hvilke kræftformer, alkohol øger risikoen for

Figur 13.4. Hvilke af følgende kræftsygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? Blandt 15-25-årige (n=1.000).

Holdning til, om det er sundt at drikke et par genstande om dagen**Figur 13.5.** Hvor enig eller uenig er du i at det er sundt at drikke et par genstande om dagen? Blandt 15-25-årige (n=1.000).

14. Metode

Denne rapport er baseret på data fra en spørgeskemaundersøgelse blandt 1.000 unge i Danmark i alderen 15-25 år. Data er indsamlet af analyseinstituttet Epinion i perioden 25. september til 6. november 2017 og er nationalt repræsentativt på køn, alder og region. Dataindsamlingen er foregået ved hjælp af et internetbaseret spørgeskema, der blev sendt ud pr. mail.

Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-kampagne startede i 2014 med at indsamle data om unges alkoholvaner i Danmark. I 2014 blev der i alt udgivet tre rapporter, henholdsvis én om 12-14-åriges alkoholvaner [5], én om 15-25-åriges alkoholvaner [3] samt en rapport, der fungerede som et supplement til den tidligere rapport om 15-25-åriges alkoholvaner [2]. Der blev siden udgivet en rapport om 15-25-åriges alkoholvaner anno 2015 og 2016 [1, 4]. Denne rapport er således den sjette rapport om unges alkoholvaner fra 'Fuld af liv'-kampagnen.

Repræsentativitet

Data er indsamlet via kvoter, som er en sammensætning af data – f.eks. kvinder i alderen 15- 20 år fra Region Sjælland – der svarer til den nationale sammensætning med en max afvigelse på +/- 5 %. Denne metode har sikret en national repræsentativ fordeling af respondenter i forhold til:

- Køn (mænd/kvinder)
- Alder (15-20 år og 21-25 år)
- Region (Hovedstaden/Sjælland/Syddanmark/Midtjylland/Nordjylland)

Nedenstående tabel viser antallet af respondenter i undersøgelsen fordelt på køn, alder og region.

Tabel 14.1 Fordeling af respondenter

		Hovedstaden (n=318)	Sjælland (n=131)	Syddanmark (n=208)	Midtjylland (n=237)	Nordjylland (n=106)
Mænd (n=508)	15-20 år (n=264)	76	40	60	61	27
	21-25 år (n=244)	81	27	49	59	28
Kvinder (n=492)	15-20 år (n=255)	73	39	56	60	27
	21-25 år (n=237)	88	25	43	57	24

Spørgeskemaet

Spørgeskemaet er udarbejdet af alkoholkampagnens evalueringsenhed og tager udgangspunkt i tidligere spørgeskemaer fra kampagnens undersøgelser af unges alkoholvaner. Der er hentet inspiration til spørgsmålsformuleringer og visse begrebsdefinitioner hos Statens Institut for Folkesundhed (SIF), Projekt unge og alkohol (PUNA), Børnerådet og Kræftens Bekæmpelses MULDRapporter. En del af spørgsmålene i spørgeskemaet er valideret ved at afprøve dem i fokusgrupper af

unge, eller i faget spørgeskemakonstruktion på Folkesundhedsvidenskabsuddannelsen på Københavns Universitet, hvor studerende har arbejdet med kampagnens spørgsmål.

Rekruttering af deltagere

Personer i alderen 15-25 år fra Epinions Danmarkspanel blev pr. mail inviteret til at deltage i undersøgelsen. De blev med det samme gjort opmærksomme på, at de, ved at besvare spørgeskemaet, deltog i lodtrækningen om et gavekort. For at undgå at påvirke respondenternes svar, fik de ikke at vide, hvem der stod bag undersøgelsen, da de påbegyndte spørgeskemaet. Afslutningsvis fremgik det, at 'Fuld af liv'-kampagnen var afsender, og der var kontaktinformation til en projektleder fra kampagnen i tilfælde af spørgsmål/kommentarer.

Respondenter i undersøgelsen

I Epinions dataindsamlingsystem er det desværre ikke muligt at få oplyst, hvor mange personer, der i første omgang blev inviteret til at blive en del af undersøgelsen. Dem, der har påbegyndt undersøgelsen, har i starten af spørgeskemaet skulle angive deres køn, alder og bopælsregion. På baggrund af disse tre faktorer er personerne blevet inddelt i kvoter – jf. tabel 14.1.

I alt har 2.078 unge i alderen 15-25 år påbegyndt spørgeskemaet. Blandt disse har 204 (10 %) afbrudt undersøgelsen og 874 (42 %) er blevet frascreenet. Frascreeeningen er enten sket fordi respondenterne ikke har passeret ind i målgruppen, eller fordi den pågældende kvote allerede var fyldt. Frascreeeningen er alene baseret på svar om køn, alder og region, og respondenterne er sorteret fra med det samme, således at de ikke har brugt tid på at udfylde spørgeskemaet. 1.000 15-25-årige gennemførte spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 48 % blandt dem, der har påbegyndt spørgeskemaet.

Tabel 14.2 Antal respondenter i undersøgelsen

	Antal personer (procent)	Frafald
Respondenter, der har påbegyndt spørgeskemaet	2.078	204 afbrød undersøgelsen (10 %).
	↓	874 blev frascreenet (42 %) (passede ikke i målgruppen eller kvoten var fyldt)
Respondenter i datasættet, der er anvendt i denne rapport	1.000 (48 %)	

Begrænsninger ved webundersøgelser

Webbaserede undersøgelser bliver oftere og oftere anvendt til indsamling af data til befolkningsrepræsentative undersøgelser. Webbaserede undersøgelser har visse fordele, men også ulemper sammenlignet med undersøgelser gennemført via post eller pr. telefon. En fordel ved webundersøgelser er, at de både er billigere og hurtigere at gennemføre end postale undersøgelser

og telefoninterviews. Dog bliver svarprocenten for webundersøgelser generelt lavere end for andre former for undersøgelser [30]. Det gør det sværere at udelukke, at respondenter, der har valgt at deltage i en undersøgelse som denne, adskiller sig fra den generelle danske befolkning.

Webundersøgelser har netop den ulempe, at webpaneler har en vis indbygget skævhed. For eksempel er ældre, socialt dårligt stillede, kortuddannede samt personer med anden etnisk herkomst end dansk generelt underrepræsenteret i webpaneler. Hvis unge, der deltager i panelet, har et alkoholforbrug, der adskiller sig fra andre unges alkoholforbrug, vil det ikke give et fuldstændigt retvisende billede af danske unges alkoholforbrug. Ud over skævheden i det adspurgte panel, kan der også være en skævhed i, hvem fra panelet, der vælger at besvare et spørgeskema om egne alkoholvaner. Det kan f.eks. være tilfældet, at personer, der drikker meget, ikke har været så motiverede for at deltage i undersøgelsen. Samtidig kan det tænkes, at personer, som *slet ikke* drikker alkohol, heller ikke har haft den store interesse i at deltage. Dog er det kun 10% af de, der påbegyndte spørgeskemaet, der afbrød det uden at fuldføre det. Problemet med skævhed og bortfald imødekommes delvist af indsamlingen via kvoter. Ved at indsamle data via kvoter, har Epinion sikret, at data er repræsentativt i forhold til køn, alder og region.

Selvrapporteringen skaber en vis usikkerhed ved data. Der kan være en tendens til, at folk svarer det, de tror, afsenderen gerne vil høre. Det kan for eksempel medføre en underrapportering af unges alkoholforbrug. Af den grund blev respondenterne først oplyst om afsenderen på undersøgelsen (Fuld af liv'-kampagnen) ved afslutningen af undersøgelsen. Anonymiteten ved webundersøgelser kan hjælpe til, at respondenterne føler det nemmere at give ærlige svar, sammenlignet med telefoniske interviews, hvor man i højere grad kan have en følelse af, at skulle stå til ansvar for ens besvarelse.

Statistiske analyser

Hvor det er relevant, er der testet for signifikante forskelle i forhold til køn, alder og region. For at teste, om en sammenhæng mellem to variable er statistisk signifikant, anvendes χ^2 -tests. En p-værdi $< 0,05$ anses som statistisk signifikant. Foruden χ^2 -tests benyttes enkelte steder t-test til vurdering af signifikansen ved en udvikling over en årrække – for eksempel udviklingen i opbakningen til en 18-års aldersgrænse. Alle analyser er foretaget i PASW Statistics 18 (SPSS Inc.).

Det er kun statistisk signifikante sammenhænge, der rapporteres og omtales som sammenhænge. Eksempelvis skrives kun, at der er flere kvinder end mænd, der mener, at der skal gøres mere for at håndhæve aldersgrænserne for køb af alkohol i detailhandlen, fordi der er *statistisk signifikant* flere kvinder end mænd, der mener dette. Det fremgår under figurerne, hvis der er testet for forskelle og testene er insignifikante.

Spørgsmål til undersøgelsen?

Spørgsmål til undersøgelsen kan rettes til analyse- og evalueringskonsulent Anne Sofie Plum Christensen (asc@cancer.dk) fra evalueringsenheden i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-kampagne.

Referencer

1. Schiøth, C.B., CL; Hansen L, *Unges alkoholvaner i Danmark 2015 - en kortlægning*. 2016.
2. Christensen, A.S., Schiøth, C., Behrens, C.L., *Mere om unges alkoholvaner i Danmark 2014 - en kortlægning*. Kræftens Bekæmpelse, 2015.
3. Schiøth, C., A.F. Krarup, and C.L. Behrens, *Unges alkoholvaner i Danmark 2014 - en kortlægning*. Kræftens Bekæmpelse, 2014.
4. Schiøth C, B.C., Hansen L & Mortensen JH, *Unges alkoholvaner i Danmark 2016 - en kortlægning*. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2017.
5. Schiøth C, C.A., Krarup AF & Behrens CL, *Børn og alkohol i Danmark 2014 – en kortlægning blandt 12-14-årige*. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2015.
6. Broholm, K., *Alkohol og Helbred*, in *Sundhedsstyrelsen*. 2008, Sundhedsstyrelsen: København. p. 1-67.
7. Eliassen, M., et al., *Alcohol-attributable and alcohol-preventable mortality in Denmark: an analysis of which intake levels contribute most to alcohol's harmful and beneficial effects*. *Eur.J.Epidemiol.*, 2014. **29(1)**: p. 15-26.
8. Jorgensen, M.B., et al., *Alcohol consumption and risk of unemployment, sickness absence and disability pension in Denmark: a prospective cohort study*. *Addiction*, 2017. **112(10)**: p. 1754-1764.
9. WHO, I., *Alcohol drinking (IARC monographs on the evaluation of the carcinogenic risks to humans)*. 1988. **44**.
10. WHO, I., *A review of human carcinogens. Part E: Personal habits and indoor combustions (IARC monographs on the evaluation of carcinogenic risks to humans; v100E)*. WHO press, 2012. **100E**.
11. Schutze, M., et al., *Alcohol attributable burden of incidence of cancer in eight European countries based on results from prospective cohort study*. *BMJ*, 2011. **342**: p. d1584.
12. McCambridge, J., J. McAlaney, and R. Rowe, *Adult consequences of late adolescent alcohol consumption: a systematic review of cohort studies*. *PLoS.Med.*, 2011. **8(2)**: p. e1000413.
13. Pitkänen, T., A. Lyyra, and L. Pulkkinen, *Age of onset of drinking and the use of alcohol in adulthood: a follow-up study from age 8–42 for females and males*. *Addiction*, 2005. **100**.
14. Grant, B.F., F.S. Stinson, and T.C. Harford, *Age at onset of alcohol use and DSM-IV alcohol abuse and dependence: a 12-year follow-up*. *J.Subst.Abuse*, 2001. **13(4)**: p. 493-504.

15. Sundhedsstyrelsen, *Den Nationale Sundhedsprofil 2013*. 2014, Sundhedsstyrelsen.
16. Rasmussen, M., T.P. Pedersen, and P. Due, *Skolebørnsundersøgelsen 2014*. Statens Institut for Folkesundhed (SIF), 2014.
17. Kraus, L., et al., *ESPAD Report 2015 - Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*. 2016.
18. Størup, M., et al., *Forebyggelsespakke - Alkohol*. 2012, Sundhedsstyrelsen: København.
19. Brink, A. and A. Sindballe, *Unges livsstil og dagligdag 2008, MULD-rapport nr. 7*. 2009. p. 1-80.
20. Sundhedsstyrelsen, *Danskernes alkoholvaner 2008*. 2008, Sundhedsstyrelsen.
21. Børnerådet, *350 unges forhold til alkohol*. 2006, Børnerådet.
22. Andersen, J., *Risikabel Ungdom. TrygFondens ungdomsundersøgelse 2015*. TrygFonden smba, 2015.
23. Evalueringsinstitut, D., *Studiestartens betydning for frafald på videregående uddannelser*. 2017.
24. Børnerådet, *Teenagere og alkohol*. 2003, Børnerådet.
25. Järvinen, M. and J. Østergaard, *Governing adolescent drinking*. Youth and Society, 2009. **40**(3): p. 377-402.
26. Sundhedsstyrelsen, *Undersøgelse af 11-15-åriges livsstil og sundhedsvaner 1997-2008*. 2010.
27. TrygFonden, T.M.M., *Mellem broccoli og bajere - forebyggelse ifølge danskerne*. 2017.
28. Morgen, T.M., *Fremtidens alkoholpolitik - ifølge danskerne*. 2009.
29. Mahler Sørensen, M.L., et al., *Danskernes holdninger til unges alkoholvaner 2014*. Kræftens Bekæmpelse, 2015.
30. Dobrow, M.J., et al., *Response audit of an Internet survey of health care providers and administrators: implications for determination of response rates*. J.Med.Internet.Res., 2008. **10**(4): p. e30.

I denne rapport kortlægges 15-25-åriges alkoholvaner i Danmark 2017. Rapporten er baseret på data fra en webbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 1.000 unge i alderen 15-25 år. Data er nationalt repræsentativt i forhold til køn, alder og region.

I rapporten kortlægges blandt andet 15-25-åriges:

- Alkoholdebut og -forbrug
- Oplevelser med at drikke for meget
- Kendskab og holdninger til alkoholforbruget blandt danske unge
- Meninger om, hvad der gør en fest fed, og hvad der gør en ven fed at feste med
- Oplevelser af, hvor meget alkohol fylder på studiet/skolen
- Aftaler med forældre om alkohol
- Erfaringer med køb af alkohol

Rapporten er udarbejdet af evalueringssenheden hos Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholkampagne 'Fuld af liv'.

Fuld af liv
Kræftens Bekæmpelse og
TrygFondens alkoholkampagne
Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf.: 35 25 75 00
www.fuldafliv.dk